

Marcali Járási Esélyteremtő-programterv

ÁROP-1.A.3-2014-2014-0125 azonosítószámú,

„Esélyt mindenkinek” elnevezésű projekt

Marcali Város Önkormányzata

Készítette:

Filebics Magdolna

Németh Ildikó

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalom

1.	Bevezetés.....	5
2.	Az „Esélyt mindenkinek” projekt fő céljai, - az Esélyteremtő-programterv.....	5
3.	A programterv elkészítésének módszere	6
4.	A Marcali Járás rövid bemutatása	8
5.	Demográfiai jellemzők.....	8
6.	Esélyegyenlőségi problémák – esélyegyenlőségi program tervek	12
6.1.	A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	13
6.1.1.	Munkanélküliség.....	13
6.1.2.	Alacsonyan iskolázott népesség	16
6.1.3.	Közfoglalkoztatásban résztvevők.....	17
6.1.4.	A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének potenciálja	18
6.1.5.	Segélyben, támogatásban részesülők.....	21
6.1.6.	Lakásállomány	22
6.1.7.	Telepek, szegregátumok.....	23
6.1.8.	Orvosi ellátás	29
6.1.9.	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők és ápolási díjban részesítettek száma.....	30
6.1.10.	Esélyegyenlőségi problémák	31
6.1.11.	Programtervek.....	32
6.2.	A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	33
6.2.1.	Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma	33
6.2.2.	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma.....	34
6.2.3.	A településen szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete.....	35
6.2.4.	A gyermekorvosi ellátás.....	36
6.2.5.	Bölcsődei ellátás és családi napközi a járásban	36
6.2.6.	Az óvodai nevelés	37
6.2.7.	Általános iskolai nevelés, oktatás.....	39
6.2.8.	Esélyegyenlőségi problémák	40
6.2.9.	Programtervek.....	41
6.3.	A nők helyzete, esélyegyenlősége	43
6.3.1.	Munkanélküliség a nők körében.....	43
6.3.2.	Nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban.....	43
6.3.3.	Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén	44
6.3.4.	Alacsony iskolai végzettségű nők	44

6.3.5.	Munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások	45
6.3.6.	Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe.....	46
6.3.7.	A nőket érő párkapcsolati erőszak, családon belüli erőszak	46
6.3.8.	A nők szerepe a helyi döntéshozatalban, közéletben	47
6.3.9.	A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések.....	47
6.3.10.	Esélyegyenlőségi problémák	48
6.3.11.	Programtervek.....	48
6.4.	Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	50
6.4.1.	Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők.....	50
6.4.2.	Az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága.....	50
6.4.3.	Idősek nappali ellátása	51
6.4.4.	Időskorúak járadékában részesülők	52
6.4.5.	A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés.....	52
6.4.6.	Az idősek informatikai jártassága	53
6.4.7.	Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen..	53
6.4.8.	Esélyegyenlőségi problémák:	54
6.4.9.	Programtervek.....	54
6.5.	A fogyatékkal élő személyek helyzete, esélyegyenlősége.....	55
6.5.1.	A fogyatékos emberek jogai	55
6.5.2.	Fogyatékos személyek csoportjának néhány jellemzője Somogy megyében	56
6.5.3.	A megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma	57
6.5.4.	A nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma	58
6.5.5.	Fogyatékos személyek részvétele a foglalkoztatásban	58
6.5.6.	A településen élő fogyatékos személyek önálló életvitelét támogató helyi intézmények, szociális szolgáltatások	59
6.5.7.	Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezmények.....	59
6.5.8.	A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés – komplex akadálymentesítés	60
6.5.9.	A fogyatékos személyek rendelkezésére álló helyi szolgáltatások.....	61
6.5.10.	A parasportolás lehetősége	62
6.5.11.	Esélyegyenlőségi problémák	62
6.5.12.	Programtervek.....	63
7.	Együttműködések, partnerek, nyilvánosság szerepe a Marcali Járási Esélyteremtő programterv megvalósításában.....	64
7.1.	Partnerek	64
7.2.	A „nyilvánosság” szerepe, jelentősége.....	65

7.2.1.	A nyilvánosság szinterei:.....	65
7.2.2.	(Kötelező) Kommunikációs elemek használata	66
8.	Pályázati lehetőségek az Esélyteremtő programterv megvalósításához	67
9.	Melléklet: Települési statisztikai adatok (KSH).....	74

1. Bevezetés

Marcali Város Önkormányzata a sikeres pályázást és szerződéskötést követően 2015. május 1-től kezdte el megvalósítani az ÁROP-1.A.3.-2014-2014-2015. azonosítószámú, „Területi együttműködést segítő programok kialakítása az önkormányzatoknál a konvergencia régiókban” című pályázatban meghatározott kötelező és önként vállalt feladatokat.

Az „Esélyt mindenkinek” című projekt megvalósításához csatlakozott a járás összes (harminchat) települése, amelyet az Együttműködési megállapodások hitelesítenek.

A pályázati kiírás értelmében megvalósultak a kötelező és a választható kategóriában meghatározott tevékenységek. A szakmai megvalósító csapat felállítása és szervező, koordinációs munkája, a Marcali Járási Felzárkózási Kerekasztal létrehozása és működtetése mellett kötelezően vállalt feladat a Marcali Járás településeire vonatkozó „Esélyteremtő-programterv” elkészítése. A programterv elkészítésének célja, hogy a járás településein felmerülő esélyegyenlőségi problémák beazonosításra, megfogalmazásra kerüljenek és a kezelésük, megoldásuk érdekében komplex javaslatok szülessenek. A problémák beazonosítása és a mérséklésükre, megoldásukra született javaslatok összhangban vannak a települések által korábban elkészített és elfogadott helyi esélyegyenlőségi programokkal (a továbbiakban: HEP).

2. Az „Esélyt mindenkinek” projekt fő céljai, - az Esélyteremtő-programterv

A MJFK az Esélyteremtő –programterv elkészítésével és elfogadásával biztosítani kívánja az alábbi átfogó célok érvényesítését:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedések tervezését

A célok megvalósításának érdekében meghatározó szemponttá vált, a jelenleginél eredményesebb és költséghatékonyabb szervezeti együttműködés kialakítása, illetve a partnerekkel való hosszú távú közös gondolkodás, a közszolgáltatások minőségének javítása, új folyamatok elindítása, a kooperáció fejlesztése a települések között elinduljon. Emellett fontos, hogy az anyagi és humán erőforrás hiányával küzdő kistépelülések a jövőben több szakmai támogatáshoz jussanak.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programokban helyzetelemzés készült a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok foglalkoztatási, oktatási-képzési, lakhatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, erre alapozva készültek az intézkedési tervek, a feltárt problémák kezelése érdekében. A programterv illeszkedik az ÁROP- 1.A.3. prioritásaihoz, alapját képezi a 2014-2020-as időszak operatív programjai keretében tervezett, a társadalmi esélyeket növelő fejlesztéseknek.

A térségi közszolgáltatások minőségének javítása további prioritása a projektnek. Ennek elsődleges

célja az eredményesebb és költséghatékonyabb területi együttműködés az érintett településeken, amelynek eredményeként bővülnek és elérhetővé válnak a szolgáltatások, és fejleszteni kell a szolgáltatók szakmai kompetenciáját.

A programterv a „célcsoportokra” legjellemzőbb esélyegyenlőségi problémák kezelésére keresi a megoldást, illetve ezekre tesz javaslatot. A két éve elkészült HEP-ekben, az elvégzett helyzetelemzésekéből eredő esélyegyenlőségi problémák kezelésére általában egy-két intézkedést fogalmaztak meg. A kistérség néhány településén kiemelkedően magas a cigányok/romák aránya, illetve a járásban több területileg is szegregált telep található, - e tényekből eredő társadalmi problémák nem fogalmazódtak meg kellő súllyal a HEP-ekben. A programterv készítése során e deficit csökkentése fontos szempont volt. A terv megvalósítása során lehetőség nyílik arra is, hogy ezek a települések konkrét szakmai támogatást kapjanak, segítséget ahhoz, hogy ezeket a súlyos problémákat eredményesebben tudják kezelni a jövőben. A legfontosabbak ezek közül a foglalkoztatás, a munkanélküliség jelenségéhez kapcsolhatók. A jövőbeni közös gondolkodás és együttműködés egyik fontos eleme lesz annak felmérése, feltárása, miként lehet a foglalkoztatási mutatókat javítani, egyre több embert, családot munkajövedelemhez juttatni.

A HEP-ek kiemelten négy "problématerülettel" foglalkoznak: a foglalkoztatás, az oktatás-képzés, a lakhatás és az egészségügyi-szociális ellátás. E meghatározó területek mellett a projekt és programterv kiemelten foglalkozik az információ-szolgáltatással, a kommunikációval, a nyilvánossággal. Az a tapasztalat, hogy a releváns információkhoz (pályázati, képzési lehetőségek, stb.) való hozzáférés akadályozott, nem jut el a célcsoportok tagjaihoz, - és ide sorolandó pl. a látássérült és vak emberek akadályozottsága. Ezen a területen több fontos tevékenység tervezése történik.

Tapasztalatból tudható és a HEP-ekben is megfogalmazódott, illetve a projektkülönböző szakmai programjain előtérbe került, hogy az előítéletes attitűdöknek milyen nagy hatása van a mindennapi diszkriminációs gyakorlatokban. Ezek a csoportközi előítéletek elsősorban a romák/cigányok ellen irányulnak. E komplex társadalomlélektani jelenségek megnehezítik a társadalmi integrációt, a békés egymás mellett élést, az együttműködést. Tény, hogy a diszkrimináció főként a hátrányos helyzetű embereket és csoportjaikat sújtja, tovább növelve ezzel társadalmi hátrányait, a helyi konfliktusok kialakulását és elmélyülését. Ezért a projekt kiemelt jelentőségű programjait alkotják azok a kerekasztal- és kulturális programok, amelyek e társadalmi jelenségek megértésére és visszaszorítására irányulnak.

A programterv megvalósításának egyik előfeltétele a szemlélet-, a gondolkodásmód változása: az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód elvét, a szolidaritást és a társadalmi felelősségvállalást valló és gyakorló közszolgálati értékrend általánossá válása lenne elvárható a jövőben.

A járási projekt és a programterv kiemelten kezeli a civil szereplők bevonását a fejlesztések megvalósításába, illetve facilitátori szerepet vállal, hogy minél többen végezzenek önkéntes munkatevékenységet. Még a kezdeteknél tarunk ezen a területen.

3. A programterv elkészítésének módszere

A Marcali Járási Felzárkózási Kerekasztallal egy időben alakult meg a tizenöt fős Munkacsoport, aminek kiemelt feladata volt a Marcali Járási „Esélyteremtő-programterv” elkészítése. A csoport

tagjai nagyrészt a járás településeinek HEP- jeit elkészítő önkormányzati közalkalmazottak és a Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ szakemberei. A programkészítést a projekt szakmai vezetője irányította és koordinálta.

Első lépés a különböző hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségének javításával foglalkozó szakirodalom tanulmányozása volt: szükséges előfeltétel, hogy a tárgykörhöz tartozó alapfogalmakat ismerjék és azonosan értelmezzék a csoporttagok.

Ezt követően a HEP Sablonhoz hasonló struktúrában a települések 2013. évi statisztikai adatainak, elsősorban a Teir adatbázisból a KSH adatoknak, illetve helyi információknak a gyűjtésére került sor. A Marcali Járáshoz tartozó harminchét település adatgyűjtési feladata felosztásra került a tagok között, akik általában 3-4 település adatait gyűjtötték és továbbították az összegzést végző munkatársnak. A csoporton belül informális kiscsoportok dolgoztak, egy-egy célcsoport helyzetének feltárásával és leírásával foglalkoztak elsősorban. Ezzel párhuzamosan a munkacsoport tagjai megismerték és tanulmányozták a települési önkormányzatok által 2013-ban elfogadott helyi esélyegyenlőségi programokat.

Ezt követően a csoporttagok a különböző településeken felvették a kapcsolatot a hátrányos helyzetű csoportok tagjaival, civil szervezetek vezetőivel, az adott települések szociális és oktatási intézményeinek vezetőivel. Beszélgetéseket, konzultációkat kezdeményeztek és tartottak. Tapasztalati tény, hogy számos olyan probléma létezhet egy kisebb közösségben, amiről a statisztikai adatok nem „beszélnek”, ezért fontosak a személyes találkozások, kapcsolatok, amelyek segít(he)ik a látens problémák feltárását is.

A mélyszegénységben élő emberek és a romák helyzetével foglalkozó kiscsoport tagjai Nikla, Pusztakovácsi, Somogyszentpál és Somogysámson településeken találkoztak és konzultáltak a polgármesterekkel és a roma nemzetiségi önkormányzat vezetőivel, aminek elsődleges célja a telepeken élő emberek helyzetének megismerése, az életkörülmények javításának tervezése volt. Ezt követően teleplátogatásokra került sor, az ott élő emberekkel történt beszélgetés, személyes tapasztalatok szerzése.

Az esélyegyenlőségi problémák beazonosításához szükséges adatok, információk gyűjtését követte az értelmezés-elemzés, az esélyegyenlőségi problémák beazonosítása, minden célcsoportra vonatkozóan. Végezetül a legjellemzőbb és a legtöbb embert érintő hátrányok kerültek a programtervbe és ezeknek az esélyegyenlőségi problémáknak a kezelése, mérséklése javaslatként szerepel.

A HEP- ek elkészítésének jogi hátterét és keretét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló, 2003. évi CXXV. számú törvény szabályozza: a települési önkormányzat öt évre szóló programot készít, amelynek megléte előfeltétele minden hazai és uniós pályázaton való részvételnek. A programokat a 321/2011.(XII.27.) Kormányrendelet, valamint a 2/2012.(VI.1.) EMMI rendelet szabályozásának megfelelően kellett elkészíteni. Ennek értelmében a helyi programok és a járási program is, az alábbi hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségi problémáival foglalkozik: a mélyszegénységben élők és a romák/cigányok, a gyermekek, a nők, az idős emberek és a fogyatékkal élő személyek.

4. A Marcali Járás rövid bemutatása

A Dél-dunántúli régióban, ezen belül Somogy megyében található, amely az ország legritkábban lakott megyéje, 1 km²-en mindössze 52 fő élt a 2011-es Népszámlálás adatai szerint, a 107 fős országos átlag fele.

A Marcali Járás Területe 904,24 km², népessége 35 196 fő, népsűrűsége pedig 38 fő/km² volt 2013. december 31-én. A járásban mindössze egy város van, Marcali, ahol tízezernél több lakos él és közigazgatásilag 36 település tartozik még a járáshoz. Ezek közül tizenkilenc településen kevesebb, mint 500-an élnek, (köztük négy kistelepülésen kevesebb, mint 100-an) tizenegy településen 500-1000 közötti a lélekszám. Négy községben ezer és kétezer között és mindössze két településen élnek kétezer főnél többen. A területre elmondható (csakúgy, mint egész Somogy megyére), hogy jellemzően aprófalvas településszerkezetű.

Marcali Járás a Belső- Somogy homokvidékén, a Marcali-hát, Kis-Balaton és Dráva völgy közötti homokfelszín, Nagyberek és Dráva völgy közötti homokterületen helyezkedik el. Az ország kistérségei közül nagyságrendileg a kisebbek közé sorolandó, területe 904 km².

A járás területén az M7 autópálya, a 7-es, 61-es, és a 68-as számú főút halad át. Északról és délkeletről fejlődő (Balaton-hatás, Kaposvár), nyugatról pedig felzárkózó kistérségek határolják. A járásszékhely város a Balatontól 15 km-re, Belső-Somogyban, a Marcali-hátságban fekszik és a település minden irányból jól megközelíthető.

A kistérségben a vállalkozások túlnyomó többsége Marcaliban található, emiatt Marcalinak domináns szerepe van. Foglalkoztatási struktúrában az ipari foglalkoztatottak a meghatározóak, a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya az elmúlt évtizedekben jelentősen csökkent. A település ma is minden fontos szempontból a mikrotáj centruma: gazdasági, kereskedelmi, közigazgatási, egészségügyi, kulturális központ.

5. Demográfiai jellemzők

(KSH. 2013.)

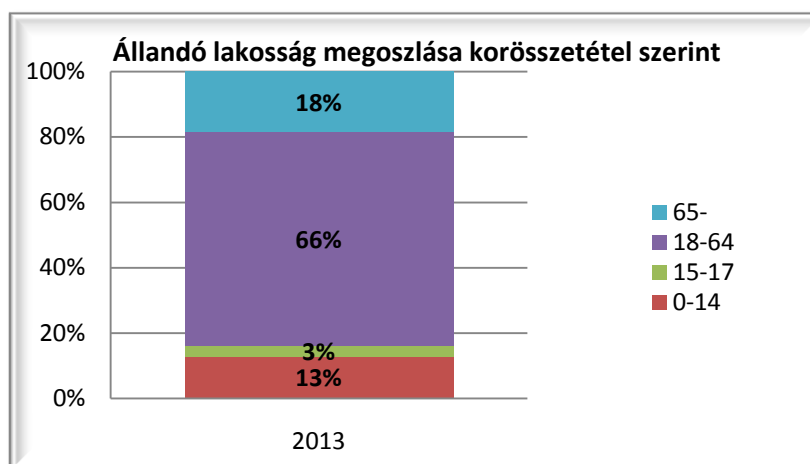
5.1.. A lakónépesség száma

Jól látható az alábbi grafikonon, hogy az elmúlt években stagnált, illetve némileg nőtt a járás településeinek élők létszáma. Ha hosszabb távú időszakot vizsgálunk, akkor látható az általános tendencia és ezt a Népszámlálás (2001.-2011.) adatai bizonyítják, hogy Somogy megye népessége, így a Marcali járásé is folyamatosan csökken: tíz év alatt háromezer fővel kevesebben éltek a járásban és ehhez hasonló az állandó népesség csökkenése is, ezen belül a székhely település népessége közel 600 fővel csökkent. - A három év alatt Somogyzsitfa lakossága 71, Gadányé 61, Csákányé 60 fővel csökkent, és említést érdemel Balatonberény, ahol 58-an kevesebb lakos volt ebben az időszakban. Ezek a változások más-más arányt jelentenek az adott települések teljes lakosságához képest. Ezzel párhuzamosan Marcaliban 126 fős (1%), Balatonkeresztúron 124 fős (9%), Balatonmáriafürdőn 83 fős (13%) növekedés történt ez idő alatt, - tehát a negatív tendenciával ellentétes, érdemi növekedés szinte kizárólag az utóbbi településre jellemző.

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013.

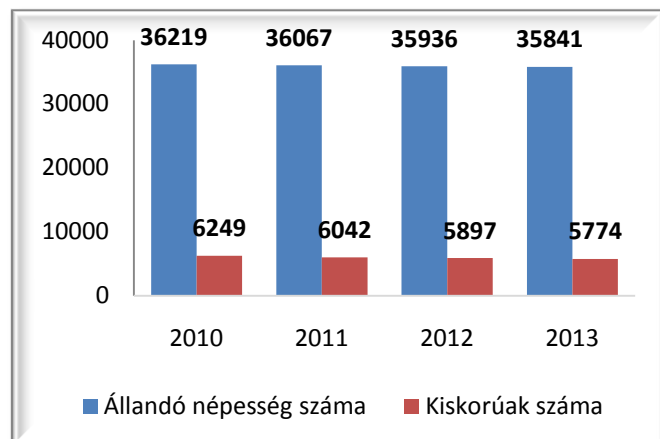
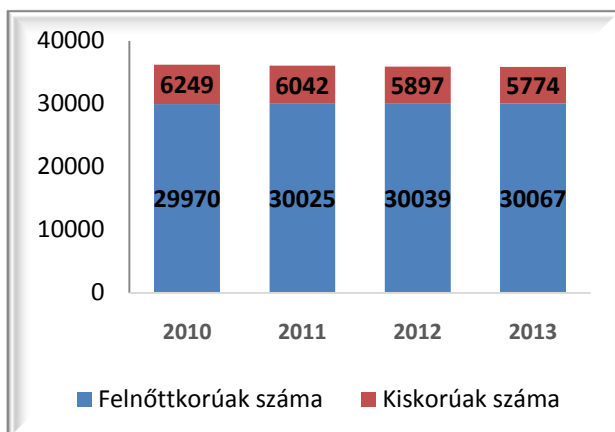
5.2. A lakónépesség korcsoport szerinti megoszlása

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013.

A demográfiai folyamatok vizsgálatánál további fontos jelzőszám, a népesség korcsoport szerinti megoszlása. A fenti adatok mutatják, hogy a járás lakosságának 66%- a, 22877 fő a felnőtt/aktív korú lakosságot alkotja, második legnagyobb korcsoport a nyugdíjas, 65 év felettieké, ami a 6335 létszámmal 18%-ot jelent, legkevesebben a kiskorúak vannak, arányuk 16%, és a létszámuk változását az állandó népességben belül és a felnőtt korú lakossághoz képest, az alábbi grafikonok szemléltetik. A látottakból fontos kiemelni, hogy ez a létszám folyamatosan csökkent.

5.3. Kiskorúak száma a járás állandó népességéhez és a felnőtt korú lakossághoz viszonyítva

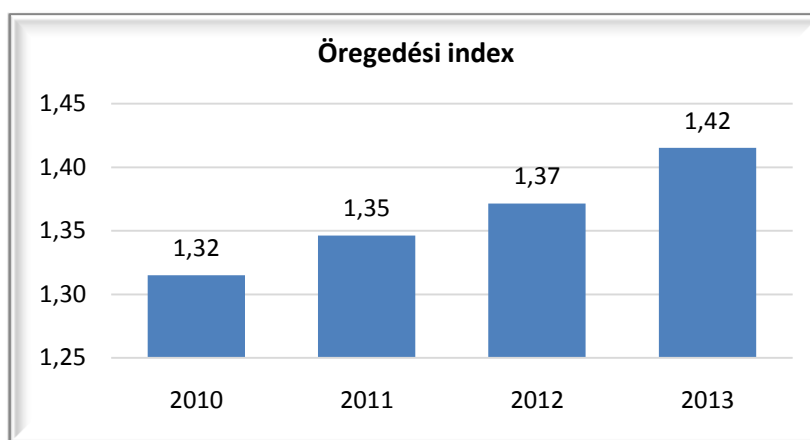

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013.

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013.

Az egyes települési adatokat vizsgálva elmondható, hogy az adott népességéhez képest legnagyobb arányú, 19%-os csökkenés tapasztalható Balatonújlakon, Nagyszakácsiban és Kelevízen az adott időszakban. A 0-14 évesek, azaz a kiskorúak aránya 22%-kal nőtt Hosszúvízen és 19%-al Tikos községben.

5.4. Öregedési index

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013.

A gazdasági és társadalmi folyamatok szempontjából szintén fontos demográfiai jelzőszám az öregedési index, ami megmutatja, hogy a népességben belül hány időskorú, 65 év feletti személy van a 0-14 éves korúakhoz képest, tehát a népesség idősödési folyamatának mérőszáma. A grafikonon az látható, hogy három év alatt milyen nagyarányú változás történt: 10%-al, 130% -ról 140%-ra nőtt ez a mutató a járás egészét tekintve, azaz a lakónépesség elöregedésének tendenciája jól láthatóan tovább folytatódik.

A járás egyes településeinek indexeit összehasonlítva jelentős szórások figyelhetők meg, azaz lényegesen eltérő a lakosság kor szerinti megoszlása. A legszélsőségesebb népesedési folyamatok: Somogysimonyi teljesen elöregedett kistelepülés, az öregedési index 475%, majd a Balaton parti települések következnek, Balatonszentgyörgy kivételével mindegyikre jellemző a 300% fölötti index

érték, ami azt mutatja, hogy háromszor annyi idős ember él ezeken a településeken, mint gyermek. Jelentősen elöregedett lakosságú településnek mondható még Vörs (274%) és Nagyszakácsi (230%). A másik „véglet” jelentik azok a települések, ahol a gyermekek aránya kiugróan magas: Szenyér 24%, Nemesdéd 51%, Somogysámson 57%, Somogyszentpál 79%, Tikos 80% az öregedési index. Ezek az adatok egyben azt a tényt is jelzik, hogy ezeken a településeken magas a roma/cigány lakosság aránya. Összehasonlító népszámlálási (2011.) adatként érdemes elmondani, hogy Somogy megye teljes népességének öregedési indexe 173% volt, tehát 100 gyermekkorú lakosra 173 időskorú személy jutott, - a megyei átlagnál kedvezőbb a járás népességének kor megoszlása. Az adatfelvétel idején a megye járásai közül a legöregebb (201%) a Fonyódi, a legfiatalabb pedig a Barcsi járás népessége (148%) volt.

Emellett a települési adatokból az is tudható, hogy az idős korosztályon belül a nemek szerinti megoszlás erős torzulásokat jelez: vannak települések, ahol kétszer annyi idős nő él, mint férfi, - tehát a népesség egészére jellemző, hogy a 65 évesnél idősebbek korcsoportjában a nők aránya erősen megnövekszik - és ezek az idős emberek legtöbbször a járás kistépeléseiben, aprófalvaiban élnek.

5.5. Népsűrűség

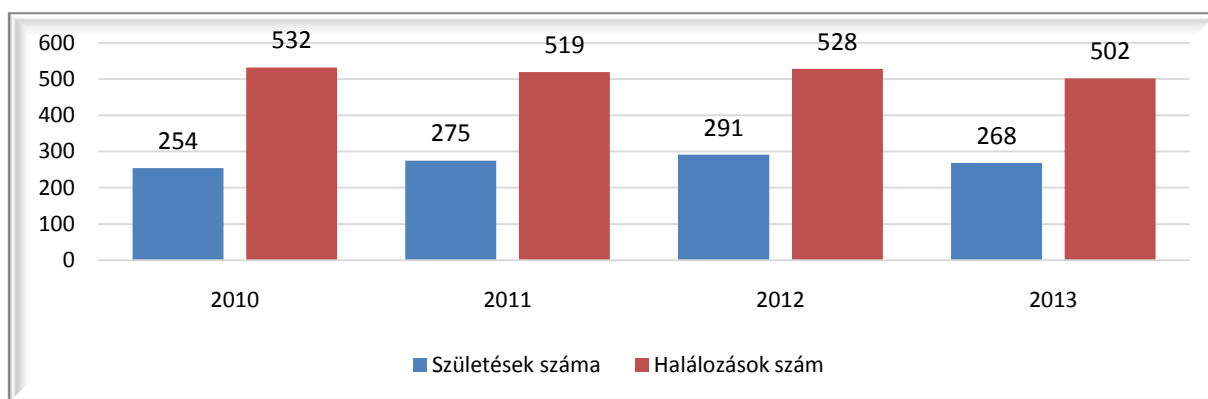
Év	2010	2011	2012	2013
Népsűrűség (km ² /fő)	39,86	39,89	39,74	39,64

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013.

A népsűrűséget jelző adat azt mutatja, hogy az adott területen hány ember él egy négyzetkilométeren. Somogy az ország legritkábban lakott megyéje, átlagosan mindössze 52 fő lakik egy négyzetkilométeren, ami az országos átlag (107 fő) felét sem éri el. A népsűrűség a megyeszékhelyen 583 fő, míg a kisközségekben 30 fő.

Amint a táblázatban látható, átlagosan közel 40 személy él egy négyzet km-en, amelyen belül szintén jelentős a szórás: legtöbbször, 114-en Marcaliban, majd Balatonkeresztúron (80 fő), Balatonszentgyörgyön (72 fő) él, legkevesebben az elnéptelenedő aprófalvakban élnek: Libickozma (2 fő), Somogysimonyi (6 fő), Hosszúvíz (7 fő), Varászló (11 fő), majd Szőkedencs, Táska, Gadány következik a sorban.

5.6. Természetes szaporodás, fogyás

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013.

A népességváltozás fő tényezőit a természetes szaporodás számai mutatják: a vizsgált időszakban hány ember született és hányan haltak meg. Ezen kívül még a vándorlási különbözetből eredő változások befolyásolják ezt a mutatót. Marcali Járásra vonatkozóan a fenti grafikonon az látható, hogy az éves mortalitási számok jelentősen meghaladják az élve születések számát, általánosságban az mondható el, hogy évente közel kétszer annyi ember hal meg, mint ahányan születnek.

6. Esélyegyenlőségi problémák – esélyegyenlőségi program tervek

Az alábbiakban az esélyegyenlőségi „célcsoportok” helyzetének különböző dimenzióit bemutatva, az esélyegyenlőségi problémák kerülnek megnevezésre, ezt követően pedig e problémák mérséklésére, megoldására vonatkozó elképzelések.

A módszertan leírásánál már említésre került, hogy ezt a munkát a Munkacsoport tagjai végezték el. Az egyes településekre vonatkozó statisztikai adatok, grafikonok a KSH 2013. adatait tartalmazzák. A problémák feltárásában, a megoldások tervezésében szerepe volt azoknak a konzultációknak, amelyek a polgármesterekkel, a terepen dolgozó szakemberekkel, a különböző hátrányos helyzetű csoportok civil szervezeteinek vezetőivel és tagjaival, valamint a roma nemzetiségi önkormányzatok elnökeivel történtek.

Az esélyegyenlőségi problémák a helyi esélyegyenlőségi programokhoz hasonlóan, de azokat bővítve az alábbi probléma területeket tartalmazzák:

- **a foglalkoztatás,**
- **az oktatás-képzés,**
- **a lakhatás,**
- **a szociális ellátások - egészségügy,**
- **az információkhoz való hozzáférés,**
- **az egyenlő bánásmód elvének érvényesülése**

Mindennapi tapasztal, hogy a releváns információk hiánya nagyban megnehezíti az amúgy is hátrányos helyzetű emberek/csoportok életét, illetve a diszkriminációs gyakorlatok elsősorban az eleve gyenge érdekérvényesítő képességgel rendelkező és a jogsérelmek/jogorvoslati lehetőségekről információhiánnyal jellemezhető embereket sújtja, tovább növelve a már meglévő gazdasági, társadalmi hátrányait. Az ily módon feltárt és megfogalmazott problémákat rangsoroltuk a szerint, hogy jellemzően hány települést érint és alapvetően mennyire súlyos (alap) problémát jelent.

Az egyes hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségi problémáinak leírását és beazonosítását követően, felsorolásra kerülnek a rangsorolt társadalmi problémák.

Ezt követően pedig az adott területen az élethelyzetüket, társadalmi felzárkózásukat, esélyeiket növelő programok felsorolása következik. Ezeknek a problémáknak és programoknak a tudatosítása szükséges (de természetesen nem elégséges) előfeltétele az érdemi intézkedések megvalósításának.

Ezek a programok/intézkedések elsősorban ajánlások a Marcali Többcélú Kistérségi Társulás településeinek, hogy a 2020-ig tartó időszakban a munkájuk és döntéseik során ezek megvalósítására törekedjenek. Amennyiben döntések születnek erre, akkor kerül sor a programok részletes kidolgozására, a konkrét együttműködések meghatározására, a lehetséges pályázati források megszerzése érdekében pályázatok benyújtására. A tervezett programok figyelembe vétele a

kistérségi szociális szolgáltatások tervezése és kialakítása során szintén fontos része a megvalósítás sikerének.

Tekintettel arra, hogy Magyarország néhány régiójában, így a Dél-dunántúli Régióban is, és ennek egyik kistérségében a Marcali Járásban is legsúlyosabb és legösszetettebb társadalmi probléma a mélyszegénységben élő emberek, köztük a romák/cigányok társadalmi kirekesztettsége, leszakadása, - ezért a problémák leírásában és a programok tervezésében egyaránt kiemelt hangsúlyt és terjedelmet kapott a programtervben.

6.1. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

6.1.1. Munkanélküliség

Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma a járásban								
15-64 év közötti lakónépesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma					
nő	férfi	összesen	nő	%	férfi	%	összesen	%
12341	12648	24989	992	8%	1313	10%	2305	9%

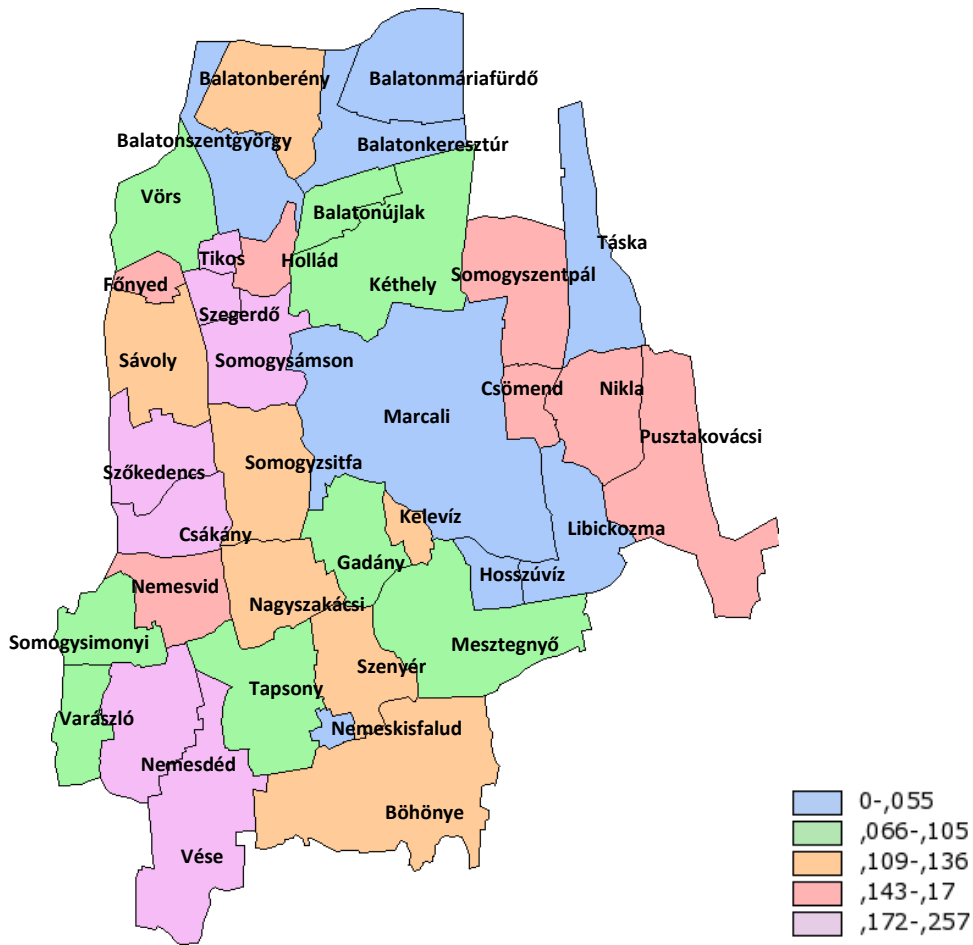
Forrás: TeIR – KSH Területi statisztikai adatok 2013

A fenti táblázatból látszik, hogy a marcali járásban a gazdaságilag aktív (15-64 éves) korosztályban az összlakosság 9%-a volt munkanélküli 2013-ban. A munkanélküliség a férfiak esetén magasabb (10%), azonban a nők körében is magasnak mondható a 8%, ami közel 1000 főt érintett. Ezekkel az értékekkel a járás meghaladta az országos (6,6%) arányt, tehát az országos átlagnál nagyobb volt a munkanélküliség.

Az átlagtól legnagyobb mértékű az eltérés regisztrált munkanélküliek között a 15-64 évesek korcsoportjában a 20%-ot jelző Csákány, Nemesdéd, Somogyásmon, Szegerdő, Szőkedencs településeken. A járási átlagot meghaladó munkanélküliség jelentkezett a járás 17 településén.

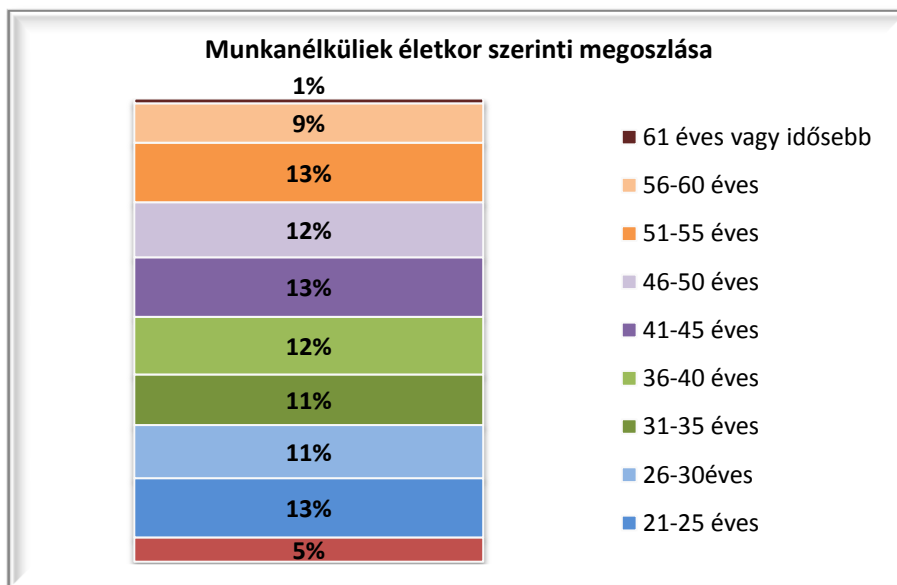
Legkedvezőbb értékekkel Balatonkeresztúr, Balatonmárfafürdő, Balatonszentgyörgy, Hosszúvíz, Libickozma, Marcali, Nemeskisfalud, Táska esetében találkozhatunk, ahol a mutató értéke az országoshoz is képest kedvezőbb.

Munkanélküliségi ráta 2013

Forrás: TeIR – KSH Területi statisztikai adatok 2013, Készült az Új Interaktív elemzővel

A foglalkoztatási adatokat vizsgálva, fontos információ a regisztrált munkanélküliek korcsoport szerinti összetételének vizsgálata.

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013

E megoszlását tekintve a járásban legkedvezőbb értékkel a 20 éves vagy fiatalabb, illetve a 60 évnél idősebbek csoportja rendelkezik. A járás munkanélküli népességét tekintve az egyes korcsoportok hasonló (11-13%-os) értéket mutatnak. Ami a legnagyobb problémának látszik, hogy a munkanélküliek közel harmada 30 éves vagy annál fiatalabb. Ahogy a munkanélküliség sem egyforma mértékben érinti az egyes települések népességét, úgy a regisztrált munkanélküliek életkori megoszlása is igen eltérő a települések szintjén.

A 30 éves vagy fiatalabbak munkanélkülisége jellemző (35% feletti) például Böhönyén, Nemesdédén, Pusztakovácsiban vagy Tikoson, az 55 éves vagy idősebb munkanélküliek aránya Balatonkeresztúron, Balatonmárfiaföldön és Böhönyén magasabb.

Szintén lényeges mutató, hogy a tartós munkanélküliek, azaz a 180 napnál régebben állás nélküliek, az elhelyezkedni nem tudók aránya hogyan alakul e csoporton belül.

Tartós munkanélküliség

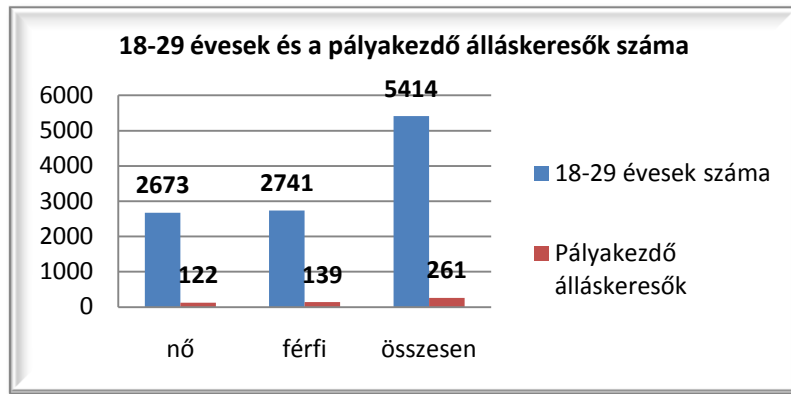
	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli összesen			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen
2013	992	1313	2305	435	542	977	43,9%	41,3%	42,4%

Forrás: TeIR – KSH Területi statisztikai adatok 2013

A Marcali járásban a munkanélküliek 42,4%-a 180 napnál régebben esett ki a munkaerő-piacról, tehát nagyon magas azoknak az aránya, akik nem tudnak munkát találni ez idő alatt. A tartós munkanélküliek között többen vannak a munkanélküli nők közel 44%-a, míg a munkanélküli férfiak valamivel több, mint 41%-a tartósan munkanélküli. Különösen jellemző a tartós munkanélküliség Csömend, Gadány, Hollád, Nikla, Pusztakovácsi, Szenyér és Varászló községekben. A munkanélküliek között ezek az emberek már nem jogosultak a három hónapig adható álláskeresési támogatásra sem, tehát gazdasági helyzetük különösen nehéz.

A fenti adatokon túl fontos és súlyos kérdés, hogy hányan élnek járásában, akik nem regisztrált munkanélküliek, kiestek a rendszerből, nincsenek nyilvántartva álláskeresőként, milyen juttatásokból, hogyan élnek, a megélhetés biztosításában mekkora szerepe van a szürke és a fekete foglalkoztatásnak.

Pályakezdő álláskeresők

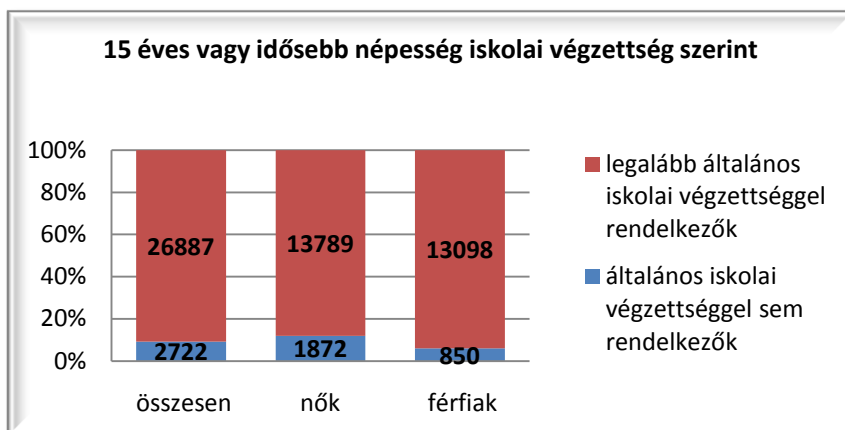
Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013

Tovább pontosítja a munkanélküliség jellemzőinek leírását, hogy a fiatalok körében milyen magas az álláskeresők aránya. A pályakezdő álláskeresők, azaz a 18-29 évesek között ez az arány 4,8%. Nemek szerinti bontásban a férfiak esetében 5,1%, míg a nőknél 4,6%. Ez számszerűsítve azt jelenti, hogy a járás területén az 5414 fiatal közül 261 álláskereső van regisztrálva, akik között 139 férfi és 122 nő van.

A munkanélkülieken belül 11%-is a pályakezdők aránya a járásban, de a 15%-ot meghaladja Balatonújlak, Böhönye, Hollád, Kelevíz, Nemesdéd és Pusztakovácsi esetén. Ezekben a településeken, illetve Csákányban a pályakezdő munkanélküliek aránya is nagyobb a 18-29 éves korosztályban.

Az alábbi grafikon az alacsony iskolai végzettségű emberek, akik még az alapfokú 8 általános iskolai végzettséggel sem rendelkeznek, a foglalkoztatási helyzetét szemlélteti.

6.1.2. Alacsonyan iskolázott népesség

Forrás: KSH – Népszámlálási adatok 2011

A 2011-es népszámlálási adatokból látható, hogy a járás 15 éves vagy idősebb népességéből (29.609 fő) összesen 2722 fő nem rendelkezett általános iskolai végzettséggel sem, ez az adott korosztály 9,2%-át adta, ami magas értéket jelent. Nyilván ebben a számban legjelentősebb korcsoport az időseké, akik még 6 elemi osztályt (sem) végeztek el, az érintett populációban magas a számuk, de arra is felhívja a figyelmet, hogy a fiatalok között is jelentős azoknak a száma, akik nem rendelkeznek

még alapfokú végzettséggel sem, ami rendkívüli módon nehezíti munkaerő piaci esélyeiket. Az adatokból az is megfigyelhető, hogy a nők körében jellemzőbb az alacsony iskolai végzettség – a 14 évnél idősebbek 12%-át érinti a probléma. Férfiak esetén az érintett korosztályuk 6%-a alacsonyan iskolázott.

Az alacsonyan iskolázott lakosság magas (20%-ot meghaladó) aránya figyelhető meg Gadány, Nemesdéd, Nemeskisfalud, Somogysámson, Somogyszentpál és Szegerdő településeken. Ezekben a falvakban a fenti demográfiai adatok alacsony öregedési indexet mutattak, tehát itt elsősorban a fiatalok alacsony iskolázottságát, illetőleg képzetlenségét mutathatják elsősorban. (Az idős korosztályba tartozók között értelemszerűen magas a nyolc általános osztály hiánya, hiszen a 1945. augusztusa előtt hat elemi osztály elvégzését jelentette az alapfokú oktatást adó iskola.)

A fenti adatok tükrében érdemes megvizsgálni, ez a tény hogyan jelenik meg a regisztrált munkanélküliek iskolázottságát vizsgálva. Az alábbi grafikon látszólag cáfolata azon feltevésnek, miszerint a magasabb iskolai végzettséggel kedvezőbben a munkavállalás esélyei. Az alábbi adatok feltehetően azt jelzik, hogy a járásban nagy számban foglalkoztató közmunkaprogramokban, a leghátrányosabb helyzetű embereket, pl. a 8 általános iskolai végzettséggel sem rendelkező személyeket foglalkoztatják, ez magyarázhatja azt, hogy a regisztrált munkanélküliek között nagyságrendekkel többen vannak a „magasabb” iskolai végzettségűek.

Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint 2013			
8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános végzettség	
<i>fő</i>	<i>%</i>	<i>fő</i>	<i>%</i>
255	11,10%	925	40,10%

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013

A járásban 2013-ban összesen 255 fő regisztrált munkanélkülinek nem volt meg a nyolc általános iskolai végzettsége sem, ez a járás munkanélküli lakosságának 11,0%-át tette ki. Összesen 925 fő munkanélküli rendelkezett csupán általános iskolai végzettséggel ugyanebben az évben, ez a regisztráltaknak 40,1%-át adta. Súlyos problémának mondható, hogy együttesen a járásban nyilvántartott munkanélküliek több mint fele (51,2%-a) alacsonyan iskolázott, képzetlen álláskereső.

A munkanélküliek több mint egyharmadának nincsen meg a 8 általánosa Csákányban, Főnyeden és Somogysámsonban. Nyolc általánossal nem rendelkezők aránya magas (60%-ot meghaladó) Gadányban, Szegerdőn és Varászlón.

6.1.3. Közfoglalkoztatásban résztvevők

	Közfoglalkoztatásban résztvevők személyek száma*	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma*	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok aránya
2013	937	3,7%	521	55,6%

Forrás: Önkormányzatok adatai; *3 település vonatkozásában nem áll adat rendelkezésre

A településekről beérkezett adatok alapján közel 1000 ember vett részt közfoglalkoztatásban a 2013-as évben, valamivel több mint felük roma/cigány származású volt.

6.1.4. A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének potenciálja

Foglalkoztatás, munkalehetőségek

Összes egyéni vállalkozó darabszáma 2013	Összes társas vállalkozás darabszáma 2013	Összes mezőgazdasági kistermelő darabszáma 2013
465	163	265

Forrás: TeIR, NAV adatok 2013

A foglalkoztatási helyzet meghatározó előfeltétele, hogy van-e a térségben kellő számú és olyan képzettséget/szakismeretet megkívánó foglalkoztató, amely képes „felszívni” a meglévő potenciális munkavállalókat.

A járásban összesen 465 egyéni vállalkozás, 163 társas vállalkozás működik, valamint 265 mezőgazdasági kistermelő regisztrált. A foglalkoztatás szempontjából a társas vállalkozások jelenléte fontos tényező. A járás települései közül 12-ben működnek ilyen gazdasági szervezetek (2013-as adatok alapján) – főként Marcaliban, a nagyobb településeken (Böhönyén, Kéthelyen, Mesztegnyőn), a Balaton parti községekben, valamint Niklán, Pusztakovácsiban, Tapsonyban, Vésén.

A járásban 408 kiskereskedelmi üzlet, továbbá 177 vendéglátó hely található, ha ezen számokból a járásközpontot és a Balaton parti településeket levesszük, akkor 118 kiskereskedelmi üzlet és 51 vendéglátóhely oszlik meg a községek között.

A legkevesebb lakónépességgel rendelkező favakban többnyire sem kiskereskedelmi üzlet, sem vendéglátóhely nem működik (4 település), vagy csak kiskereskedelmi üzlet (6 település). A települések túlnyomó többségében nincs foglalkoztató, szinte egyedül az önkormányzat a munkaadó és szervezi a közfoglalkoztatást is.

Két településen működött foglalkoztatási program 2013-ban, 12-ben 1-3, 10 településen 5, egy településen Tapsonyban -7, míg Balatonmáriafürdőn 10. Az összesen 85 foglalkoztatási programon 256 ember vett részt a járásban.

A közlekedés

A megyeszékhelyre és a járásközpontba közlekedő járatpár számokat mutatja az alábbi táblázat:

darab	Megyeszékhelyre	Járásközpontba
0	13	1
1	4	8
2-3	8	6
4 - 6	8	8
7-9	2	1
10-12	1	1
13-19	0	1
20 vagy több	1	10

Forrás: www.volán.hu

Ha az lakóhelyen nincs munkalehetőség, akkor a munkavállalás sikerét jelentősen befolyásolja az a körülmény, hogy meg lehet-e közelíteni és hogyan, a közeli/távoli lehetséges munkahelyet.

Kerékpárút a székhelytelepülés Marcali és Kéthely között biztosít közlekedési lehetőséget mintegy 7 km-es szakaszon. Vonatközlekedés évekkel ezelőtt megszűnt a járás települései és a járásközpont Marcali között, továbbá a megyeszékhely, Kaposvár felé.

A tömegközlekedés jellemző eszköze a járásban az autóbusz. A járatszámokat megnézve (iskolaidőszak alatti munkanap) jól szembetűnik, hogy egyes községekből nincs közvetlen járatpár a megyeszékhelyre (13 település), illetve a járásközpontba (1 település).

Elérhetőség vonatkozásában azon települések élveznek előnyt, amelyek a fő útvonalak (61-es és 68-as főútvonal) mentén helyezkednek el, illetve Balaton parti települések. Az elmúlt években (elsősorban a vasúti közlekedés megszűnése miatt) években megszorodtak a Balaton parti településeket érintő járatok, ami átszállással lehetővé teszi Budapest és más városokba való eljutást.

Az átlagos utazási idő autóval a járásközpontba a települések többségéről 15-20 perc, 25-30 perces útidő 10 település esetén fordul elő. Autóbuszal Marcalit a települések felől legfeljebb 30 perc alatt el lehet érni, azonban vannak olyan települések, amelyekről az utazási idő több mint egy óra (Főnyed, Szegerdő, Varásló, Vése).

Autóval a megyeszékhely a járás településeinek többségéről 1 óra alatt érhető el, leghosszabb a megtett út időben Vörsről (95 perc). A megyeszékhely a települések többségéről 80-94 perc alatt érhető el busszal, azonban van olyan település, amelyről az átlagos utazási idő több, mint két óra (Balatonújlak, Hollád).

Jarásközpontok elérhetősége időben busszal	
Menetidő (perc)	Települések (darab)
10-14	2
15-24	8
25-34	8
35-44	8
45-54	3
55-64	2
65-74	2
75-84	1
85-94	1

Forrás: www.volán.hu

Megyeszékhely elérhetősége időben busszal	
Menetidő (perc)	Települések (darab)
50-64	3
65-79	3
80-94	10
95-109	2
110-124	3
125-140	1

Forrás: www.volán.hu

Fiatalok foglalkoztatása

	települések száma	Felsorolás
<i>fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen</i>	15	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása diákmunka közfoglalkoztatási program
<i>fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzásközpontban</i>	37	GINOP 5.2.1.-14 Ifjúsági Garancia program, TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, közfoglalkoztatási programok
<i>az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen</i>	14	<i>Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása</i> <i>diákmunka</i> <i>közfoglalkoztatási program</i>
<i>az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzásközpontban</i>	37	GINOP 5.2.1.-14Ifjúsági Garancia program, TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, közfoglalkoztatási programok

Forrás: helyi adatgyűjtés

A vonzásközpontban, azaz a járásközpontban több, a fiatalok foglalkoztatást megkönnyítő, illetve az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő program indult, - helyi szinten a települések kevesebb, mint felében valósult meg valamilyen program e célokból. A programokban részt vevők számáról és a programok sikeréről nincsenek adataink. Mindenesetre az tény, hogy ezek a programok segíthetnének a munkatapasztalattal nem rendelkező, vagy a tartósan munkanélküli fiatalok és az idősebb korcsoportokhoz tartozók munkavállalási esélyeinek a javításában, amennyiben valóban fontos kompetenciák megszerzését teszi lehetővé.

Nem sikerült megbízható adatokat gyűjteni arról, hogy a települési önkormányzatok az általuk fenntartott intézményekben foglalkoztatnak-e mélyszegénységben élő és roma embereket. A tapasztalat azt mutatja, hogy erre nagyon kicsi az esély, tekintettel arra, hogy ezekben az intézményekben szakképesítéssel és magasabb iskolai végzettséggel rendelkező személyekkel lehet állásokat betölteni.

A munkanélküliség, és az ennek következtében kialakuló gazdasági szegénység hatásainak mérséklése miatt fontos, hogy az állam milyen szociális ellátást biztosít polgárainak, hogy az alapvető létfeltételeket biztosítani tudják önmaguk és családjaik részére. Ennek azért van nagy jelentősége, mert ezek a családok általában nagycsaládok, tehát több gyermek alapszükségleteit kell biztosítani az érintetteknek. Ennek egyik formája az álláskeresési támogatás biztosítása, aminek a folyósítási időszaka a korábbi években jelentősen lerövidült, kilenc hónapról, három hónap időtartamra. Ennek azért is súlyos következménye van, mert a tapasztalatok egyértelműen azt mutatják, hogy kevés

embernek sikerül ilyen rövid idő alatt új munkát találni és munkajövedelemhez jutni. Ezért, ha valakinek nincsenek tartalékai, márpedig az érintett csoporthoz tartozók közül keveseknek van, ha egyéb ellátásra jogosultak is, ez nagyon alacsony jövedelmet biztosít számtalan család számára. Ezekben a családokban az egy főre jutó, a megélhetéshez szükséges minimális összeget sem éri el a jövedelem.

6.1.5. Segélyben, támogatásban részesülők

Álláskeresési segélyben részesülők száma

	Nyilvántartott álláskeresők száma	Segélyben részesülők fő	Segélyben részesülők %
2013. átlag	2305 fő	239 fő	10,4%

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013

A táblázat is jól jelzi, hogy az álláskeresők alig tizede jogosult és kapja meg ezt a támogatást. A Marcali Járásban nyilvántartott álláskeresők (2305 fő) 10,4%- a, azaz 239 fő részesült álláskeresési segélyben. Ettől az aránytól jelentősebben eltérő érték volt a 20%-ot meghaladó segélyezettek aránya négy településen: Balatonszentgyörgyön, Csákányban, Sávolyon és Vörsön.

Az alábbi táblázat azt is mutatja, hogy az aktív korúak és a munkanélküliek milyen arányban kaptak rendszeres szociális segélyt. A rendszeres szociális segély legmagasabb összege 2013. január 1-jétől 44 508 Ft. Abban az esetben, ha a rendszeres szociális segélyre jogosult családja tagjának foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultságot állapítottak meg, a rendszeres szociális segély legmagasabb összege 21 708 Ft.

Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

	Rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (álláskeresési támogatásban) részesülők	
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában
2013	224	0,9%	993	43,1%

Forrás: TeIR – KSH Területi statisztikai adatok 2013

A járás 15-64 éves népességének 0,9%-a részesült rendszeres szociális segélyben 2013-ban, míg foglalkozást helyettesítő támogatásban a munkanélküliek 43,1%- a.

A rendszeres szociális segélyben részesültek aránya kiugróan magas volt Pusztakovácsiban (11,5%), de magas volt Holládon, Libickozmán, Nemesdédén, Nemeskisludon. Álláskeresési támogatásban a munkanélküliek több mint 70%-a részesült Holládon, Nagyszakácsiban, Nemesdédén, Nemesviden, Somogysámsonban, Szenyérben, Táskán és Vésén.

6.1.6. Lakásállomány

A Marcali Járásban a Népszámláláskor 15 738 ingatlant írtak össze, ami rendeltetésszerűen lakás célú épület volt. Ezek közül 2 641-ben nem lakott senki, tehát a járás lakásállományának 16,78%-a lakatlan.

A lakásállomány tulajdonjelleget tekintve: 15 256 lakás magán, 328 önkormányzat, 171 ingatlan „más intézmény, szervezet” tulajdona.

A census idején 13 659 háztartást regisztráltak, amelyek közül 4000 háztartás egy személyes, 4018 két-, 2879 három-, 1653 négy-, 694 öt- és 415 háztartás hat és annál több személyes volt. Látható, hogy a háztartások közel harmadában (29,28%) egy ember él egy fedél alatt.

A háztartásokban élők gazdasági aktivitás szerinti összetételét tekintve, a járásban 760-ban munkanélküli, 5039-ben inaktív kereső, 131-ben csak eltartott élt, összesen 5930 azoknak a háztartásoknak a száma, ahol nem volt foglalkoztatott/kereső személy. A háztartásokban élők számát tekintve a 8 560 időskorú, 12 236 foglalkoztatott, 1862 munkanélküli, 11 679 inaktív kereső és 7 784 eltartott személy élt, ami összesen 33 561 főt tesz ki.

A mélyszegénységben élő emberek és családok gyakran lakhatási szegénységgel is küzdenek, azaz a lakhatás, mint egyik fontos (alap) szükséglet biztosítása nem megfelelő. Itt leggyakrabban a komfort nélküli lakások és a lepusztult, esetleg életveszélyes műszaki állapotú lakásokban lakók hátrányai jelentkeznek. A lakhatási krízis helyzetek megoldásában nagyszerepe lehetne a szociális bérlakások biztosításának, amiből nagyon kevés van a településeken.

A járásban mindössze öt településen található szociális bérlakás. Marcaliban 165 szociális bérlakás áll rendelkezésre, emellett a város 10 szolgálati lakással is rendelkezik, lehetőséget teremtve az itt dolgozó szakemberek letelepedésére. Kilenc településen vannak lakáscélra használt, nem lakáscélú ingatlanok. A lakásállomány tulajdonszerkezetet tekintve túlnyomó többségében, 99%-ban magántulajdonban állnak a lakások, házak.

A munkacsoport tagjai a járásban mindösszesen négy településen tártak fel veszélyeztetett lakhatási helyzetet. Gadány: 16 eset, Kelevíz: 3 eset, Kéthely: 1 eset, Tapsony: 3 eset.

Szintén önkormányzati adatgyűjtésből származik az információ, miszerint a járásban három településen éltek hajléktalan személyek: Balatonberényben 4 fő, Kéthelyen 1 fő és Marcaliban 11 fő.

Amikor a mélyszegénységben élő emberek és a romák/cigányok esetében a lakáshatás területét vizsgáljuk, akkor kikerülhetetlen a telepek és más szegregátumokban levő lakhatási helyzet vizsgálata. Marcali Járásban több olyan település van, ahol megtalálhatók a klasszikus telepek és amelyek lakói túlnyomó többségben roma/cigány emberek. Ezeknek a telepeknek a kialakulása és megléte elsősorban a 70-es években kezdődött telep felszámolási program következménye. Ezek a telepek 0,8 - 10 km-es térbeli távolságban vannak a településektől, falvaktól, ami a társadalmi távolság kialakulásának, növekedésének az egyik meghatározója, a társadalmi kirekeszt(ő)és komplex folyamatának meghatározó oka.

Világossá kell tenni, hogy a roma/cigány népesség, csakúgy, mint a teljes lakónépesség összetétele több változó mentén is heterogén, tehát eltérő gazdasági-társadalmi helyzetben élne.

Itt mondjuk el, hogy a Népszámlálás 2011-es adatai szerint Somogy megyében 16 800 személy sorolta magát a cigány nemzetiséghez, közöttük 2 600-an a Marcali Járásban élnek. A települések

közül a Somogysámszonban élők közül vallották magukat legtöbben, 264-en cigánynak. Ezek a számok lényegesen nagyobbak, mint az előző census idején, de meg sem közelítik a tényleges létszámot. Szociológusok szerint ténylegesen a lélekszámukat ennek 3,5-4-szeresére lehet valószínűsíteni.

6.1.7. Telepek, szegregátumok

Közüemi ellátottság

	Marcali	Nemesdéd	Nikla	Pusztakovácsi	Somogysámszon	Somogyszentpál	Tikos
Telepek, szegregátumok száma a településen:	2	1	1	1	1	1 (a település egy utcája – Árpád utca)	1
A telep/ek, szegregátum/ok elhelyezkedése a település területéhez viszonyítva/? km	1	n.a	1	10	1	településen belüli szegreált terület	0,8
A telep/ek megközelíthetősége:	részben kiépített, burkolt út, részben mellékutak, részben földesek	kiépített burkolt út, mellékutak földesek vagy kövesek		aszfaltos közút	kiépített aszfaltos út (autó, busz)	-	600 m aszfalt úton, 200 m murvás úton
A telepen van-e villamosenergia hálózat kiépítve?	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen
A telepen van-e szilárd útburkolat?	igen	részben, 2 utca szilárd, 4 utca földes, köves	nincs	részben	igen	igen	nincs
A telepen van-e vízvezeték hálózat?	igen	részben, egy utca végén 2 lakásnál nincs	nincs	igen	igen	nincs	igen
A telepen van-e közkút? –ha igen, hány darab?	0	1	2	0	3	igen	0
A telepen van-e közvilágítás?	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen

Van-e kiépített gázvezeték hálózat?	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	igen
A telepen van-e konténeres szemétyűjtés, szállítás?	igen	igen	nincs	igen	igen	igen	igen
A telepen hány lakóháznál nincs semmilyen WC ?	0	0	35	26	1	0	0
V an-e orvosi rendelő, ügyelet?	igen	igen	igen	nincs	Somogysáms onban van orvosi rendelő, az orvosi ügyelet Marcaliban van.	igen	igen
Van-e közösségi tér, közösségi helyiség?	nincs	igen	nincs	igen	nincs	igen	igen
A telepek közelében lévő egészségtelen üzemek, létesítmények	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs

Forrás: helyi adatgyűjtés

A munkacsoport tagjai helyi adatgyűjtéssel hét településen azonosítottak be szegregátumot: Marcali két városrészében, Nemesdédén, Niklán, Pusztakovácsiban, Somogysámszonban, Somogyszentpálon és Tikoson.

Általánosan elmondható ezekről a szegregátumokról, hogy az ott élő emberek között magas, 80-90%-os a munkanélküliség. Szociális ellátásokból és juttatásokból, közmunkából, gyógynövénygyűjtésből, időszakos napszámos munkákból élnek és gyakran a szürke és a feketegazdaságból.

Általában alacsony iskolai végzettségűek, a 8 általános iskolai végzettséggel sem rendelkeznek, legtöbbjük szakmai képzéssel sem rendelkezik. A szakmai képzéssel rendelkezők közül sokan beszámoltak arról, hogy a munkaerőpiacon gyakran éri őket hátrányos megkülönböztetés látható etnikai csoporttagságuk miatt.

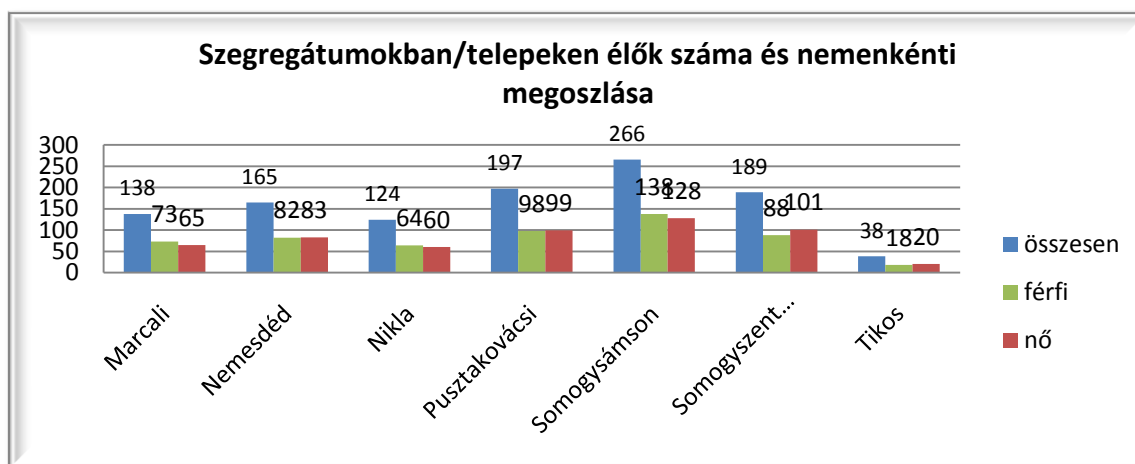
Az úthálózat és az infrastruktúra, a közüemi kiépítettség nagyon hiányos, a lakásaik alacsony komfort fokozatúak, egészségtelenek, rossz műszaki állapotúak, néha életveszélyesek. Általában

sokan laknak egy lakóházban, amelyek berendezése és felszereltsége rendkívül hiányos. Az épületek lakókörnyezete gondozatlan, a lakóházakhoz tartozó kertek parlagon hevernek.

Az egészségi állapotuk rossz, az szociológiai kutatásokból tudható pontosan, hogy a mélyszegénységben élő emberek születéskor várható élettartama 10 évvel kevesebb az átlagnál. A rossz egészségi állapot oka elsősorban az elégtelen és gyakran egészségtelen táplálkozás, a szenvedélybetegségek, különböző szerfüggőségek, a szűrővizsgálatok szinte teljes hiánya. A felnőttek és a gyermekek háziorvosi ellátását a településeken lehet igénybe venni.

Teljes társadalmi elszigetelődés, kirekesztés jellemzi életük minden dimenzióját, életüket érintő alapvető információk hiánya jellemző rájuk.

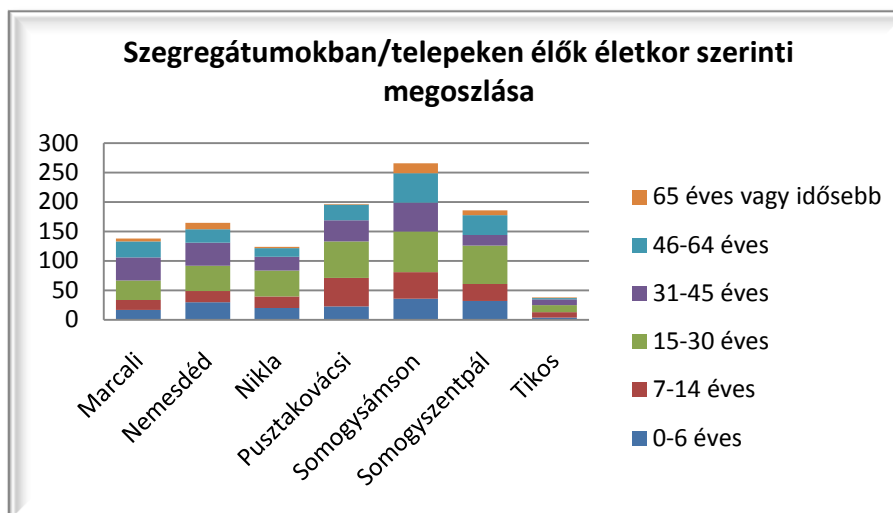
A telepeken, szegregátumokban élők száma

Forrás: helyi adatgyűjtés

A grafikonon látható, hogy legtöbben a somogysámsoni (Marótpusztá) telepen élnek, majd a somogyzentpáli Kisperjésen, és a pusztakovácsi Kürtös pusztán. Jelentős a lélekszámuk még Nemesdédén és Marcaliban is. A települések között a lakónépességben belül magas a romák/cigányok arány még Szenyérben, de a település esetében nem lehet szegregátumról beszélni.

A szegregátumokban élők korcsoport szerinti megoszlás

Forrás: helyi adatgyűjtés

Az ábra jól szemlélteti, amit a demográfiai adatok vizsgálata is feltételezett, hogy a telepeken élők között magas a 0 – 14 éves korúak aránya, ami előre jelzi a gyermekszegénység társadalmi problémáját is. A másik figyelmeztető adat, hogy nagyon kevesen élnek meg az időskort, jellemző a korai halandóság, a roma/cigány népesség jellemzően fiatal. Önmagában ez a tény azt jelenti, hogy társadalmi szempontból kiemelt figyelmet kell fordítani az oktatásukra, képzésükre, hogy eséllyel indulhassanak a munkaerő piacon. Ugyanis ha nem történik érdemi beavatkozás, a látható demográfia folyamatok lehetséges következményeként jelentős társadalmi konfliktusok kialakulása feltételezhető. Nagymértékben eltorzulhat az aktív korúak és az eltartottak aránya, valamint egy nagy tömegű aktív korú, de munkanélküli rétegről kell gondoskodni az államnak. Ezeket a folyamatokat jól szemléltetik az alábbi táblázat adatai.

A szegregátumokban élők gazdasági aktivitása és az ott élő hh/hhh-s gyermekek száma

	az aktív korúak (15-64 év) közül foglalkoztatott	munkanélküli	inaktív	eltartott	segélyezettek száma	hátrányos helyzetű gyermekek száma	halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
Marcali	38	43	5	34	53	30	38
Nemesdéd	11	57	46	7	42	6	77
Nikla	30	n.a	n.a.	n.a	n.a.	9	37
Pusztakovácsi	59	66	84	0	59	49	5
Somogyámson	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
Somogyzentpál	26	53	67	20	50	14	50
Tikos	24	19	1	18	19	0	13

Forrás: helyi adatgyűjtés

Telepek részletesebb bemutatása

A felsorolt települések közül Marcali, Nemesdéd, Nikla, Pusztakovácsi, Somogysámson és Somogyszentpál azok a helyek, ahol legsürgetőbbek a problémák, illetve, ahol a legtöbb embert érintik, köztük gyermekeket. Az alábbiakban e telepek részletesebb bemutatása olvasható:

Marcali

Marcaliban 2 szegregátum található (a rá vonatkozó adatok forrása: Marcali Településfejlesztési Koncepciója és Integrált Településfejlesztési Stratégiája – készítette: Terra Stúdió Kft., 2015).

Dózsa György utcai szegregátum

Honvéd utca északi oldala - Ifjúság utca nyugati oldala - Dózsa György utca nyugati oldala az Arany János utca torkolatának vonaláig terjedő terület

A szegregátum a város dél-nyugati részén található, területe aránylag rendezetlen, kevésbé beépített. A 2011-es népszámlálás adatai szerint az itt élők száma 50 főnél kevesebb volt, 2011-re viszont a 22 lakásban 67 fő él. A lakott lakások közel fele az alacsony komfortfokozatú és majdnem mind egyszobás. A 2011. évi népszámlálás adatai szerint a 0-14 éves korú gyermekek aránya 34,3%, ami a városi átlag 2,7-szerese. A 60 éves vagy annál idősebbek aránya csupán 6%. A gazdaságilag nem aktívak aránya közel 80%. A 15 és 64 év közöttiek közül csak minden 3. ember foglalkoztatott. Az itt élő népesség nagyon alacsony iskolázottságú. Az adatok szerint nincs olyan lakó, aki felsőfokú végzettséggel rendelkezne. Az aktív korúak 82,5%-a legfeljebb alacsonyfokú végzettségű, ami majdnem 6-szor magasabb a városi átlagnál, és 1,6-szor akkora, mint a szegregációval veszélyeztetett területen élők között mért érték. Minden foglalkoztatott az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokba tartozik.

Táncsics utcai szegregátum

Észak-keleti (gombai) városrészben található. A szegregáció a Táncsics utca északi részére korlátozódik. Az utcának ezen a részén több mint 50 fő, nagyrészt roma háztartás él. A tömböt, melyhez a kérdéses területet is tartozik a KSH adatai nem jelezték, ezért pontos statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre. Azonban mindazon problémák, amelyek a szegregátumokra általánosan jellemzőek, itt is jelentkeznek (pl. leromlott állapotú házak, magas munkanélküliség, népesség alacsony iskolai végzettsége, stb.)

Nikla

Nikla községtől 1 km-re van a Táncsics utca, ami klasszikus telepként jellemezhető. Az út nem szilárd burkolatú, néhol közel félméteres gödrök, árkok szabdalják, ahogy az esővíz alakította az elmúlt években. Az utcában nincs vezeték ivóvíz, az egyetlen közkút biztosítja az ott élők vízellátását. Harmincöt lakóingatlan található az utcában, amelyek komfort nélküliek és néhány kivétellel, rendkívül rossz műszaki állapotúnak mondhatók, - közvetlen környezetük is teljesen gondozatlan.

Szinte valamennyi szociálpolitikai támogatásból épült, eredetileg is alacsony műszaki tartalmú épületek voltak. A telepen nem megoldott a szemétyűjtés és szállítás sem, így az utcát és a kerteket beborítja a szemét. A kutyák falkákban, beoltatlanul kóborolnak a telepen. Néhány család kisállattartással foglalkozik, legtöbbször gyógynövénygyűjtéssel keresik a segélyek mellett jövedelmüket.

A telepen százhuszonnégy ember él, az aktív korúak között magas a munkanélküliség aránya. Az itt élők között kiemelkedően magas a gyermekkorúak aránya, közöttük 77 fő halmozottan hátrányos helyzetű.

A telepen közösségi tér nincs, az emberek elszigetelten élnek egymás mellett is és teljesen kiesve, kiszorulva a település életéből. A faluban megalakult és működik a roma nemzetiségi önkormányzat

Pusztakovácsi – Kürtös puszta:

Közigazgatásilag is furcsa „képződmény”, mivel a település és a közigazgatásilag hozzá tartozó puszta között helyezkedik el Somogyfajsz község és ez a tény a feladatellátást, a problémák kezelését is megnehezíti.

A telep így tíz km-es távolságban van a falutól, néhány lakóépület a közút mellett, és az útról nyíló utca alkotja a telepet. Az utca nem szilárd útburkolatú. A villamos energia hálózat kiépített, azonban több lakásból kikapcsolásra került. Vívezeték hálózat nincs, a vízellátást közutak biztosítják. Korábban több helyen fűt kútból történt a vízellátás, azonban a víz minősége nem felelt meg az egészségügyi szabványoknak. Gázvezeték nincs a telepen, a fűtést fatüzeléssel oldják meg, általában elsősorban főzésre használt fűtőtesttel. A telepen konténeres és szelektív szemétyűjtés is bevezetésre került.

A telepen több lakóingatlan van, a lakások műszaki állapota itt is rossznak mondható. ahol a lakók túlnyomó többsége roma/cigány ember, közel kétszázan élnek itt.

Az aktív korú lakosság körében itt is magas a munkanélküliség (66 fő) és a nyilvántartott álláskeresők többsége a 8 általános iskolai végzettségűek közül kerül ki, akiknek az elhelyezkedésük a szakképzettség hiánya, az elavult ismeretek, a kompetenciák hiánya, illetőleg roma származásuk miatt nehéz a munkaerő-piacon. Hatvanhat fő volt a közfoglalkoztatásban dolgozók száma, amiben a romák vettek részt nagyobb arányban.

A hátrányos helyzetű gyermekek száma 49 fő.

A telepen nem működik bolt, nincs orvosi rendelés, minden ügyintézéshez, az egészségügyi és egyéb szolgáltatások igénybe vételéhez több kilométert kell utazni az ott lakóknak.

A gyermekeket a menetrend szerinti járatok viszik az óvodába és iskolába.

A telepen van közösségi épület, körülötte gondozott, nagy parkkal, kisebb futballpályával.

A településen megalakult és működik a roma nemzetiségi önkormányzat.

Somogysámson – Marót puszta

A településtől 1 km-re, a Holládra vezető út mentén levő Marót puszta egy utcából áll, az ötvenöt lakóház közvetlenül az út mentén helyezkedik el. Van kiépített villany és vízvezeték hálózat, de a

lakásokba víz nincs bevezetve. A vízszükségletet Maróton három közkút biztosítja. A hulladék gyűjtését és elszállítását az út mentén kihelyezett konténerekkel az önkormányzat biztosítja.

A lakóházak alacsony komfort fokozatúak, vagy komfort nélküliek, egészségtelenek, van köztük életveszélyesnek nyilvánítható állapotban levő, ahol túlszűfolva élnek az ott lakók.

A telepen 266 ember él, nagy többségben roma/cigány emberek és az itteni népesség 30%-a gyermekkorú, mindannyian hátrányos helyzetűek.

Jellemző a magas munkanélküliségi arány, itt az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a romák közfoglalkoztatására, a 29 fős közmunkaprogramban dolgozók nagy többsége roma ember. Az aktív korúak munkaerő piaci esélyeit itt is alapvetően a képzetlenség határozza meg. Az itt élők közül is többen a munka reményében külföldre szeretnének menni.

Minden közszolgáltatás Somogysámszonban érhető el, ide járnak óvodába, iskolába, orvoshoz és bevásárolni.

A telepen nincs közösségi életre, tevékenységre alkalmas épület.

A faluban megalakult ugyan, de megszűnt a roma nemzetiségi önkormányzat, civil szervezetük sincs.

Somogyszentpál – Kisperjés

A járás települései közül az egyik legrégebbi és legismertebb szegregátum Kisperjés, ami a falutól elkülönülve, lényegében a település egyik utcájának a nyúlványa. A település központjától kb. 3 km-re van, ott érhető el minden közszolgáltatás a telepen élők számára.

A településrészhez vezető közút jó állapotú szilárd burkolatú, azonban az út végén levő néhány házhoz már csak döngölt kavicsos út vezet.

Legégetőbb probléma a magas munkanélküliség, a hátrányos helyzetű gyermekek magas aránya, a szegregált óvoda működése, - ahova a falu lakói nem íratják be a kisgyermeküket.

6.1.8. Orvosi ellátás

Az egészségügyi alapellátáshoz és szakellátáshoz való hozzáférés szintje, további fontos meghatározója az érintett emberek életminőségének. Az alábbi tábla adataiból látszik, hogy a majdnem teljesen lefedett a járás az orvosi alapellátást tekintve. Ami különösen szembetűnő, a gyermekorvosi szolgálat kis száma, a szolgálathoz való hozzáférés esélyének hiánya. Ez különösen nagy problémát jelent azokon a fentebb bemutatott településeken, ahol kiemelkedően magas a hátrányos gyermekek száma, rossz az emberek és a gyermekek egészségi állapota, nehéz a közlekedés – hogy csak néhány súlyos hátrányt említsünk.

	Háziorvosi szolgálat működik helyben	Fogorvosi szolgálat működik helyben	Gyermekorvosi szolgálat működik helyben
2013	34	0	1

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013

Gyermekorvosi szakrendelés és gyermek házi orvos egyedül a járásközpontban érhető el (illetve a nem a járáshoz tartozó Nagybjajomban, Kaposváron), a településeken a vegyes házi orvos körzetekben lévő házi orvos látja el a gyermekeket is.

Házi orvosai szolgálat a harminchét településből harmincnégyen működik, három községből viszont a szomszéd településre kell elmenni (Libickozma, Nemeskísfalud, Somogysimonyi). A kisebb favakban rendelés ide általában heti 1-2 nap van, több esetben 1-3 órában.

Fogorvosi ellát mindössze négy településen érhető el – Marcaliban, Kéthelyen, Böhönyén és Balatonszentgyörgyön.

Szakrendelés Marcaliban, illetve a környéken még Kaposváron, Fonyódon, Nagyatádon, Keszthelyen vagy Nagykanizsán érhető el.

Nagy nehézséget okoz továbbá, hogy a gyógyszertárak is nagy távolságban vannak sok település esetében, emellett a pénzihiány miatt sokszor az orvos által felírt gyógyszereket sem tudják kiváltani.

6.1.9. Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők és ápolási díjban részesítettek száma

	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2013	983

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. A marcali járásban összesen 983 fő rendelkezett a 2013-as évben közgyógyellátási igazolvánnyal. Legmagasabb számban Marcaliban (336 fő) és Kéthelyen (210 fő) kaptak az itt lakók. Ez magyarázható a nevezett települések lakóinak lényegesen magasabb létszámával, azonban mindenképpen elgondolkodtató és kérdéseket vet föl, hogy a kistelepüléseken, mélyszegénységben élő emberek közül mindösszesen 437 fő részére jár ez a juttatás.

A következő tábla azt mutatja, hogy a vizsgált időben a járás településein mindösszesen 190 személy részesült ápolási díjban. Munkánk során tapasztaltuk, hogy sok esetben az emberek nincsenek tisztában ezeknek a juttatásoknak a lehetőségével, igénylésének módjával. Emellett nagyban megnehezíti az ügyintézkést, hogy a Járási Hivatal nehezen megközelíthető, sokan az utazást sem tudják vállalni, hogy ezeket az ügyeket elintézhessék és az ehhez szükséges kompetenciák is hiányoznak.

	Ápolási díjban részesítettek száma
2013	190

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi.

A fent leírtakon túl, az egészségi állapot megőrzésének fontos eleme a különböző szűrővizsgálatokon való részvétel, ami néhány települést kivéve, szinte nem egyáltalán nem jellemző. Nagyon ritkák, egy-két betegségtípus szűrésére adott.

A személyes beszélgetések konzultációk során számtalan esetben megfogalmazódott az elégedetlenség a Marcali Kórház leépítése miatt. Az emberek sokkal nehezebben, nagy várakozási időszakok után jutnak szakvizsgálatokhoz, ami jelentősen megnöveli a pontos diagnosztika idejét és késve, sürgős esetben más településre (Kaposvárra, Keszthelyre, Nagykanizsára) utazva részesülnek szakorvosi ellátásban.

6.1.10. Esélyegyenlőségi problémák

- Az aktív korú lakosság körében magas a munkanélküliek aránya, alacsony a foglalkoztatottság, az emberek jelentős része nem rendelkezik munkajövedelemmel, így jellemzően szociális transzferekből él.
- Kevés a munkahely, ami nagyban megnehezíti és lehetetlenné teszi a munkavállalást.
- Jellemzően rurális vidékről lévén szó, ahol a lakosság jelentős része mezőgazdasággal és állattartással foglalkozott, ennek ellenére ma már nincsenek ebben az ágazatban munkalehetőségek, - ami elősegítené az alapfokú iskolai végzettségűek és képzetlen munkavállalók foglalkoztatási esélyeit.
- Kedvezőtlen, sok település esetében elégtelen tömegközlekedési lehetőség .
- Magas a 8 általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők és a szakképzetlen aktív korúak aránya a járás településein.
- Nincs kellő számú képző és átképző program, valamint a pályakezdők és a tartósan munkanélküliek kompetenciáit fejlesztő képzési program.
- Elsősorban a roma etnikumhoz tartozó munkavállalókat gyakran éri diszkrimináció, ami elsősorban a munkaerő piacon sújtja őket.
- A Marcali Járás területén több szegregátum és telep található, ahol hiányoznak az alapvető infrastrukturális feltételek, - kiemelten a szilárd burkolatú út és az egészséges ivóvíz hiánya.
- A telepek lakásállományának jelentős hányada komfortnélküli, vagy alacsony komfortfokozatú, rossz műszaki állapotú, esetenként életveszélyes.
- A lakókörnyezet gondozatlan, a szemétszállítás nem megoldott, ami különösen a nyári időszakban súlyos népegészségügyi problémát okozhat
- Az egészségügyi alapellátás nehezen hozzáférhető
- Nincsenek kellő számban és időközönként a fő morbiditási és mortalitási okokat feltáró egészségügyi szűrések.
- Releváns információk hiánya

- Hiányoznak a közösségi terek és programok
- A Roma Nemzetiségi Önkormányzatok információ-, kompetencia-, és működési feltételeik tárgyi/technikai hiánya.

6.1.11. Programtervek

- A jelenleg meghatározó közmunkaprogramok kiterjesztése azon településeken, ahol kiugróan magas a munkanélküliség.
- Piaci alapú munkahelyteremtés vállalkozó, civil szervezet bevonásával, pályázati
- Szociális és foglalkoztatási szövetkezetek alapítása
- Szakképzések, átképzések lehetőségének feltárása, együttműködésben a Járási Hivatallal, a TKKI Pécsi Igazgatóságával.
- A 8 általános iskolai bizonyítvány megszerzésének biztosítása, a KLIK Járási Tankerületével együttműködésben.
- Szegregátumok és telepek rehabilitációs programjának elindítása, megvalósítása
 Marcali, Dózsa György u.
 Marcali, Táncsics u.
 Nikla, Táncsics utca
 Pusztakovácsi – Kürtös puszta
 Somogysámson – Marót puszta
 Somogyszentpál – Kisperjés

Marcali Város Önkormányzata már 2007-ben és 2009-ben készítettett megvalósíthatósági Tanulmányt a két városon belüli szegregátum területén lakók életkörülményeinek javítása érdekében. Változatlan az elhatározás, hogy a jövőbeni pályázati lehetőségek kihasználásával megvalósítja a városrészek fejlesztését.

- Az egészségügyi és szociális szolgáltatások körének bővítése, elérhetőségének könnyebb biztosítása, a szervezés átgondolásával, kapacitásbővítéssel
- A prevenció érdekében egészségügyi szűrőprogramok szervezése a leggyakoribb halálokok korai felismerése érdekében, különös tekintettel a férfiak korai halandósága okainak időben történő feltárására.
- Életmód, egészségnevelés, népegészségügyi ismeretek átadása szabadidős programok keretében. Fontos cél a felvilágosítás, a tudatosság növelése, a káros szenvedélyek élvezetének mérséklése.
- A diszkriminációs ügyek feltárása és a jogorvoslat lehetőségének biztosítása érdekében havi egy alkalommal jogsegély és panaszfelvétel biztosítása a Marcali Város Önkormányzatának

épületében. A program az Egyenlő Bánásmód Hatósággal történő együttműködési megállapodás keretében történik, a jogszolgáltatást az EBH Somogy megyei referense biztosítja

- Az információs deficitek megszüntetése érdekében a települések weboldalainak működtetése, aktuális és minden hátrányos helyzetű csoport számára releváns információs tartalmak szolgáltatásával. (Pályázatok, ösztöndíjak, munkalehetőségek, szociális ellátásokról programok, stb.) Célszerű lenne erre a feladatra egy munkatársat alkalmazni, akinek feladata lenne a kistérség településeire vonatkozó információk szolgáltatása.
- Közösségi helyiségek és terek kialakítása azokon a településeken ahol ez nem biztosított. Ennek fontos szerepe lehet a helyi közösségek építésében, a lakosság együttműködésének fejlesztésében, a kohézió növelésében. Emellett fontos előfeltétele a közösségépítő és felvilágosító, szabadidő programok szervezésének, hogy biztosított legyen ehhez a humán erőforrás. A közösségi tér fontos szolgáltatása kellene, hogy legyen az internetes hozzáférés biztosítása.
- A roma nemzetiségi önkormányzatok vezetői és munkatársai részére ismeretbővítő programok szervezése a szakmai kompetenciáik növelése érdekében: közigazgatás, kommunikáció, pályázatírás, stb. Emellett fontos lenne a roma önszerveződések létrehozásának támogatása, a hagyományörzés, a zene, tánc, énekek, integrált szabadidős kulturális programok szervezése a településeken.

6.2. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A mélyszegénységben élők és a járás településein élő romák gazdasági, társadalmi helyzetének leírásából már jól látszik, hogy körükben sok a nagycsalád és ezekben a családok sok a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

A társadalomnak, az országos és a helyi döntéshozóknak különösen nagy a felelőssége a gyermekek életminőségének javításában, a gyermekszegénység jelenségének mérséklésében és a társadalmi mobilitási esélyeik növelésében.

6.2.1. Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

18 év alattiak száma a népességben	Védelembe vett 18 év alattiak száma		Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül		Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma	
	fő	%	fő	%	fő	%
6071	133	2,2%	15	0,2%	417	6,9%

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013.

A veszélyeztetett és a védelembe vett kiskorúak számát a település jegyzője tartja nyilván. A jegyző védelembe veszi a gyermeket, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, de segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható. A települési önkormányzat jegyzője - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - védelembe veheti továbbá a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértést elkövetett fiatakorút, vagy a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, vagy a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatakorút.

A Marcali Járásban összesen 6071 kiskorú él, közülük 133-at vettek védelembe 2013-ban és mindösszesen csupán 15 esetben szüntették meg a védelembe vételt. A védelembe helyezett kiskorúak aránya kiugróan magas Nemeskisfaludon (39%), Kelevízen (10%), Gadányban, Nemesviden, Niklán (6-6-6%).

A veszélyeztetett kiskorúak aránya közel 7%, azaz több, mint 400 gyermek esetén áll fenn olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (például bántalmazás a kiskorú jelenlétében, érzelmi zsarolás, lelki terror, stb.). A járás települései közül a legnagyobb a veszélyeztetett kiskorú gyermekek aránya a következő településeken: Nemeskisfalud (56%), Nikla (29%), Szenyér (24%), Gadány (23%). Ezeknek a gyermekeknek nagy része roma/cigány családokban él.

6.2.2. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma
2014	2737	51	4	1	424

Forrás: Önkormányzati adatok

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a nyugdíjminimumhoz viszonyított egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében állapítják meg, míg a kiegészítő illetve a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban akkor részesítheti a családot az önkormányzat, illetve az illetékes jegyző, amennyiben a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása.

A 2014-es évben a járásban több, mint 2700 gyermek, illetve tanuló részesült gyermekvédelmi kedvezményben rászorultságuk okán. Időszakosan létfenntartási gondokkal küzdő családok száma sem elhanyagolható, a tavalyi évben 400-nál többen részesültek rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban.

Sajnálatos probléma, hogy a járás 24 településén nem volt biztosított a nyári étkeztetés. Ezen települések közé tartozott több olyan, amelyben kiugróan magas a munkanélküliség vagy magas a szociálisan rászorultak, szegregált lakókörnyezetben élők száma (pl. Nikla, Pusztakovácsi, Somogyszentpál). Amint az alábbi táblázat adatai mutatják, a hét településen összesen 269 gyermekkorú személy élt szegregált környezetben, legtöbben Somogysámsonban és Niklán.

6.2.3. A településen szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete

	0-6 éves gyermekek száma a szegregátumban	7-14 éves gyermekek száma a szegregátumban
Marcali	17	17
Nemesdéd	30	19
Nikla	20	20
Pusztakovácsi	23	48
Somogysámson	36	45
Somogyszentpál	32	29
Tikos	4	9

Forrás: Önkormányzati adatok

A kisgyermek napközbeni ellátására a bölcsőde intézménye szolgál kizárólag a Járás településein.

A kisgyermekkorú fejlesztés és gondoskodás kiváló lehetőségét biztosíthatja a Biztos Kezdet Gyerekház, ami egyetlen településen sem működik. Ez azért is sajnálatos tény, mert a Biztos Kezdet programok elsősorban a társadalmi integráció elősegítésében adnak komplex támogatást a családoknak és a sokoldalú, komplex fejlesztést a kisgyermekeknek.

A 3-5 éves korú gyermekek felügyeletét és fejlesztését, a szocializációs folyamat alakítását az óvodai nevelés során valósítja meg a társadalom. Óvodák működnek az egyes településeken – kivéve Tikos községet, ahonnan a gyermekek 8 km-re lévő Balatonszentgyörgyi óvodába járnak.

Ahol a szegregátum/telep távolabb helyezkedik el a településtől, a gyermeke bejárása nehezebb, körülményesebb, különösen megterhelő a 3 éves korú gyermekeknek a korai felkelés és a napi kétszeri buszozás. Ennek ellenére öröndetes tény, hogy a szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek mindegyike jár óvodába.

A helyi óvodákra sok esetben jellemző, hogy az óvodások többségét a szegregátumban és az adott településen élő gyermekei adják – Nemesdédén 79%, Nikla 63%, Pusztakovácsi 85%, Somogysámson 84%, a roma gyermekek arány az óvodákban, ami gyakorlatilag etnikai szegregációt jelent, hiszen ezek a gyermekek nem, vagy alig érintkeznek nem roma gyermekekkel, ami a szocializációt, a későbbi együttműködés kialakítását jelentősen korlátozza.

Somogyszentpál településen 100%-ban roma kisgyermek jár a helyi óvodába. Ezekre az óvodákra jellemző a nagy csoportlétszám, aminek következményeként éppen a személyes foglalkozást és fejlesztést igénylő gyermekekre kevés idő jut. Emellett ezek az óvodák felszereltség tekintetében is gyakran elmaradnak az átlagos szinttől.

A szegregátummal/teleppel rendelkező települések közül általános iskola 2013-ban alsó osztállyal működött Niklán és Nemesdében, alsó és felső osztályokkal Marcaliban, Pusztakovácsiban, Somogysámsonon, és Somogyszentpálon. A 2015-ös tanévtől Niklán megszűnt az általános iskola alsó tagozata is, a gyerekek a pusztakovácsi általános iskolába buszoznak reggelenként.

Fontos körülmény, hogy a gyermekkorúak egészségügyi, szociális helyzetét ismerő és a beavatkozás lehetőségével rendelkező **védőnői ellátottságra** mi a jellemző.

A járásban összesen 24 védőnői álláshely volt betöltve 2013-ban, összesen 16 településen (Marcaliban 8, Böhönyén 2 és további 14 községben). A járásban átlagosan 46 0-3 éves gyermek jut egy védőnőre. A telepbejárások tapasztalatai azt mutatják, hogy indokolt lenne a gyakoribb jelenlét, a közvetlenebb kapcsolat kialakítása.

6.2.4. A gyermekorvosi ellátás

Jellemzőit vizsgálva a járás településén, megállapítható, hogy külön gyermek háziorvosi körzet kizárólag a járásközpontban (Marcaliban) van, miként a gyermekorvosi szakrendelési csak itt vehető igénybe, a járás községeiben jellemzően a vegyes (felnőtt és gyermek) háziorvosi körzetekben lévő háziorvosok látják el a gyermekeket is.

A gyermekorvosok távolságban mért elérhetősége tekintetében a járási, illetve a megyeszékhely elérhetőségeket kell figyelembe venni, átlagosan azonban elmondható, hogy 25 km-t szükséges megtenni a hozzátartozóknak, amennyiben gyermek szakorvoshoz szeretnék vinni gyermeküket.

A szakellátást biztosító Gyermekosztály a járásközponti Kaposi Mór Oktató Kórház Marcali telephelyén megszüntetésre került, fekvőbeteg- ellátás esetén a megyeszékhelyre, Kaposvárra, vagy Keszthelyre, Nagykanizsára kell utazni a járásból.

A szakmai konzultációk során számtalan esetben megfogalmazódott ez a hiány, amely jelentősen megnehezíti a beteg kisgyermek és családjaik helyzetét. Nem értik, nehezen fogadják el az érintettek ezt a negatív változást, és számtalan esetben erős érzelmi felindultsággal nyilatkoztak erről a körülményről.

6.2.5. Bölcsődei ellátás és családi napközi a járásban

Bölcsőde egyedül a járásközpontban működik, 2013-ban ahová ötvenként kisgyermeket írtak be. Közülük négyen szociális szempontból - munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő - indokoltan felvett gyermek.

Családi napközi egyedül Marcaliban működik, a vizsgált időben hét kisgyermekkel foglalkoztak az intézményben.

A meglévő kapacitások már nem növelhetőek, azonban érdemes megjegyezni, hogy 1105 három éven aluli gyermek él a járásban. A kisgyermekes anyák ilyen feltételek mellett, ha akarnak, sem tudnak a gyermek iskolakötelessé válása előtt visszatérni a munkaerő-piacra.

6.2.6. Az óvodai nevelés

Marcali Járásban összesen tizenkilenc településen működik óvoda. Köztük Marcaliban négy telephellyel, tagóvodával, a többi tizennyolc településen egy-egy óvoda működik, fogadja a 3-6 éves korú gyermekeket.

Az óvodával nem rendelkező községekből jellemzően a szomszédos településekre járnak a gyermekek, ami naponta kétszeri, általában autóbusszal történő utazással jár.

Marcali város óvodáiba mintegy tizenhat környező településen élő családokból hozzák a gyerekeiket a szülők. Ez a tény összefüggésben áll azzal, hogy a szülők munkahelye gyakorta a városban van, így könnyebben szervezhető a család élete és az is előfordul, hogy inkább vállalják az utaztatást azért, hogy gyermekük városi óvodába járhasson.

Azon településekről, amelyeken nincs óvoda, átlagosan 6 km-re kell utazniuk a gyermekeknek, létszámuk nagyjából hatvan főre tehető. A bejárás többségében menetrend szerint közlekedő autóbusszokkal történik, azonban hat községben falugondnoki szolgálat autóbusszával oldják meg, illetve önkormányzatok által erre célra rendelkezésre bocsátott busszal a gyermekek utazását.

Az óvodák nyitvatartási ideje általában igazodik a szülők munkavégzéséhez, nyitás többnyire 6.30-7.00-kor van. Három településen kezdenek 7.30-kor, egy településen (Niklán) pedig 8.00 órakor. Utóbbiak annyiban kedvezőtlennek mondhatóak, hogy a munkaidő számos esetben fél nyolckor kezdődik, vagy reggel 8 órakor.

A nyári szünetben az óvodák többsége (14 óvoda) 3-4 hétre zár be, viszont a nagyszakácsi óvoda 6 hétre, ezzel szemben a mesztegnyői óvoda csak 10 napra. Marcaliban folyamatosan nyitva van egy óvoda a nyár folyamán, tehát a teljes nyári időszakban biztosított a gyermekfelügyelet és ellátás. A gyermekek nyári felügyeletét sok esetben nehéz, szinte lehetetlen megoldani, különösen, ha nincs támogató családi háttér, vagy ha a szülők munkahelyén a több hetes távollétet nem engedélyezik. Emellett a nyári szünetben több településen nem gondoskodnak a gyermekek étkeztetéséről, aminek következtében a szegény családokban élő kisgyerekek táplálkozása nem megfelelő.

A járás településein működő óvodák összes férőhelye 1254. A településeken összesen 1019 fő, óvodába beíratott gyermek van, - így elmondható, hogy járási szinten a befogadóképességgel nem volt probléma a 2013/2014-es tanévben. Az óvodai férőhelyek kihasználtsága a járásban így átlagosan 81,2%-os volt. Több olyan intézmény van, amelyen nem éri el a 60%-os kihasználtságot, így Balatonberényben, Pusztakovácsiban, Tapsonyban. Vannak azonban olyan óvodák is, amelyek 95-100%-on működnek, mint Balatonmárfafürdőn és Mesztegnyőn.

Felmerül a kérdés, hogy a gyermekek három éves kortól történő, kötelező óvodáztatásának bevezetését követően hogyan alakulnak ezek az arányok.

A járás több településének óvodáiban összevontan működnek a gyermekcsoportok:

- Kilenc óvodában 1 csoport,
- Öt óvodában 2 csoport,
- Négy óvodában (Marcali) 3-4 csoport, összesen 14.

Az összevont csoportokat működtető óvodák esetében felmerül a kérdés, hogy a 3-6 éves korú gyermekek a koruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő nevelésben részesíthetők-e, különösen, ha mindössze egy képzett óvónő foglalkozik velük, valamint az összevont csoport létszáma is magas.

Az óvodákban dolgozók adatai

Óvodapedagógusok száma	Diplomás óvodapedagógusok száma	Dajkák/gondozónők száma	Óvodapedagógusokra jutó gyermekek száma
93	82	48	11

Forrás: helyi adatgyűjtés

A települések óvodának szakemberekkel való ellátottságát mutatja a fenti táblázat: kedvezőnek mondható, hogy átlagosan tizenegy gyermek jut egy óvodapedagógusra. Azonban éppen ott sokkal kedvezőtlenebb ez a szám, ahol összevont csoport, illetve nagy létszámú hátrányos helyzetű gyermek van. Az egy óvodapedagógusra jutó gyereklétszám meghaladja a tizenötöt Nikla, Somogyszentpál, Varászló településeken.

A beíratott gyermekek hiányzása és a hátrányos helyzetűek aránya

Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	Más településről bejáró gyermekek létszáma	Az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma	A beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	A beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	Sajátos nevelési igényű gyermekek létszáma
1019	197	404	288	249	11

Forrás: helyi adatgyűjtés

Az óvodás gyermekek mintegy ötöde más településről jár óvodába, közel harmaduk, 28,2%-uk hátrányos helyzetű és 24,4%-uk halmozottan hátrányos helyzetű. A sajátos nevelési igényű gyermekek aránya nem éri el az 1%-ot, ami tizenegy főt jelent pontosan.

Ha az egyes települések mutatóit vizsgáljuk, az látható, hogy itt is jelentős szórások vannak: a HH-s gyermekek aránya Balatonszentgyörgyön (52%), Niklán (72%), Pusztakovácsiban (89%), Somogysámsonban (84%), Somogyszentpálon (100%), Tapsonyban (69%), Tásán (89%).

Itt visszautalunk arra, hogy az óvodás gyermekek többsége a szegregátumokból rekrutálódik: Niklán, Pusztakovácsiban, Somogysámsonban és Somogyszentpálon levő telepeken élnek. A szegregált lakókörnyezetből érkező gyermekek szinte teljesen lefedik a HH-s gyermekek számát az érintett településeken.

A gyermekek több mint fele halmozottan hátrányos helyzetű Nemesdédén, Nemesviden, Niklán, Pusztakovácsiban, Somogysámsonban, Somogyszentpálon és Varászlón.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása

fejlesztő foglalkozásban részesülő hátrányos helyzetű gyermekek száma		fejlesztő foglalkozásban részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	
84	29%	100	40%

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

A járás óvodáiban a hátrányos helyzetű gyermekek 29%- a, míg a halmozottan hátrányos gyermekek 40% részesült fejlesztő foglalkozásban az intézményekben. A legmagasabb számban Böhönye település óvodájában (HH:33 fő, HHH: 28 fő)

Az óvodák által jelzett fejlesztő foglalkozások:

- Integrált Pedagógiai Rendszer (óvodai fejlesztő program, képesség kibontakoztató, integrációs felkészítés megvalósítására)
- gyógytorna
- logopédia
- fejlesztőpedagógia
- szurdopedagógia
- óvodapszichológia
- SNI-BTM fejlesztések

6.2.7. Általános iskolai nevelés, oktatás

A járás 37 települése közül 14-ben működik általános iskola. Nagyszakácsi, Nemesdéd és Nemesvid településeken csak alsó tagozat működik, előbbi kettőben 2-2 összevont osztállyal, Nemesviden négy osztállyal. Niklán és Pusztakovácsiban szintén találkozunk összevont osztályokkal – előbbi községbe 2, utóbbiban 3 osztályban tanulnak az alsó osztályos gyerekek. A 2015/2016-os tanévtől Niklán már nem működik az általános iskola alsó tagozata sem, ami a helyi lakosok képviselője és a szakemberek szerint is érthetetlen és kellő indok nélküli döntés volt, ami hátrányosan érinti a gyerekeket.

	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2013/2014	1224	1263	2488	1448	58%

Forrás: helyi adatgyűjtés

Az adatok szerint a járásban közel 2500 gyermek jár általános iskolába. A lakóhelyükről másik településre utazó általános iskolai tanulók számáról nem állnak rendelkezésre adatok.

A hátrányos helyzetű tanulók számáról nincs az egész járásra pontos adatunk, a tizennégy megkérdezett általános iskola közül tízen adtak erre a kérdésre érdemi választ. A 10 iskolában több mint 380 HH- s gyermek tanul, azonban az adatot nem szolgáltató intézmények között van a pusztakovácsi, somogysámsoni, amely települések esetén magas a szegregált környezetben élők száma, ennek következtében ez a létszám a valóságban nagyságrendekkel nagyobb lehet. E három község esetén érdemes a szegregátumok/telepek 7-14 éves népességszámát megnézni, minthogy jellemzően helyben történik a gyermekek iskoláztatása.

Szegregált lakókörnyezetben élő 7-14 évesek száma Pusztakovácsiban 48 fő, (mindnyájan HH), Somogysámsonban pedig 45 fő. Ezen adatokkal kiegészítve is legkevesebb 430 főre tehető a hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók létszáma. Ezekkel az adatokkal számolva nagy valószínűséggel lehet állítani, hogy a Marcali Járás településein élő és tanuló általános iskolások közel 20%- a, pontosan 17,2%-a hátrányos helyzetű gyerek.

Az adatot szolgáltató települések közül az összes tanulói létszám felét meghaladja a HH- s tanulók száma Balatonszentgyörgy, Böhönye és Nemesdéd településeken működő iskolákban.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma a kapott adatok alapján 534 fő, azonban ebben nincsenek benne a fentebb már jelzett települési iskolák. Arányuk magas Niklán, Nemesviden, Nemesdédén.

A kapott információk szerint a járás általános iskoláiból legtöbben a különböző szakiskolában folytatják tanulmányaikat, alacsony a szakközépiskolákban és a gimnáziumokban továbbtanulók száma.

Ezek az információk azt jelzik, hogy ezeken a településeken élő és tanuló gyerekek társadalmi mobilitási esélyei nagyon kicsik, az általános iskolákban folyó oktatás, nevelés nagyon kis mértékben képes csökkenteni a hátrányaikat. ha megnézzük az alábbi táblázat adatait, abból az látszik, hogy erre vonatkozóan nem is történik sok kísérlet, mivel nagyon alacsony azoknak az oktatási- nevelési programoknak a száma, amelynek ez a célja. Elgondolkodtató az a tény is, hogy egyetlen tanodai program sem szerveződött és nem működött a járás településein a 2013/2014-es tanévben sem.

Hátránykompenzáló programok a 2013/2014-es tanévben

tanodai program	tehetséggondozó program	nyári tábor	alapfokú művészetoktatás
0	7	7	8

Forrás: helyi adatgyűjtés

Az adatot szolgáltató iskolák közül hétben volt tehetséggondozó program (nem volt: Pusztakovácsiban, Nemesdédén és Nagyszakácsiban), hét iskolában szerveztek nyári táborokat és nyolcban folyt alapfokú művészetoktatás.

6.2.8. Esélyegyenlőségi problémák

- Gyermeklétszám folyamatos csökkenése, ugyanakkor a szegregátumokban élő roma gyermekek létszámának növekedése, - a gyermekszegénység kiterjedése, mélyülése.

- Bölcsőde csak Marcaliban van, a távolabbi településekről nehezen elérhető, gyermek utaztatása nem megoldott (főleg, ha az anya munkahelye a lakóhelyén, vagy más településen van)
- Az óvodák és iskolák szegregálódásának folyamata: a nem roma szülők elviszik a gyermekeiket másik iskolába pld. Böhönye, Nikla, Somogysámson.
- Az óvodák 3-6 hétre bezárnak, az iskola tíz hét nyári szünetet tart, ez idő alatt nincs megoldva a gyermekek nyári felügyelete.
- Játsszóterek, sportolásra és szabadidős programok szervezésére alkalmas terek hiánya.
- A 8. osztály után továbbtanulók (16 éves korig) többnyire szakképző iskolákban tanulnak, utána lemorzsolódnak, nem tudnak elhelyezkedni a tanult szakmában. Jogszabály változtatás miatt a pályaválasztási tanácsadás elkerült Marcaliból Kaposvárra, oda pedig anyagi okok miatt nem tudják elvinni a szülők gyermekeiket. 16-18 éves kor között hiátus van: regisztrálja magát munkanélküliként, de tanfolyam nekik nem indul, munkahelyre a szigorúbb munkavédelmi szabályok miatt nem veszik fel.
- A fiatalok (gyermekek) kábítószer használatának egyre nagyobb problémája jelen van számtalan településen a Marcali Járásban is. Különösen a Balaton parti települések veszélyeztetettek e téren. Súlyos és ugyanakkor látens probléma: nincs róla hivatalos jelzés, de létező gondot jelent. A fiatalok módosult tudatállapotban (biofüves) mennek iskolába és szakmai gyakorlatra, ahol gépekkel is dolgoznak, ezzel veszélyeztetik saját maguk és társaik testi épségét is. Emellett a szerhasználat függőség kialakulásának a veszélye is fennáll.
- Lakossági fórumok szervezése, ahol tájékoztatást adni a gyermekeket érintő ellátásokról, szolgáltatásokról.
- Fiatalkorú terhességek viszonylag magas száma: felvilágosító kampányok indítása.

6.2.9. Programtervek

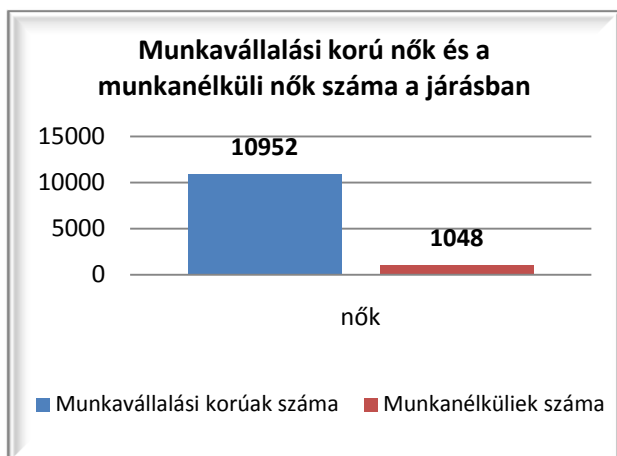
- A gyermekszegénység visszaszorítása érdekében a települések együttműködésének bővítése, elsősorban a gyermekéhezés visszaszorítása érdekében. Kistelepüléseken adományok (ruhanemű, játék, meséskönyv) gyűjtésének és osztásának szervezése, civil szervezetek (pld. Őszinte Mosoly Közhasznú Alapítvány), roma önkormányzatok, önkéntesek bevonásával.
- Igényfelmérés, családi napközik kialakításának ösztönzése, és/vagy az óvodákban a feltételek megteremtése a 0-3 éves gyermekek fogadására.

- A hátrányos helyzetű 0-3 éves korú gyermekek korai fejlesztése és családjaik komplex támogatásának keretén belül, kompetenciafejlesztő programok megvalósítása. Biztos Kezdet Gyermekházak (Gyerekesély programok) ki alakítása és működtetése
- A problémák kora gyermekkorban (0-3 éves) történő felismerése, ebben a védőnők szerepének növelése, emellett az iskolás korosztály segítése.
- Tanodai programok szervezése: a tanulásban akadályozott, a lemaradó tanulóknak. Felzárkóztatás és tehetséggondozás. .
- Az óvodák kötelező nyári nyitva tartásának bevezetése, a nyári gyermekfelügyelet megszervezése pedagógusokkal, a KLIK- kel, önkéntesek bevonásával.
- Ahol nincs játszótér, kihasználatlan a kultúrház (közösségi ház): játszótér létesítése, kultúrházak birtokba vétele, szabadidős programok szervezése, a civil szervezetek és a roma önkormányzatok, valamint önkéntesek bevonása, - a közösségépítés, közösségfejlesztés segítése.
- A gyermekvédelmi jelzőrendszer javítása: köznevelési törvény módosításának javaslata - a jelzőrendszeri együttműködés kötelezettségként való beépítése, elmulasztása esetén szankció alkalmazása a szakemberrel szemben; a gyermekvédelmi felelős munkakör visszaállítása és ahol ez indokolt, iskolai szociális munkás foglalkoztatása. A jogszabályi változtatások érdekében, helyi kezdeményezés, az érdekérvényesítési lehetőségek feltárása.
- A HH/HHH gyermekek továbbtanulásának ösztönzése: helyi ösztöndíj programok alapítása, indítása, a tanulás támogatása (tanoda), pályaválasztási tanácsadás működtetése, önkéntesek bevonása.
- A pedagógus továbbképzésben fontos lenne a hátrányos helyzetű és/vagy magatartásproblémás gyermekekhez való hozzáállásban a szemléletváltás, a szociális attitűdök változtatása: ismeretbővítés, szervezetfejlesztés, szupervízió szervezése, innovatív pedagógiai módszerek tanulása, jó gyakorlatok megismerése.
- Nagy hiányt pótolna az iskolapszichológus alkalmazása ott, ahol a 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet azt előírja. E szerint 2 marcali általános iskolában egy főállású szakembert kellene alkalmazni. Ennek megvalósítása érdekében konzultáció az illetékes szervekkel.
- A beteg gyermekek utaztatása anyagi nehézségek miatt sok családnak nehezen megoldható. Gyermekorvos havonta legalább kétszer rendeljen a nagyobb kistélepüléseken. Marcaliban a gyermekosztály újbóli megnyitása, a gyermekorvosi ügyelet újbóli megszervezése, városi háziorvosok képzése gyermekorvostanból.
- A gyermek és fiatalok kábítószer használatának mérséklése és megakadályozása érdekében széleskörű szakmai egyeztető fórum létrehozás és működtetése, a témában érintett minden szakmai csoport bevonásával. Cselekvési terv (programok) kidolgozása, kortárs segítők és a szülők bevonása.

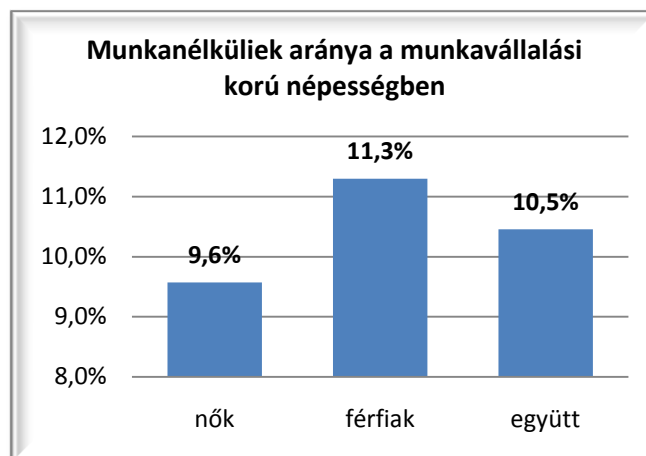
6.3.A nők helyzete, esélyegyenlősége

6.3.1. Munkanélküliség a nők körében

A járásban összesen közel 11 ezer munkavállalói korban levő nő él, közülük több mint ezer fő volt 2013-ban munkanélküli, így a munkanélküliek aránya körükben 9,6% volt. A nemek szerinti összehasonlítás azt mutatja, hogy némileg kedvezőbb helyzetben voltak a férfiakhoz képest, mivel körükben ez az arány 11,3%.

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013.

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013

Ezektől a mutatóktól jelentősen eltér Csákány község, minden munkavállalási korú nő munkanélküli. Alacsony a nők foglalkoztatottsága továbbá, mivel a 20%-ot meghaladja a munkanélküliek aránya Főnyeden, Nemesdédén, Nemesviden, Somogysámszonban és Somogyzsitfa települések esetében.

Balatonszentgyörgyön, Vörsön, Főnyed, Szegerdő, Hollád, - magasabb a körükben a munkanélküliség. Jellemző, hogy sokan nem regisztráltak munkanélküliek, háztartásbeliek, vagy, mert különböző szociális ellátásokat kapnak: gyes, gyet, beteget ápolnak.

A munkaerőpiacra történő visszatérést segítő képzési programok szervezésével, javítható az esélye annak, hogy munkát találjanak az emberek. Jellemzően a székhelytelepüléseken szerveződtek ezek a programok, amelyek hozzáférése a távolabbi kistépüléseken élő nők számára erősen korlátozott.

6.3.2. Nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

	Foglalkoztatást segítő és képzési programok száma adott évben	Részvevők száma	Részvevő nők száma
2013	52	254	104

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A rendelkezésre álló adatok alapján összesen ötvenkét foglalkoztatást segítő és képzési program futott a járásban 2013-ban (ezek között természetesen van átfedés). A 254 résztvevő közül 104 fő

volt nő. A járásközpont adatai sajnos nem állnak rendelkezésre, így valószínűsíthető, hogy a résztvevők száma a fenti értéknél jóval magasabb.

6.3.3. Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A nők foglalkoztatás területén megvalósuló diszkriminációról, azaz hátrányos megkülönböztetéséről nagyon kevés információ áll rendelkezésre. A járásban is érvényes az a megállapítás, hogy a munkaerő piacon a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak a 45 év feletti, a pályakezdők, a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák és a roma nők.

A helyi adatgyűjtés során az alábbi problémákat jelezték e területen:

- cigány/roma származás miatti megkülönböztetés
- kisgyermekes anyák, illetve többgyermekes anyák (munkáltató részéről jelentkező kifogások, hogy a gyerekek miatt többször és több napra kiesik a munkavégzésből – pl. a gyermek betegsége miatt)
- a községekből sok esetben nehéz a munkahelyre bejárni (nincs megfelelő tömegközlekedés, nincs rendelkezésre álló személygépkocsi, a bejárás költségét a munkáltató nem fizeti ki)
- a megváltozott munkaképességűeknek gyakorlatilag csak Marcaliban lenne lehetősége munkát találni, azonban a bejárás nehézkes (hasonló okok miatt, mint az előzőleg felsorolásra került)
- az ötven éven felüli munkanélküli nőket a foglalkoztatók nem szívesen alkalmazzák
- alacsony iskolai végzettségű nőket nem alkalmazzák (esetleg csak közfoglalkoztatásban)

A fentebb felsorolt tényezők gyakran nem önmagukban jellemzőek a munkanélküli nőkre, hanem általában két-három olyan „tulajdonsággal” rendelkeznek, amelyek miatt valószínűsíthető a diszkrimináció megvalósulása, illetve amit külön kell vizsgálni, hogy ezek a tényezők akadályozzák a nők munkavállalásának sikerét. Esetükben a hátrányok halmozódásáról beszélhetünk.

Az egyes településeket tekintve, a leggyakoribb válasz e kérdésre: „nem volt jelzés, nincs róla tudomásunk, de vélhetően van diszkrimináció.”

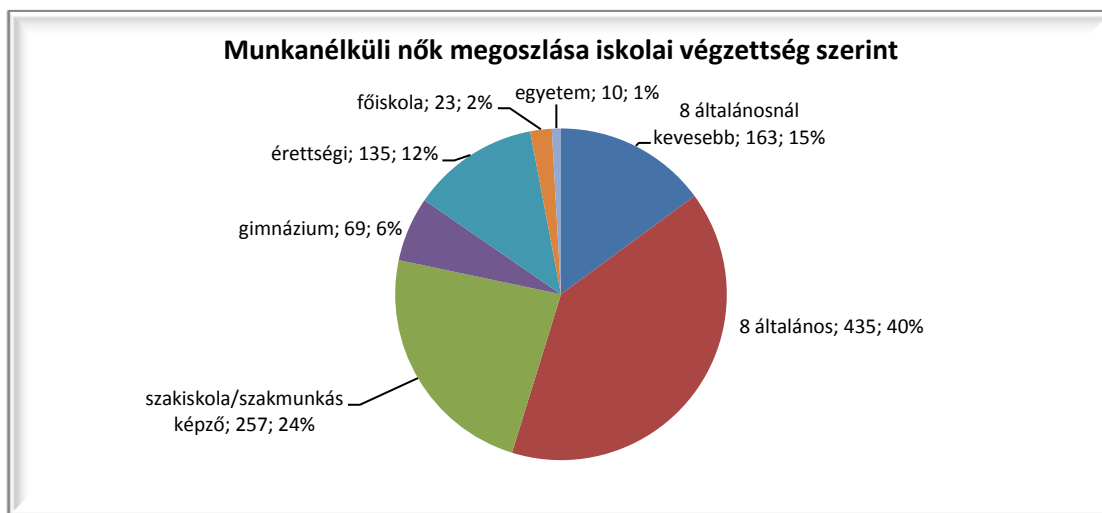
A munkaerőpiacon a leggyakoribb diszkriminációs gyakorlat, a munkahelyi hierarchiában érhető tetten, valamint az ezzel együtt járó kereset/fizetés/munkabér nagyságának eltérésben. Itt arról van szó, hogy a férfiak nagyobb eséllyel lesznek vezetők (kivéve a tipikusan női foglalkozásokat) és az is gyakori, hogy ugyanazért a munkáért magasabb bért kapnak. Erre vonatkozóan nincsenek adatok.

6.3.4. Alacsony iskolai végzettségű nők

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedése a járás minden településén nagy probléma. A munkanélküli nők 15%-a nem rendelkezik a 8 általános iskolai végzettséggel sem, az általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 40%, ami nagyon magas arálynak számít, hiszen ma már az oktatási rendszer egyenlő esélyeket biztosít a nőknek is, itt azonban a szegénységből, a kirekesztettségéből eredő hátrányok is az akadályai a magasabb iskolai végzettség, a szakmai képezés

megszerzésének. Gyakori az a jelenség, hogy a fiatal roma/cigány lányok már az általános iskola, de jellemzően középiskolai tanulmányaikat megszakítva, gyermeket szülnek. Ennek következtében gyakran még az alapfokú tanulmányokat sem képesek befejezni.

Az alábbi grafikonon jól látható, hogy milyen sok nőt érint a munkanélküliek körében az iskolázatlanság, a szakmai képzés hiánya. Összesen 598 fős a létszámuk, ami 55%-os arányt jelent, akik alacsony végzettségűeknek számítanak.

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai, 2013. évi átlagos zárónapi létszámok

Kiugróan magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező munkanélküli nők aránya Somogyzentpálon (75%), Tikoson (78%), Pusztakovácsiban (77%), Szenyérben (79%), Táskán (80%), Főnyeden (83%), Gadányban (83%), Somogysámszonban (83%), Csákányban (85%), Nemesdédén (85%), Szegerdőn (90%).

Jellemzően azokon a településeken magas az iskolázatlan, illetve az alacsony iskolai végzettségű nők aránya, amely településeken a lakosságon belül magas a romák aránya. Ezek az adatok jól jelzik, hogy az iskolázatlanság önmagában is meghatározó oka a foglalkoztatási sikertelenségnek. Emellett kevés azoknak a foglalkoztatóknak a száma, akik a nagy létszámú, képzetlen nőknek munkát tudna biztosítani. Ezek a nők gyakran időszakos, szezonális napszámos munkák végzésével, gyógynövénygyűjtéssel járulnak hozzá családjaik megélhetéséhez.

Magas azoknak az aránya is, akik szakmunkás bizonyítványt szereztek, tehát valamilyen szakmai képzéssel rendelkeznek, de nem tudtak munkát vállalni. Szintén figyelemre ad okot, hogy az érettségizettek, de szakismeretekkel nem rendelkező nők közel 20%-os arányban vannak jelen a munkanélküliek csoportjában. Az ábra azt is jelzi, hogy a diploma megszerzése sem elégséges feltétele a munkavállalásnak, - 3%-ot tesz ki a diplomás munkanélküliek aránya.

6.3.5. Munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A járásban egy bölcsőde működik Marcaliban ötvenkét férőhellyel, illetve egy családi napközi hét férőhellyel. A bejárás idő- és költségigényessége, valamint a beutazás nehézsége miatt (pl.

tömegközlekedés) a járásközponttól távolabbi településekről nehezen lenne kivitelezhető a szolgáltatások igénybevétele még akkor is, ha az ellátás költségét a szülők fedezni tudnák. A Marcali és környéki településeken feltehetőleg többen élnének ezekkel a lehetőségekkel, azonban a férőhelyek korlátozottak. Így a nők szülés utáni korai visszatérése a munkaerő-piacra csak akkor lehetséges, ha támogató családi háttérrel rendelkeznek – pl. van nagyszülő, aki vigyázni tud a gyermekre.

Az óvodai férőhelyekkel járási szinten nincs probléma, az intézmények átlagosan 75%-on működnek. Balatonmáriafürdő és Mesztegnyő óvodája 95-100%-os kihasználtságú.

A családbarát munkahelyi megoldások nem jellemzőek a járási foglalkoztatók körében, de Marcaliban találunk olyan vállalatot (pl. Marylla Kft.), ahol a több műszak közül a kisgyermekes szülők választhatják a kifejezetten az óvodai-iskolai nyitva tartáshoz igazodó műszakot.

Atipikus foglalkoztatási formák (pl. munkaerő kölcsönzés, távmunkavégzés, részmunkaidős foglalkoztatás, bedolgozói munkaviszony, alkalmi foglalkoztatás, stb.) elterjedtségéről nem állnak rendelkezésre információk, nem tudunk ilyen munkahelyekről.

6.3.6. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A járás településein összesen huszonnégy védőnői álláshely volt betöltve 2013-ban (Marcaliban 8, Böhönyén 2 és további 14 községben). A járásban átlagosan negyvenhat 0-3 éves gyermek jut egy védőnőre.

A családsegítés, gyermekjóléti szolgálat valamennyi településen biztosított – a községek esetében önkormányzati társulási megállapodások keretében

6.3.7. A nőket érő párkapcsolati erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak, abúzus, a bántalmazás során valaki testi és lelki sérülést, fájdalmat okoz más sérelmére. Visszaélés, jogtalanság, amely alapvető jogokat sért, és büntetőjogi következmény lehet.

Jellemzően a nőket sújtó legrégebb, az erőszak alkalmazásán, bántalmazáson alapuló súlyos diszkriminációs forma, amelynek a terepe a család. Rendkívül nagy károkat okoz a személyiség integritásában, az áldozattá válás, a trauma elszენvedése a nőknek és a gyermekeknek egyaránt egy életen át ható negatív tapasztalás. A családon belüli erőszak bűncselekmény.

Tapasztalatokból és a megtörtént, halállal végződő bántalmazások számából megbecsülhető, hogy gyakori probléma. Széles társadalmi közegben elnézett/elfogadott jelenség, amelynek alapját az a történeti sajátosság táplálja, hogy a nők másodrendű, a férfiaknál alacsonyabb rendű emberek, akiknek engedelmeskedni kell, és ha ezt nem megfelelően teszik, büntetést érdemelnek.

A családon belüli erőszak megnyilvánulásai, a fizikai és a lelki abúzus, a szexuális erőszak, vagy a gazdasági függés, kiszolgáltatottság mindennapi jelenség, amely minden társadalmi rétegben jelen van. Mivel általában az elkövető és az áldozat is szegényell, nem beszélnek róla, az áldozat nincs tisztában saját helyzetével, azzal hogy bűncselekmény áldozata, nem kér segítséget, támogatást a bántalmazó kapcsolatban.

Semmilyen konkrét adattal nem rendelkezünk arról, hogy milyen gyakori jelenség ez, a rendőrségnek sincsenek erre vonatkozó, megbízható információi. A családsegítő szolgálatok munkatársaitól gyűjtött információk alapján elmondható, hogy rendőrségi jelzés, bejelentés nem volt egy-egy településen, de látens módon mindenhol jelen van.

A családon belüli áldozatainak védelmet nyújtó, krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások a járás területén kívül érhetők el. Anyaothton a járás egy településén sincs.

A járás településeihez legközelebb eső (állami, civil, egyházi fenntartású) intézmények:

- Nagyatád: Magyar Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezete Családok Átmeneti Otthona
- Nágocs: Árvácska Anya és Csecsemőotthon (fenntartó: Dunántúli Református Egyházkerület)
- Kaposvár: Borostyánvirág Alapítvány Anyaoththona
- Nagykanizsa: Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete Családok Átmeneti Otthona, ami viszonylag közel van a járás településeihez, de ez már Zala megye területe.

6.3.8. A nők szerepe a helyi döntéshozatalban, közéletben

A járás területén működő harminchét települési önkormányzatokat, nyolc településen vezeti női polgármester, ami 21,8%-os arányt jelent.

A járáshoz tartozó települések önkormányzati képviselőinek a száma százharminchárom fő volt 2013-ban. Közülük negyvenhét nő képviselte a helyiek érdekeit a testületekben, ami 35%-a képviselőtestületi tagoknak. Kizárólag nők foglaltak helyet a képviselő-testületben Holládón, ugyanakkor csak férfiak töltötték be ilyen pozíciót kilenc községben. Marcali város tizenkét fős képviselőtestületében két nő van, akik közül az egyik személy párt, a másik személy civil szervezet jelöltjeként jutott a testületbe. Ez az arány 16,7%-ot jelent. Ezek az adatok azt is jelzik, hogy azon testületekben, ahol valódi döntések születnek a nők részvétele alacsony, messze alatta van a lakónépességen belüli arányuknak.

A szociális intézmények, pedagógiai szakszolgálat, a kulturális intézmények vezetői jellemzően nők a Marcali Járásban, tehát megvan a lehetősége annak, hogy képviseljék és érvényesítsék a nők érdekeit munkájuk során.

Pontos adatokkal nem rendelkezünk arról, hogy a civil szervezetek élén milyen arányban képviseltetik magukat a nők, de jellemzően, főleg a karitatív feladatokat ellátó szervezeteket nők vezeti.

6.3.9. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Célzottan a nőket érintő társadalmi problémákat kezelő programokról nincs tudomásunk a járás településein.

A nők egészségvédelméhez kapcsolódó szervezett programnak tekinthetők a szűrő programok. Több községben is történtek szűrővizsgálatok (pl. mammográfia, méhnyakrák- szűrés) egyéb programról, amely kifejezetten a nőket érintené, nincs információnk.

6.3.10. Esélyegyenlőségi problémák

- A munkanélküli nők körében nagyon magas az iskolázatlan és alacsonyan iskolázottak aránya
- A kistelepüléseken élő nők számára nehezen elérhető, vagy elérhetetlen a munkaerőpiaci kompetenciákat, a munkaerőpiacra történő visszatérést segítő programok
- A járás területén nincsenek atipikus foglalkoztatási formákat lehetővé tevő munkáltatók (részmunkaidő, távmunka, stb.)
- Nem léteznek a 0-3 éves korú kisgyermek felügyeletét biztosító intézményi megoldások, hiányoznak a nyári gyermekfelügyeletet ellátó intézményes, (civil) megoldások.
- A járás településein alacsony a nők részvétele a döntéshozatalban.
- Nagyon alacsony szintű a tudatosság, a tájékozottság a diszkriminációs gyakorlatokról, a jogsegély és a jogorvoslat lehetőségeiről, - különösen a legsúlyosabb diszkriminációs forma, a családon belüli erőszak probléma köréről.
- Nehezen elérhető, vagy a kisebb településeken élők számára elérhetetlenek és esetelegeseek a nők egészségvédelmét szolgáló, prevenciók célú egészségügyi szűrővizsgálatok.
- Minden női korcsoportból érkezett jelzés arra vonatkozóan, hogy Marcali városban nem áll rendelkezésre olyan helyiség/terem, ahol a nők, (akik között sokan számítógép előtt, ülőmunkát végeznek) egészségük megőrzése, mozgásszervi betegségek megelőzése érdekében sporttevékenységet végezhetnek.
- A fiatal (néha gyermekkorú) és teljesen képzetlen, mélyszegénységben élő anyák szülői kompetenciájának teljes hiánya, vagy alacsony szintje, ami jelentősen meghatározza a kisgyermek személyiség fejlődésének és szocializációjának sikeresség, illetve sikertelenségét.

6.3.11. Programtervek

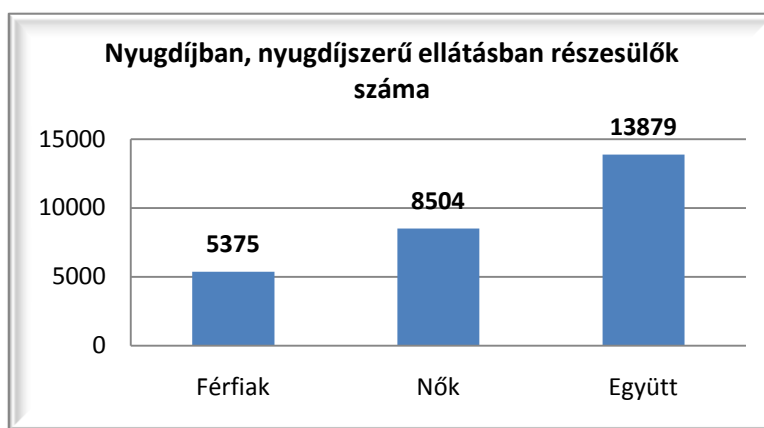
- A 8 általános iskolai végzettséggel nem rendelkező, a járás településein élő nők és férfiak részére oktatás szervezése, az alapfokú végzettség megszerzése érdekében, növelve ezzel munkaerő piaci esélyeiket.

- Képzések, átképzések szervezése a 8 általános iskolai végzettségű, illetve a szakképesítéssel rendelkező tartós munkanélkülieknek.
- Képzések szervezése a sikeres munkavállalást elősegítő fontos és hiányos kompetenciák növelése érdekében: informatikai ismeretek, kommunikáció, önéletrajz készítése, stb.
- Az egyenlő bánásmód sérelme (diszkrimináció), panaszfelvételi, jogorvoslati lehetőség biztosítása a mindenki számára elérhető székhely településen, együttműködve az Egyenlő Bánásmód Hatósággal.
- A családon belüli erőszak látenciájának, a feltárás és jogorvoslat lehetőségének megismerése, a bántalmazó kapcsolatok kezelése/megszüntetése érdekében felvilágosító, ismeretterjesztő foglalkozások/képzések/kampányok szervezése: elsősorban szakemberek, civil szervezetek és érdeklődő (gyakran érintett abúzust elszenvedők: nők, idősek, fogyatékkal élő személyek) civilek számára.
- A nyári gyermekfelügyeletet biztosító alternatív megoldások lehetőségének feltárása, intézményes és civil megoldások keresése, az óvodai nyári szünetek idejének szabályozása.
- A nők részvételének, a társadalmi, politikai szerepvállalásuk ösztönzése annak érdekében, hogy több nő vállaljon közéleti feladatot a következő önkormányzati választás idején, annak érdekében, hogy az adott településeken élő nők érdekei hatékonyabban érvényesülhessenek a helyi döntéshozatal során. Emellett a jövőben fontos lenne, hogy erősödjenek az együttműködést, kooperációt elősegítő attitűdök és megoldások.
- Az egészséges életmód, a szülői kompetenciák erősítése, praktikus ismeretek bővítése (háztartásvezetés, kisállattartás, konyhakerti növénytermesztés...) céljából programok szervezése, a programokba önkéntes szakismerettel rendelkező emberek bevonása.
- A fő mortalitási okok időbeni felismerését szolgáló egészségügy szűrővizsgálatok szervezése a járás településein élőknek: a felvilágosítás növelése, a lehetőségek feltárása, az együttműködés fejlesztése annak érdekében, hogy az itt élő nők és férfiak hozzáférését e szolgáltatáshoz érdemben növelni lehessen a jövőben. Szűrőbuszok alkalmazásának lehetősége, a szűrésekre utaztatás megszervezése, ebben a települések együttműködésének kialakítása.
- Szabadidős sport lehetőségek végzésére alkalmas helyiség biztosításának lehetősége, szabadidő, családi sportnapok szervezése (túra, kerékpár, játékos, ügyességi versenyek a különböző generációk bevonásával) ami a helyi közösségépítésnek is fontos eleme lehetne.

6.4. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A marcali Járás népességének fő demográfiai jelzőszámai már mutatták, hogy hasonlóan az országos és a Somogy megyei trendhez, az itt élő népesség folyamatosan öregszik, tehát egyre nagyobb az idős emberek létszáma a teljes népességen belül. Önmagában ez a tény indokolja azt, hogy az egyre növekvő lélekszámú nyugdíjasok érdekei megjelenjenek a települések képviselőtestületeinek döntéseiben.

6.4.1. Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013.

2013-ban a járásban összesen 13.879 fő részesült nyugdíjban, illetve nyugdíjszerű ellátásban. A nemek szerinti megoszlást nézve, a nyugdíjasok 39%-a férfi, míg 61%-a nő. Ez az arányszám, - hogy a 65 év feletti népességen belül nagyságrendileg több nő van, indokolja a kiemelt figyelmet életszínvonaluk, életminőségük vizsgálata során. Ezek fontos tényezők az egyes települések szociális támogatásainak, szolgáltatásainak szervezésében.

Legtöbb nyugdíjas korú ember értelemszerűen Marcaliban él, létszámuk 6 645 fő, Kéthelyen 725 fő, Böhönyén 645 fő. A kisebb településeken létszámuk nem haladja meg az 55 főt. Vannak olyan települések, ahol a nők létszáma, több mint a kétszerese a férfiakénak.

Az idős nők helyzetével való kiemelt figyelem mellett, egyúttal figyelmeztetnek ezek a számok a férfiak korai halandóságának súlyos problémájára is. A számok azt mutatják és indokolják, hogy ezzel a témával sokkal többet és mélyebben kell foglalkozni a jövőben.

6.4.2. Az idősök, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az idősök, nyugdíjasok elenyésző száma vállalna még munkát korára, egészségi állapotára tekintettel, leginkább talán az alacsony nyugdíjjal rendelkezők. Az utóbbi években sokkal inkább az a jelenség figyelhető meg, hogy az emberek jelentős része minél előbb szeretne nyugdíjba menni. Nagyon sok nő munkavállaló élt a 40 szolgálati év megléte utáni nyugdíjazás lehetőségével.

Ennek valószínűsíthetően az is az oka, hogy a munkaerő-piacon való elhelyezkedésre szinte egyáltalán nincs esélyük, kivéve, ha valamilyen speciális tudással rendelkeznek. A munkavállalást számtalan esetben a rossz egészségi állapot megléte is akadályozza.

Közülük sokan szezonális munkák végzést vállalják: a Balaton parti településeken jellemzően az idegenforgalom, vendéglátás foglalkozási ágakban, míg a kisebb településeken jellemzően mezőgazdasági idénymunkák végzésben dolgoznak napszámosként. A járásban „ismert” a táskai asszonyok csapata, akik a szőlészetekben, borászatokban vállaltak különböző művelési munkákat és szüretelést. A kistelepülésen élők esetében az ilyen munkák végzésének legfőbb motivációja, a megélhetési kényszer, - rurális térségről lévén szó, az itt élő emberek nagy része a mezőgazdaságban, Termelőszövetkezetekben dolgozott és a nyugdíjaik átlaga jelentősen elmarad az átlagos nyugdíjaktól. Emellett számtalan családban még ők támogatják a felnőtt gyermekeiket, unokáikat.

Egyre kevesebben foglalkoznak otthon nyugdíjas éveikben saját kertjükben növénytermesztéssel, vagy állattartással, őstermelői tevékenységgel, mivel ez sem kifizetődő. A mezőgazdasági termelésben a súlypont a háztáji gazdálkodásról a nagyobb őstermelői gazdálkodás felé tolódott el, ezt jóval kevesebben vállalják. Köztük akadnak idősebbek is, de jellemzően a 30-40-es éveikben járó emberek gazdálkodnak.

A járásban 2013-ban kilencvenhárom fő nyugdíjas egyéni vállalkozó volt regisztrálva az 1329 egyéni vállalkozó közt, ami az ilyen típusú vállalkozások alig 7%-át teszik ki.

A falvak körüli földek tulajdonosa legtöbb esetben egy-két vállalkozó, és az általuk folytatott (támogatott) termesztési kultúra nem igényli az élők munkát, amely tény nem csak az idősek, de az alacsony iskolai végzettségű, képzetlen aktív korú emberek foglalkoztatásának esélyeit is csökkenti.

Idősek munkavégzését támogató programok szervezése nem jellemző, csupán két település, Somogyzsitfa és Táska tett említést.

6.4.3. Idősek nappali ellátása

	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	<i>fő</i>	<i>fő</i>	%
2013	6371	181	3

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013.

A nappali ellátás szociális alapszolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére a hajléktalan személyek és a saját otthonukban élő, de önmaguk teljes ellátása képtelen, vagy ebben akadályozott személyek részére.

A járás több mint 6000 idős korú lakója közül mindössze 181 fő részesült az idősek nappali ellátásában. Ezeket az ellátásokat csak azokon a településeken veszik igénybe, ahol ez a szolgáltatás helyben működik, mivel az utazást ennek érdekében az idős emberek már nem vállalják. Emellett

meghatározó ok, hogy a lakásaikat nem merik felügyelet nélkül hagyni, mert félnek a betörésektől, lopásoktól, amely bűncselekmények némely településen gyakran előfordulnak.

Szolgáltatást nyújtó települések: Balatonberény, Balatonkeresztúr, Böhönye, Kéthely és Marcali.

6.4.4. Időskorúak járadékában részesülők

	időskorúak járadékában részesülők száma
2013	56

Forrás: TeIR – KSH Területi Statisztikai adatok 2013.

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A települési önkormányzat, 2007. január 1-jétől a jegyző, majd 2013. január 1-jétől a Járási Hivatal Vezetőjének döntése értelmében, időskorúak járadékában részesíti azt a személyt, aki

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át,
- az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-át,
- az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át.

A fent leírt jogszabályi feltételeknek az adatok szerint mindössze ötvenhat fő felelt meg, ennyien kaptak időskorúakat megillető járadékot 2013-ban (ekkor a jogosultság megállapításának hatásköre már a Járási Hivatalhoz került).

6.4.5. A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A legtöbb településen van könyvtár - mozgó könyvtári szolgáltatást végez a járásban a marcali Berzsényi Dániel Városi Könyvtár az alábbi településeken (Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer keretében): Balatonmárfiafürdő, Balatonszentgyörgy, Böhönye, Csákány, Csömend, Főnyed, Gadány, Hollád, Hosszúvíz, Kelevíz, Libickozma, Mesztegnyő, Nagyszakácsi, Nemesdédé, Nemeskisfalud, Nemesvid, Nikla, Sávoly, Somogysimonyi, Somogyzsitfa, Somogyzsitfa- Szőcsénypuszta, Szegerdő, Szenyér, Szőkedencs, Tapsony, Táská, Tikos, Varásló, Vörs.

Művelődési ház vagy valamilyen közművelődési színtér a települések zömében van, azonban több esetben számoltak be arról, hogy programok nincsenek ezekben a házakban. Kulturális rendezvények nagyobb számban elsősorban Marcaliban, Kéthelyen és a Balaton parti településeken vannak. A legtöbb településen évi egy alkalommal rendeznek falunapot, aminek általában kulturális program része is van, ezen kívül az Idősek Világnapja (október 2.) alkalmából célzottan az idős embereknek. Gyakori még, hogy Karácsony előtt a helyben élő gyermekek adnak adventi műsorokat az ott élő idős embereknek.

Hét településen működik nyugdíjas klub, - ez a civil szerveződés elsősorban a nagyobb lélekszámú településeken van és nagyon aktív közéleti, kulturális életet élnek. gyakran ők a fellépői a különböző kulturális programoknak, helyi rendezvényeknek.

A járás nyolc településen működik Integrált Községi Szolgáltató Tér, amelynek szolgáltatásait a helyi idősök is igénybe vehetik és veszik

A Marcaliban működő nyugdíjas szervezeteknek biztosított olyan helyiség, amelyben találkozásait, programjait lebonyolíthatják (Kulturális Korzó, Civilek Háza).

Az hívő emberek vallásgyakorlásának fontos része a templomba járás, az istentiszteleteken való részvétel. A járás településeinek mindegyikén biztosított ez a lehetőség, amely jellemzően az idős emberek életének fontos része. A plébánia hivatalok úgy szervezték meg a miserendet, hogy legalább vasárnap nyitva legyenek a templomok a hívek előtt.

6.4.6. Az idősök informatikai jártassága

A járás kisebb, elöregedett lakosságának körében természetesen kevésbé van igény a számítógépes ismeretek megszerzésére. Nagyon sok időskorú ember használja az Internetet és több település van, amelyekben már zajlott sikeres oktatás.

Balatonberényben közel tíz éve folyik rendszeres informatikaoktatás, elsősorban a hátrányos helyzetű embereknek, de az idősök részére is. 2014-ben „Kattints nagy” program került megszervezésre. A településről közel hatvan személy dolgozik külföldön, sok „skype nagy”, azaz az unokákkal az internetes, videó telefonálással való kapcsolattartás a családi kapcsolatok ápolásának bevált módja.

Balatonmáriafürdőn 2012-ben TÁMOP pályázat révén valósult meg képzés, 2014-ben pedig „Netre nagy” program indult.

Holládon szintén a TÁMOP pályázattal valósult meg a „Netre nagy” program.

Niklán az elmúlt időszakban két tanfolyam volt.

Marcaliban szintén több alkalommal volt már képzés.

6.4.7. Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A kisebb településeken egyáltalán nem szerveződtek ilyen programok. Elsősorban a nagyobb településeken, ahol működnek nyugdíjas klubok, rendszeresen vannak rendezvények.

Jól látható, hogy nagyon kevés, vagy teljesen hiányoznak azok a programok, tevékenységek, amelyek hozzájárulnának a tevékeny, aktív időskor megéléséhez, - továbbá nagyon nagy probléma (és rendkívül sajnálatos, erkölcsileg is nehezen elfogadható tény), hogy idős emberek, köztük többségében idős parasztasszonyok a keményen végig dolgozott életük utolsó szakaszában magányosan, félelemben szorongásokkal küzdve élik napjaikat.

6.4.8. Esélyegyenlőségi problémák:

- Alacsony mértékű az időskorúak foglalkoztatottsága
- Kistelepüléseken elérhetetlenek számukra a napközbeni ellátási formák
- A járás településeinek egy részén nem működik megfelelően a szociális jelzőrendszer, nem működik elégségesen
- A járás településein nagyon magas az egy személyes háztartásokban élő idős emberek száma, köztük kiemelkedően a nők aránya. Gyakran támogatás és segítség nélkül, magukra hagy(atv)a az elmagányosodás és szorongás, a félelem érzéseivel küszködve.
- Gyakoriak az idős emberek sérelmére elkövetett, elsősorban vagyon elleni bűncselekmények, elsősorban azokon a településeken, ahol magas a mélyszegénységben élők száma. Emellett még gyakoriak a sérelmükre elkövetett trükkös lopások.
- Nincsenek az idős emberek számára szervezett képzések, programok, tevékenységek, a falvak nagy részében lenne a közösségi élethez színtér, azonban ezek a terek kihasználatlanok.
- Nagy és sok idős ember számára megoldhatatlan problémát jelent a lakóházak karban tartása, az időközben keletkezett állapotromlás javítása, a lakás és a kertek gondozása, a bevásárlás, a téli tüzelő biztosítása, a különböző köz-, egészségügyi és szociális szolgáltatások igénybe vétele.

6.4.9. Programtervek

- Foglalkoztatási, munkavállalás lehetőségek feltárása, figyelembe véve az időskorú személyek kompetenciáit, a helyi/kistérségi lehetőségeket és igényeket. Emellett önkéntes munkák szervezése az aktív nyugdíjasok részvételével, akik tudással és tapasztalattal rendelkeznek egy-egy munkaterületen, foglalkozási ágban és ezt a tudást, tapasztalatot megosztanák, illetve segítenének a különböző helyi programok megvalósításában. Pl. nyugdíjas pedagógus, agráriumhoz értő szakember, stb.
- Az igények felmérése és a szociális szolgáltatások körének bővítése, a szociális jelzőrendszer kiterjesztése, hogy minden település idős lakóinak is biztosított legyen a hozzáférés esélye.
- Községi tér biztosítása: közösségi és támogató programok szervezése, ennek fontos része a magány és a társstalanság következményeinek oldása, közös tevékenységek szervezése, generációs kapcsolatok erősítése. Ezen belül ismeretterjesztő, felvilágosító előadások, (pl. a szociális ellátások, juttatások ismertetése, igénylésének módja, Idősek Akadémiája, Internet használat alapismeretei, áldozattá válás megelőzése, stb. – mindez a helyi igényekhez igazítva) beszélgetések, filmvetítés és egyéb kulturális, szabadidős programok megvalósítása. Mindenki számára hozzáférhető internetes elérés biztosítása. A programok

megvalósításába önkéntes szakemberek és civilek bevonása, - ez lehetőséget jelenthet a középiskolások számára kötelező önkéntes munka teljesítéséhez.

- Pontos felmérés készítése annak érdekében, (elsősorban a kisebb lélekszámú településeken, az egyedül élő idős nők háztartására kiemelt figyelemmel) hogy a helyben élő idős embereknek milyen segítségnyújtásra lenne szüksége, hogy az esetleges krízis helyzetek megelőzhetőek legyenek. Az igények felmérését követően a segítség/szolgáltatás megszervezésébe önkéntesek, intézmények bevonása, települési önkormányzatok együttműködése.

6.5.A fogyatékkal élő személyek helyzete, esélyegyenlősége

6.5.1. A fogyatékos emberek jogai

A fogyatékos emberek jogvédői és fontos érdekérvényesítő szervezeteinek vezetői azt vallják, hogy Magyarország Országgyűlése, nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő törvényt fogadott el a **1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról**, - címmel, szinte teljes körű politikai támogatottsággal. E törvény preambuluma olvasható az alábbiakban:

„A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. A fogyatékos emberek hátrányainak enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében az Országgyűlés - összhangban az Alkotmánnyal és a nemzetközi jog által általánosan elismert szabályaival....”

Az alábbi idézet a törvény célját határozza meg:

1. § E törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása

A törvény második és harmadik paragrafusának bekezdései az Alapelveket sorolják fel:

2. § (1) Az államnak, a társadalom szervezeteinek és tagjainak oly módon kell tevékenységüket végezni, hogy az ne okozhasson olyan károsodást, amely fogyatékoság kialakulásához vezet, illetve olyan körülményeket kell létrehozni, amelyben a fogyatékos emberek képesek lesznek teljesebb életre és a fogyatékoságukból fakadó terheik csökkenthetőek.

(2) A fogyatékos személyekkel kapcsolatos magatartás, tevékenység során úgy kell eljárni, hogy az a fogyatékos állapot rosszabbodását megelőzze, illetőleg annak következményeit enyhítse.

(3) A tervezési, döntési folyamatok során kiemelten kell kezelni a fogyatékos személyek sajátos szükségleteit, és figyelemmel kell lenni arra, hogy a fogyatékos személyek a bárki által igénybe vehető lehetőségekkel csak különleges megoldások alkalmazása esetén élhetnek.

(4) A fogyatékos személyeket érintő döntések során tekintettel kell lenni arra, hogy a fogyatékos személyek a társadalom és a helyi közösség egyenrangú tagjai, ezért meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben való részvételt.

(5) Az állam köteles gondoskodni a fogyatékos személyeket megillető jogok érvényesítéséről, a fogyatékos személyek hátrányait kompenzáló intézményrendszer működtetéséről a nemzetgazdaság mindenkori lehetőségeivel összhangban.

3. § A fogyatékos személyek az őket mindenki mással egyenlően megillető jogaikkal állapotukból fakadóan kevésbé tudnak élni, ezért indokolt, hogy minden lehetséges módon előnyben részesüljenek

Azért tartjuk szükségesnek e jogszabály bevezető részének idézését, mert a mindennapi tapasztalat azt mutatja, hogy Magyarországon nagyon kevesen ismerik ezt a törvényt, vagy képtelenek azonosulni a „törvény szellemével”, - ugyanis a törvényben leírt elvárások érvényesítése rendkívül nagy deficitet jelez az állam, az önkormányzatok, gazdasági és számtalan más szervezet és a hatóságok részéről egyaránt.

6.5.2. Fogyatékos személyek csoportjának néhány jellemzője Somogy megyében

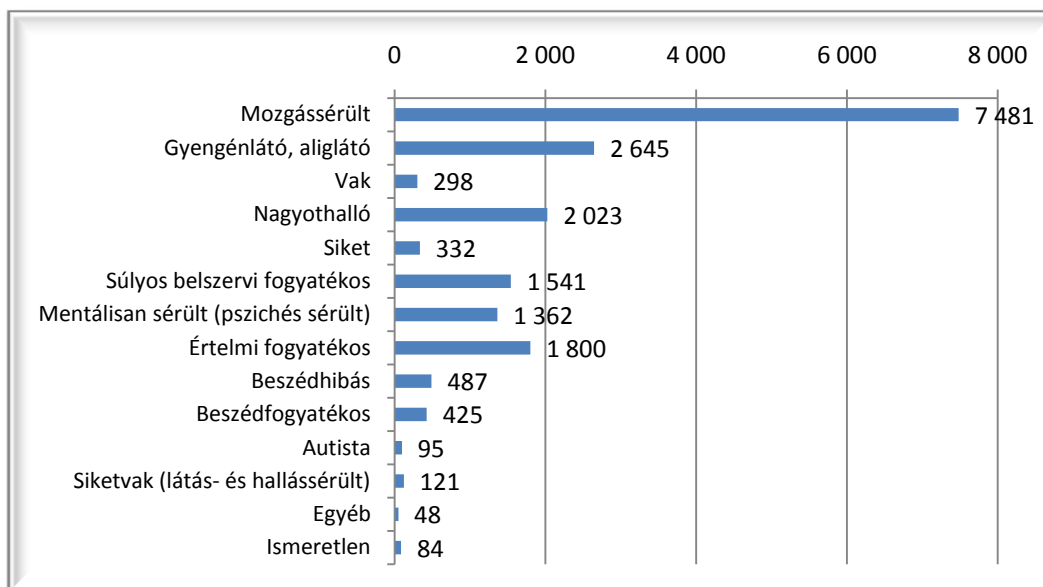
A **fogyatékkal élők személyekre** és a tartós, nem gyógyítható, de kezelhető betegségekre vonatkozó kérdések a Népszámlálás során a szenitív adatok körébe tartoztak, amelyekről nem szívesen nyilatkoznak az érintettek.

Somogyban a fogyatékossgal élő emberek száma 18 742 fő volt, akik közül legtöbben mozgássérültek, 7 481 fő, majd a látássérültek csoportja 2 645 főt jelentett, emellett 298 fő teljes látásvesztésről nyilatkozott. A harmadik legnagyobb lélekszámú fogyatékossg típust a nagyothallók képezték, 2 023 fővel. A különböző fogyatékkal élők együttesen a teljes népesség 4,83%-át alkották.

A nemek szerinti megoszlásuk közel azonos a megye teljes népességének megoszlásával: 47% férfi és 53% a nő.

A fogyatékkal élők iskolázottsági mutatói alacsonyabbak a megyei átlagnál: 62%-uk mindössze 8 általános iskolát végzett, szakmával 17% rendelkezett, érettségivel 16%, és mindösszesen 6% volt a diplomások aránya körükben. A fogyatékkal élők 68%-a mondta azt, hogy állapota súlyosan korlátozza mindennapi életben, főként a közlekedésben és az önellátásban, valamint a tanulásban és a munkavállalásban.

A különböző típusú fogyatékkal élő személyek száma Somogy megyében

Forrás: KSH – 2011. évi népszámlálási adatok (Somogy megye Területi adatok - 2.1.8)

A Marcali Járás vonatkozásában pontos adatokkal nem rendelkezünk a fogyatékkal élő emberek pontos létszámáról, az viszont feltételezhető, hogy a fogyatékosok típusai szerinti arányok hasonlóak a megyei adatokhoz.

6.5.3. A megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2013	1627	33 ¹

Forrás: TeIR – KSH Területi statisztikai adatok 2013.

A járásban összesen több mint ezerhatszáz fő részesült megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, azaz a járás lakosságának 5%-a. Ennél magasabb az ellátásban részesültek aránya Gadányban (9%), Holládön (8%), Somogyzsitfán (8%) és Táskán (8%). Az egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma magas Sávolyon (10 fő) és Nemesdédén (5 fő). Sajnos e mutatót kevés település esetén tudtuk vizsgálni, így a járásra nem vonhatunk le következményt.

¹ 9 település vonatkozásában nincs információnk, így az adat 28 településre vonatkozik.

6.5.4. A nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	<i>önkormányzati fenntartású intézményben</i>	<i>egyházi fenntartású intézményben</i>	<i>civil fenntartású intézményben</i>
2013	12	2	46

Forrás: helyi adatgyűjtés

2013-ban önkormányzati fenntartású intézményben a járásban összesen tizenkét fő részesült nappali ellátásban – Balatonberényben négyen, Balatonkeresztúron hatan, Kéthelyen és Marcaliban egy- egy fő.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat által működtetett civil intézményben negyvenhat fogyatékkal élő személy vett igénybe nappali ellátást. Ebből tizenketten marcaliak, egy fő niklai és egy fő tapsonyi lakos.

Mesztegyőn 2012-ben két fogyatékos személy vett igénybe egyházi intézmény által nyújtott nappali ellátást.

6.5.5. Fogyatékos személyek részvétele a foglalkoztatásban

Sajnálatos módon sem fejlesztő felkészítésben, sem munka rehabilitációban nem foglalkoztattak a településeken fogyatékkal élő embereket – egy fő kivételével.

Védett munkahelyen, illetve nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatásban résztvevő fogyatékos személyekről létszámáról semmilyen információt nem tudunk.

Támogatott foglalkoztatás keretén belül Marcaliban a közszférában foglalkoztattak egy fő fogyatékkal élő személyt.

Szociális foglalkoztatásban alkalmaznak fogyatékkal élőket Balatonmárfürdőn, a Regens Wagner Otthonban:

- a fejlesztő felkészítésben három főt,
- a munka rehabilitációban foglalkoztatottak száma tizennégy főt,
- és védett munkahelyen történő foglalkoztatásban tizenheten vettek részt.

A Regens Wagner Közhasznú Alapítvány 2000. júniusában a Bajorországban 1847 óta fogyatékkal élők szolgálatában működő „Regens-Wagner-Stiftung mit Sitz in Dillingen a.d. Donau” hozta létre, amely magyar alapítvány. Az alapító Dél-Németországban tizennégy helyszínen gondoskodik a fogyatékkal élőkről. Az alapító célként az értelmi fogyatékkal élők társadalmi integrációjának elősegítését határozta meg. E cél érdekében létrehozta Balatonmárfürdő központjában, a közvetlen vízparti telken a Regens Wagner Otthont, amelyben Fogyatékos Személyek Otthona mellett Nappali Intézményt és Vendégházat működtet. Az ellátottak foglalkoztatását elsődlegesen a fogyatékkal élők üdültetésével kapcsolatos feladatokban határozza meg.

6.5.6. A településen élő fogyatékos személyek önálló életvitelét támogató helyi intézmények, szociális szolgáltatások

A járásban több olyan intézmény is működik, amely a szociális alapszolgáltatásokat biztosítja önkormányzati társulások fenntartásában. Ezen szolgáltatásokhoz mind az épek, mind a fogyatékkal élő személyek hozzáférhetnek.

A 2013-as adatok alapján fogyatékkal élő személyek falu, illetve tanyagondnoki szolgáltatást nem vettek igénybe egyik településen sem.

Étkeztetést kértek Marcaliban (12 fő), Mesztegyőn (2 fő), Sávolyon (28 fő).

Házi segítségnyújtást igényeltek Marcaliban (4 fő) Tapsonyban (1 fő), házi segítségnyújtást Marcaliban 2 fő, míg családsegítést igénybe vették Marcaliban (4 fő), Mesztegyőn (5 fő), Sávolyon (3 fő).

Közösségi ellátást egyik településen sem vett igénybe fogyatékkal élő személy.

Állami fenntartó által (SZESZK) fenntartott támogató szolgálatot Gadányban 1 fő, Marcaliban 17 fő, illetve Mesztegyőn 2 fő vette igénybe.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Támogató Szolgálatának igénybe vétele, 2013-ban:

Marcali	17 fő	7 fő mozgás
		5 fő látás
		4 fő értelmi
		1 fő értelmi és mozgás
Mesztegyő	2 fő	értelmi
Gadány	1 fő	értelmi és mozgás
Szegerdő	1 fő	értelmi
Nemesdéd	1 fő	értelmi
Nemesvid	1 fő	autista
Táska	1 fő	hallás
Szenyér	1 fő	értelmi
Vése	1 fő	autista
Főnyed	1 fő	értelmi
Összesen	26 fő	

6.5.7. Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezmények

A pénzbeli ellátások igénybevételénél a helyi adatgyűjtés nem vezetett eredményre. A Járási Hivatal nem vezet nyilvántartást a fogyatékkal élők által igénybe vevőkről, így az adatgyűjtés nem nyújtott értékelhető számokat.

Adósságkezelési szolgáltatás 2013-ban csak Marcali településen volt elérhető, ahol fogyatékkal élő személy nem vett igénybe ilyen szolgáltatást.

Fogyatékosági támogatás 2014	Rokkantsági járadék 2013	Személygépkocsi átalakítási támogatás 2013	Személygépkocsi szerzési kedvezmény fő 2013
508	263	1	12

Forrás: Somogy Megyei Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztálya, Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság, Somogy Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya

A járásban 2014-ben több mint 500 fő részesült fogyatékosági támogatásban. A fogyatékosági támogatás célja, hogy – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. Igénybe veheti minden 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos ember.

Magas a fogyatékos személyek lakónépességhez viszonyított aránya Nemeskisfaludon és Gadányban (6-6%), utóbbi településen feltételezhetően a helyben működő idősek otthona okozza az eltérést. A többi településen 1-3% körül mozog a fogyatékosági támogatást igénybevevők aránya. A fogyatékkal élők létszámát, azonban ez az adat nem fedi le, hiszen a vakok személyi járadékában illetve fogyatékoság miatt folyósított magasabb összegű családi pótlékban részesülőket nem tartalmazzák az adatok.

Rokkantsági járadékban a járás területén összesen 263 fő részesült. Rokkantsági járadékra az jogosult, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 százalékos vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és részére nyugellátást, baleseti nyugellátást nem állapítottak meg.

Személygépkocsi átalakítási támogatás igénybe vételéről egy esetről van információnk – Pusztakovácsiban. Személygépkocsi szerzési kedvezményben 2013-ban 12 fő részesült. Ezen ellátásban súlyos mozgáskorlátozott személyek vagy súlyos mozgáskorlátozott kiskorú szülője részesülhet. Ez az alacsony érték azt tükrözi, hogy a fogyatékkal élők csak egy nagyon szűk rétege az, aki a kedvezményt igénybe veszi/igénybe tudja venni.

6.5.8. A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés – komplex akadálymentesítés

A járás településein az akadálymentesítés aktuális állapotát tekintve, - legyen szó akár a fizikai, akár az infokommunikációs oldaláról, elkeserítő adatokat találunk.

Az alapfokú oktatási intézményekben esetlegesen tanuló fogyatékos személyek számára nem mindenhol megoldott az akadálymentes környezet.

Az akadálymentesítés néhány település esetében kimerül a rámpa (szerencsés esetben megfelelő lejtési szögben és szélességben), illetve mozgáskorlátozottak részére kialakított mosdóval.

Középfokú oktatási intézmény csak a Járás székhelyén található, de hasonlóan az alapfokú oktatási intézményekhez, csupán rámpával és mozgáskorlátozottak részére kialakított mosdóval rendelkezik.

Fekvőbeteg ellátás kérdése is csupán Marcaliban értelmezhető, ám lift kivételével nincs akadálymentesítés. A járó beteg szakellátás e tekintetben jobban szerepel: liftet, rámpát és akadálymentesített mosdó is található.

Az egészségügyi alapellátásban a háziorvosi rendelőket többnyire rámpa segítségével meg lehet közelíteni a mozgásukban akadályozottaknak, több helyen van mozgáskorlátozottak számára mosdó. Ezzel azonban le is zárul az akadálymentesítés. Indukciós hurok és hangos tájékoztatás, valamint tapintható információk Marcaliban részben kiépítésre kerültek.

A kulturális és művelődési intézmények tekintetében valamivel jobb a helyzet. Tizenkét településen van részükre mosdó, 22 településen van rámpa, 4 településen van tapintható információ, 2 településen indukciós hurok.

Az önkormányzati, közigazgatási intézmények, a Járási Hivatal akadálymentesítettsége, (kivétel a Foglalkoztatási Osztály) hasonlóan az alapfokú oktatási intézményekhez alacsony. Sok településen rámpa sem került kiépítésre – pl. Böhönye, Kéthely, Marcali. A polgármesteri hivatalok közelében és parkolóiban nincsenek a mozgáskorlátozottak részére fenntartott helyek.

Az igazságszolgáltatás épületein csak részleges, és a rendőrség épületein akadálymentesítést nem végeztek.

A szociális ellátást nyújtó intézmények esetében is csak részleges akadálymentesítést végeztek, amely Marcali esetében (részlegesen) mozgáskorlátozott mosdót, indukciós hurkot, tapintható információkat, valamint a rámpát foglalja magában. A Kéthelyi Alapszolgáltató Központ esetén mozgáskorlátozott mosdót és rámpát, így Vésén is. A Mesztegyői Alapszolgáltatási Központnál rámpa segíti a kerekesszékes igénybevevőket. Balatonkeresztúron és Balatonszentgyörgyön rámpa van egyedül.

A közterületek a tömegközlekedés a buszpályaudvarok és buszvárók akadálymentesítettsége végképp lesújtó képet mutat, hiszen gyakorlatilag semminemű akadálymentesítést nem végeztek. Nem kap figyelmet és nem történik meg minden esetben a járdaszegélyek és az úttest egy szintbe hozása, ami ráadásul a babakocsit toló kismamáknak és az idős embereknek is nagy segítség lenne.

Akadálymentes honlappal csak Marcali rendelkezik. Az eleve információhiányban és sokszor elszigetelődve élő fogyatékos személyek felé történő információáramlás ezáltal még inkább akadályozott.

A települési honlapok igen sok esetben nem működnek, nem tartalmazzak aktuális és releváns információkat.

6.5.9. A fogyatékos személyek rendelkezésére álló helyi szolgáltatások

Fogyatékos személyek részére támogatott lakhatás, átmeneti ellátást nyújtó intézmény, rehabilitációs intézmény csak egy van a járásban, a Regens Wagner Otthon, amelyben Fogyatékos Személyek Otthona mellett Nappali Intézménye működik:

Fogyatékos Személyek Bentlakásos Intézménye:

Férőhelyek száma huszonhat személyes. Az otthon értelmi és más fogyatékossgal élő felnőttek számára biztosít teljes körű ellátást. A 15 vizesblokkal ellátott szoba közül 4 kerek székes használatra is alkalmas. Az intézmény rendelkezik a működéshez szükséges konyhával, közösségi és terápiás helyiségekkel, két teakonyhával, önálló fürdőszobával, foglalkoztató épülettel, tornateremmel, központi fűtéssel, állandó meleg víz ellátással, mosodával. A létesítményhez 3200 m² park tartozik.

Szakmai programja magába foglalja az intézmény által nyújtott szolgáltatások körét és azok célját, a feladatellátás szakmai tartalmát, az ellátás igénybevétele módját, az ápolási – gondozási, fejlesztési feladatok jellegét és tartalmát, az ellátottak és a szociális szolgáltatást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályokat, az intézmény működésére vonatkozó szakmai, szervezeti rendelkezéseket.

Az ápoló-gondozó személyzet mellett mentálhigiénés munkatárs és fejlesztőpedagógus biztosítja a minőségi ellátást.

Fogyatékos Személyek Átmeneti Elhelyezése

A Regens Wagner Otthon átmeneti elhelyezés esetén ideiglenes jelleggel bentlakásos intézménynek megfelelő teljes körű ellátást biztosít.

Átmeneti elhelyezést azok a 18. életévüket betöltött fogyatékkal élő személyek vehetnek igénybe, akiknek ellátása családjukban átmenetileg nem biztosított, vagy azt a család tehermentesítése teszi indokolttá.

6.5.10. A parasportolás lehetősége

Sportolási lehetőségek szinte egyáltalán nem adóttak a fogyatékkal élő embereknek.

A járásban Marcaliban található a Marcali Városi Fürdő és Szabadidőközpont, amely azonban nem minden szempontból akadálymentesített (bár vízbeemelő szerkezet van) és használható a mozgáskorlátozottak számára.

Balatonmáriafürdő szabad strandján van vízbeemelő szerkezet.

A kultúrához való hozzáférés részben biztosított minden településen, ahol az egyes intézmények fizikailag nem akadálymentesítettek, az elérés jóval nehezebb.

6.5.11. Esélyegyenlőségi problémák

- A járásban élő különböző fogyatékossgai csoportba tartozó emberek létszámáról, társadalmi jellemzőiről becslő adatok és információk állnak rendelkezésre, a megalapozott programok elkészítéséhez ezek az információk hiányoznak.
- Sok településen teljesen hiányzik, némelyiken részleges a közszolgáltatásokat és egyéb szolgáltatásokat nyújtó intézmények (komplex) akadálymentesítése, beleértve a fizikai és

információs akadálymentesítést is. Emellett nehezen megközelíthetőek, nem állnak rendelkezésre a mozgáskorlátozottak részére fenntartott parkolóhelyek. A hátrányait tovább növeli, hogy az érintettek is sok esetben információ hiánnyal küzdenek.

Ennek következtében súlyosan sérülnek a fogyatékos emberek jogai, mivel nem biztosított számukra a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés.

- Az utak, járdák, parkolóhelyek nem megfelelő kialakítása, az út padka kiépítése során nem veszik figyelembe az utak, járdák szintkülönbségének megszüntetését
- Információhiány a fogyatékos embereket megillető jogokról, életükről, problémáikról, a segítségadás lehetőségeiről, módjairól, gyakoriak velük kapcsolatban az előítéletes szociális attitűdök.
- Rehabilitációs foglalkoztatást nyújtó lehetőségek nincsenek, szinte lehetetlen megjelenniük a nyílt munkaerőpiacon.
- Teljesen hiányoznak a nagyobb településeken a fogyatékos emberek sport, szabadidős tevékenységek végzéséhez szükséges terek.

6.5.12. Programtervek

- A megváltozott munkaképességű és fogyatékkal élő emberek foglalkoztatásának növelése, rehabilitációs, védett, atipikus munkahelyek megteremtésének lehetőségeit felmérve, bővítve.
- A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés akadályainak megszüntetése és mérséklése érdekében a következő fejlesztési időszakban kapjon (ahol indokolt) kiemelt figyelmet ez a téma. Ennek során az alapvető akadályok megszüntetése érdekében indokolt az alábbi területeken fejlesztések megvalósítása:
 - A Járási Hivatal épületei és a települési önkormányzatok, egészségügyi és szociális szolgáltatást nyújtó intézmények előtt felfestett, táblával jelölt parkolóhely biztosítása kerekesszékekkel közlekedők számára.
 - Az akadálymentes bejutás biztosítása érdekében rámpa, vagy más megoldás építése
 - Lehetőség szerint az infokommunikációs akadályok megszüntetése
 - Akadálymentes települési weboldalak kialakítása
 - Új középületek (utak, terek, parkok) tervezése, építése, hatósági átvétele során előfeltétel legyen az egyetemes tervezés és a komplex akadálymentesítés elve és szempontjai.
- A települési honlapok/weboldalak működési feltételeinek megteremtése, az akadálymentes honlapok kialakítási feltételeinek felmérése, lehetőség szerinti átalakítása. Ehhez a technikai feltételek mellett olyan személy állandó alkalmazása lenne szükséges, aki a honlapokat

naprakészen ellátja releváns információkkal. Javasolt az „Esélyegyenlőség” cím alatt, minden hátrányos helyzetű csoport számára információk közlése, a nyilvánosság növelése.

- Szemléletformáló, a társadalmi érzékenyítést, szociális attitűdformálást elősegítő programok szervezése általános iskolák 7-8. osztályos és középiskolák tanulóiinak. Az „Esélyóra” című esélyegyenlőségi program betervezhető az iskolai osztályok Osztályfőnöki óráiba. A programok megvalósításába a különböző fogyatékkal élő személyek bevonása. Integrált programok szervezése.

7. Együttműködések, partnerek, nyilvánosság szerepe a Marcali Járási Esélyteremtő programterv megvalósításában

A marcali Járás településeire vonatkozóan az „Esélyteremtő-programtervben” megfogalmazódtak azok a legfontosabb társadalmi problémák, azok a hiányosságok, amelyek a különböző hátrányos helyzetű társadalmi csoportok hátrányait jelentik, akadályozzák a társadalmi esélyegyenlőség elvének érvényesítését, a felzárkózás sikerét.

A programtervek alapját képezik a pályázati források lehívásának, a 2020-ig tartó időszakban. Két éve él az a Kormányrendelet, amelynek értelmében a települések csak helyi esélyegyenlőség programjaik birtokában pályázhatnak hazai és uniós forrásra egyaránt.

Az ÁROP-1.A.3.2014. pályázat céljai arra ösztönzik a települések vezetőit, hogy az esélyegyenlőségi programjaik sikeres megvalósítása érdekében konzultáljanak, tervezzenek és működjenek együtt, igénybe véve a székhelytelepülések, jelen esetben Marcali Város Önkormányzatának koordináló, szakmai segítő szolgáltatását.

A szolgáltatások fejlesztésének szakmai meghatározása, megvalósításának folyamata akkor lesz sikeres, ha a járás településeinek vezetői és szakemberei, lakossága az eddiginél sokkal hatékonyabb együttműködésre lesz képes. A tapasztalat azt mutatja, a „kistérségi szemlélet” erősítése és érvényesítése az önkormányzati és társulási döntések meghozatalában fontos előfeltétele az eredményességnek.

7.1. Partnerek

A Marcali Járási Esélyteremtő programterv megvalósításának sikere, elsősorban az alább felsorolt partnerek szakmai kooperációján és koordinációján alapul:

- Települési önkormányzatok – Marcali Többcélú Kistérségi Társulás
- Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ
- A térség szociális alapszolgáltatását biztosító intézmények
- Roma Nemzetiségi önkormányzatok
- Marcali Óvodai Központ
- Marcali Városi Kulturális Központ

- Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
- A „célcsoportok” civil szervezetei
- Szivárvány Nyugdíjas Egyesület és a települések nyugdíjas egyesületei
- Gyermekkel foglalkozó szervezetek
- Vakok és Gyengénlátók Somogy Megyei Egyesületének Marcali Csoportja
- Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesületének Marcali Csoportja
- Roma Civil szervezetek
- Szabadidő és sport szervezetek
- Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza
- Marcali Plébánia Ifjúsági Csoportja
- Önkéntesek, civil állampolgárok

A programterv szakmai magvalósításában különböző szerepben és illetékességgel részt vevő állami szerve(zete)k:

- Egyenlő Bánásmód Hatóság
- Somogy Megyei Kormányhivatal Marcali Járási Hivatala – különböző szakigazgatási szervei
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Marcali Tankerülete
- Türr István Képző és Kutató Intézet Pécsi Igazgatósága
- Marcali Városi Rendőrkapitányság

7.2.A „nyilvánosság” szerepe, jelentősége

A széles körű tájékoztatás és a szakmai/ társadalmi nyilvánosság biztosítása és igénybevétele fontos szempont volt az Esélyt mindenkinek projekt kezdetétől. Ezek a kommunikációs módszerek kerülnek alkalmazásra az Esélyteremtő programterv megvalósításának egész ideje alatt.

A széleskörű nyilvánosság biztosítása nem csak a tájékoztatás, hanem az átláthatóság miatt is fontos szempont: legyen nyomon követhető a közpénzek, EU-s pénzügyi források elköltésének folyamata.

7.2.1. A nyilvánosság színterei:

- Marcali Napló
- Somogyi Hírlap
- Megállító táblák, plakátok, meghívók, hirdető táblák, szóróanyagok
- www.marcali.hu (Marcali város hivatalos honlapja)
- Települések honlapja(i)
- www.marcaliportal.hu
- Közösségi oldalak (FB)
- Tavi TV
- Somogy TV

7.2.2. (Kötelező) Kommunikációs elemek használata

Amennyiben a programterv egyes elemei pályázati forrásokból valósulnak meg, minden típusú kommunikációs kiadvány (Meghívó, plakát, PPT, stb.) sajtóesemény a kötelezően előírt kommunikációs elemek felhasználásával jelenik meg.

Emellett tájékoztatást kap a szakmai és a széleskörű nyilvánosság arról, hogy projekt európai uniós támogatásból valósul meg. Mindezek a feladatok a projekt jellegétől és méretétől függően, az előírt kommunikációs kötelezettségek teljesítését jelenti.

8. Pályázati lehetőségek az Esélyteremtő programterv megvalósításához

Az alábbiakban az Esélyteremtő Programtervben megfogalmazott problémákra és a megoldási javaslatokra alapozottan javaslatot teszünk – a teljesség igénye nélkül - a 2014-2020-as ciklusra meghatározott operatív programok pályázati lehetőségeire, a tervekhez hozzárendelhető forrásokra.

Probléma	Cél	Megoldási javaslat	Lehetséges források (operatív programok)
Magas a munkanélküliség, A munkába bejárás számos településről nem megoldható vagy nehéz	Vállalkozások munkahelyteremtő képességének ösztönzése	<ul style="list-style-type: none"> - térségi mezőgazdasági vállalkozások működési környezetének javítása, munkahelyteremtés és megőrzés - önkormányzati többségi tulajdonú agrárlogisztikai infrastruktúra kialakítása 	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
	A munkahelyek elérhetőségének javítása, a munkavállalók mobilitásának elősegítése a közlekedési feltételek fejlesztésével	<ul style="list-style-type: none"> - kisebb településekről a munkaerő-piaci vonzásoközpontok elérhetőségét szolgáló kisebb léptékű közlekedési fejlesztések (alacsonyabb rendű utak felújítása és fejlesztése, kerékpárutak kiépítése) 	TOP 1.2. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
	Vállalkozói tevékenység ösztönzése és a népesség megtartása	<ul style="list-style-type: none"> - a foglalkoztatás növelése új vállalkozók megjelenésével, illetve a meglévők megtartásával – ehhez a járásközpontot igazi gazdasági központtá szükséges tenni, vonzerejét erősíteni kell a befektetők felé. - a vonzóbbá tételhez a gazdasági fejlesztés és egyben a környezeti fenntarthatóság megteremtése szükséges 	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességtartó településfejlesztés
	Munkanélküliség csökkentése, helyben/térségben	<ul style="list-style-type: none"> - járási szintű stratégia kidolgozása a foglalkoztatás növeléséhez a térség foglalkoztatási problémáinak megoldása érdekében (szereplők: önkormányzatok, munkaügyi szakemberek, 	TOP 5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)

Probléma	Cél	Megoldási javaslat	Lehetséges források (operatív programok)
	foglalkoztatás növelése	vállalkozók, civilek, képzőintézmények) (TOP 1. prioritás eredményességének növeléséhez kiemelten fontos)	
Kisgyermekesek munkaerő-piacra történő visszalépése nehéz	Kisgyermekesek munkaerő-piacra történő visszakерülése gyermekellátási szolgáltatások fejlesztése által	<ul style="list-style-type: none"> - gyermekellátási szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése - bölcsődék, családi napközik, óvodák munkavállalóinak képzése - rugalmas foglalkoztatás, családbarát munkahelyi környezet, munka és magánélet összehangolása - már állományban lévő bölcsődei dolgozók képzése 	<p>TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével</p> <p>TOP 5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)</p>
Rossza a járásközpont elérhetősége	A járás települései között – főleg a járásközpont irányába – az elérhetőség javítása (munkába járás, szolgáltatásokhoz való hozzáférés miatt)	<ul style="list-style-type: none"> - kerékpáros közlekedés fejlesztése - igényvezérelt személyszállítási szolgáltatási rendszer kiépítése - közösségi közlekedés feltételeinek megteremtése 	TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
Gyermekszegénység jelen van, magas a hátrányos helyzetű gyermekek száma	Lakókörnyezeti és szociokulturális hátrányokkal induló gyermekek felzárkóztatása, szülői kompetenciák növelése	<ul style="list-style-type: none"> - térségi komplex gyermekesély programok 1000 fő alatti, nem csökkenő gyermekszámú településeken: kistelepülési gyermekprogramok 1000 fő feletti hátrányos helyzetű nem csökkenő gyerekszámú településeken: Biztos Kezdet Gyerekházak - gyermekeket sújtó nélkülözés elleni programok infrastrukturális hátterének biztosítás 	<p>EFOP 1.4. Gyermekeket sújtó nélkülözés felszámolását célzó programok és szolgáltatások fejlesztése</p> <p>EFOP 2.1. A rászoruló gyermekek életéselyeinek növelése</p>
Marcali városában 2 szegregátum és egy szegregációval	A város szövetébe beágyazott szegregátumok	- szociális városrehabilitáció (társadalmi-fizikai-gazdasági problémák komplex kezelése)	TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja

Probléma	Cél	Megoldási javaslat	Lehetséges források (operatív programok)
veszélyeztetett területet azonosítottunk.	megszűntetése – életkörülmények javítása, integráció. Szegregációs folyamatok megállítása a horvátkúti városrészben		
	Közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció megteremtése, hátrányok újratermelődésének megállítása	<ul style="list-style-type: none"> - önálló jövedelemszerzésre való képesség kialakítása - oktatási hátrányok leküzdése, iskolai felzárkóztatás - koragyerekkori, gyermekkori és ifjúsági korcsoportokat célzó fejlesztő és oktatási programok (tanoda, játszóház, fejlesztő programok, szabadidős programok) - közösségfejlesztés - életvezetési tanácsadás - egyéni fejlesztést vagy szociális munkát biztosító programok - egészségügyi, mentálhigiéniai programok - lakhatás legalizálását és adósságkezelést szorgalmazó programok - társadalmi befogadást célzó programok 	TOP 5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
Magas a tartós munkanélküliek aránya, a tartós szegénységben élők, magas közöttük a romák száma	tartós szegénységben élő családok, romák, periférikus élethelyzetben lévő marginalizált csoportok integrációja	<ul style="list-style-type: none"> - tartós szegénységben élők, romák felzárkóztatása - generációkon át mélyülő hátrányok felszámolása területi hátrányok felszámolása (nem városi szegregátumok megszüntetése) - önálló jövedelemszerzésre való képesség kialakítása - oktatási hátrányok leküzdése, iskolai felzárkóztatás funkcionális analfabetizmus felszámolása - koragyerekkori, gyermekkori és ifjúsági korcsoportokat célzó fejlesztő és oktatási programok (tanoda, játszóház, fejlesztő programok, szabadidős programok) - közösségfejlesztés - életvezetési tanácsadás - egyéni fejlesztést vagy szociális munkát biztosító programok - egészségügyi, mentálhigiéniai programok 	<p>EFOP 1.6. Tartós szegénységben élők, romák felzárkóztatásának, periférikus élethelyzetek felszámolásának segítése nem városi területeken</p> <p>EFOP 2.3. Területi hátrányok felszámolása komplex programokkal (EFOP 1.6. intézkedés infrastrukturális háttérét biztosítja)</p> <p>EFOP 1.7. Az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése (kiegészíti a HACS-ok által kidolgozott stratégiák társadalmi felzárkózási céljai megvalósítását,</p>

Probléma	Cél	Megoldási javaslat	Lehetséges források (operatív programok)
	nyílt munkaerő-piacra nem vagy nehezen bevonható személyek munkalehetőségének bővítése	<ul style="list-style-type: none"> - lakhatás legalizálását és adósságkezelést szorgalmazó programok - társadalmi befogadást célzó programok - új szociális szervezetek létrehozása, működésük biztosítása támogató szolgáltatásokkal 	<p>kedvezményezettek: HACS-ok és az általuk kijelölt kedvezményezetti kör)</p> <p>EFOP 2.4. Tartós szegénységben élők, romák felzárkózását és a periférikus élethelyzetek megszüntetését segítő infrastrukturális beruházások (EFOP 1.7. intézkedés az infrastrukturális háttérét biztosítja)</p> <p>EFOP 1.11. Hátrányenyhítés a társadalmi integrációt szolgáló társadalmi gazdaság eszközeivel</p> <p>/már meglévő szoc. szervezetek csak újszerű modellek bevezetése esetén lehetnek kedvezményezettek/</p>
Magas az alacsony iskolai végzettségűek aránya munkanélkülieken belül a járásban	Végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése Képzéshez való hozzáférés biztosítása	<ul style="list-style-type: none"> - megelőző, intervenciós és kompenzációs programok - nem formális és informális tanulási formákhoz való hozzáférés biztosítása - kompetencia- és személyiségfejlesztő programok 	<p>EFOP 3.1. A végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése, a köznevelés hátránykompenzációs képességének növelése (infrastrukturális háttérrel biztosítja: EFOP 4.1.)</p> <p>EFOP 3.3. A neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása a nem formális és informális tanulási formákon keresztül (köznevelésben résztvevők ill. abból lemorzsolódott, de tanköteles korosztálynak)</p> <p>EFOP 3.7. Az emberi erőforrás fejlesztése az egész életen át tartó tanulás eszközeivel</p>
Halmazottan hátrányos helyzetű	Munkaerő-piacra való bejutás segítése a	<ul style="list-style-type: none"> - megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatási rehabilitációja 	EFOP 1.1. halmazottan hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci eszközökben

Probléma	Cél	Megoldási javaslat	Lehetséges források (operatív programok)
csoportok munkaerő-piacra való jutása nehéz	halmozottan hátrányos csoportoknak	- romák (kiemelten roma nők) foglalkoztatásba ágyazott képzése	való részvételének és munkaerő-piacon való megjelenésének elősegítése
Magas a járásban a veszélyeztetett gyermekek száma, családon belüli erőszak, illetve kapcsolati erőszak látens, de jelen van	Veszélyeztetett / védelembe vett gyermekek számának csökkentése, krízishelyzetbe kerültek segítése	- szolgáltatások, képzések, rendezvények szervezése	EFOP 1.2. A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása
A járás lakosságának egészségi állapota rossz, hiányzik a prevenció. Emellett sok a rossz állapotú, hiányos vagy elavult eszközökkel működő háziorvosi rendelő.	A járás lakosságának egészségügyi helyzetének javítása, prevenció. Alapvető szűrővizsgálatok, egészségügyi állapotfelmérések elvégzésének megfelelő infrastrukturális háttér megteremtése, majd a vizsgálatok rendszeressé tétele.	- a járás településein működő háziorvosi szolgálatnak helyt adó épületek, épületrészek fejlesztése, munkafeltételek minőségi javítása infrastruktúra-fejlesztéssel és eszközbeszerzéssel - egészségkultúra fejlesztése, célzott lakossági szűrések korszerűsítése	TOP 4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése EFOP 1.8. Népegészségügyi program, az egészségtudatosságot erősítő programok és szolgáltatások fejlesztése
A járásban magas az idős korúak aránya, ugyanakkor a hátrányos helyzetű gyermekeké is.	Alapszolgáltatások elérhetőségének és minőségének javítása, férőhelyek bővítése	- alapszolgáltatások infrastrukturális háttérének biztosítása a minőségi ellátás érdekében - szociális és gyermekvédelmi intézményrendszer területein szervezeti működést támogató eszközök fejlesztése, koragyermekkori intervenció rendszerszintű fejlesztése	TOP 4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése EFOP 1.9. A minőségi feladatellátást támogató eszközök és alkalmazások fejlesztése, illetve a korai intervenció megerősítése

Probléma	Cél	Megoldási javaslat	Lehetséges források (operatív programok)
Hátrányos megkülönböztetés – mind az 5 célcsoporttal szemben fennáll	Szemléletformálás	<ul style="list-style-type: none"> - romák aktív társadalmi szerepvállalásának elősegítése, nemzetiségi identitás megőrzése, - szemléletformálás antidiszkriminációs programokkal – minden célcsoport vonatkozásában 	EFOP 1.3. Társadalmi együttélés erősítése
A helyi társadalom a járás több településén nem működik közösségként, továbbá a járás minden települései között sincsen stabil, partneri viszony, nem erős a térségi identitás, kevés az alulról szerveződés	Erősödjön a helyi és a térségi identitástudat, kialakuljon egy együttműködésre alapozott partnerség a települések és a társadalmi, gazdasági élet különböző szereplői között közösség iránti felelősségtudat növelése kezdeményezőkéesség fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - térségi és települési identitást erősítő akciók szervezése: kulturális és természeti örökség megismertetésével, hagyományok felelevenítésével, szakmai találkozók szervezésével – kiemelten a turizmus és a gazdaság járási szintű, közös megoldási javaslatokat kidolgozó és fejlesztési elképzeléseket megvalósító programokkal - egyéb társadalmi akciók szervezése (pl. drogpreevenció, tehetséggondozás, toleranciaprogramok) - a közösségi szerepvállalás erősítése az önkéntesség, a karitatív munka előmozdítása és a civil társadalom megerősítése által. 	<p>TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása</p> <p>EFOP 1.3. Társadalmi együttélés erősítése</p>

A táblázatban jelölt Területfejlesztési Operatív Programon (TOP), illetve Emberi Erőforrásfejlesztési Operatív Programon (EFOP) kívül a Programtervben jelölt problémák kezelésében a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP), illetve a Vidékfejlesztési Operatív Program (VP) várható kiírásai is segítséget fognak nyújtani:

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) :
 - 5.1.1. Út a munkaerőpiacra,
 - 5.1.2. Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése – támogató szolgáltatások,
 - 5.1.3. Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése
 - 5.3.2. Rugalmas foglalkoztatás elterjesztése
 - 6.1.1. Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése

- 6.1.2. Digitális szakadék csökkentése
- 6.1.3. Idegen nyelvi készségek fejlesztése;

- Vidékfejlesztési Operatív Program (VP):

Rugalmas prioritások az operatív programon belül:

1. **A tudásátadás és az innováció** előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban és a vidéki térségekben.
2. **A versenyképesség és életképesség** fokozása a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa esetében.
3. Az élelmiszerlánc szervezésének és a kockázatkezelésnek a mezőgazdaság terén történő előremozdítása.
4. A mezőgazdaságtól és erdészettől függő ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése, javítása.
5. Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, alacsony CO2 kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása.
6. **A társadalmi befogadás előmozdítása**, a szegénység csökkentése és a gazdaság fejlesztése a vidéki térségekben.

A fentiekből az 1., 2., 6. prioritás emelhető ki az esélyegyenlőség növelése érdekében.

További fókuszált fejlesztési célok az operatív programon belül:

- Vidéki munkahelyek megőrzése, fejlesztése
- Kisebb gazdaságok differenciált segítése;
- Versenyképesség, termelési és jövedelembiztonság;
- Erőforrás-hatékonyság és környezetkímélő gazdálkodás;
- Korszerű tudásbővítés, tudástranszfer és innováció;
- Területi kiegyenlítés és fókuszálás;
- Vidéki települések erőforrás-hatékony működése (helyi alapanyagok, szolgáltatások, megújuló erőforrások és együttműködések)
- + 2 tematikus alprogram: Rövid Ellátási Lánc (REL) és Fiatalközvetítő (FIG)

9. Melléklet: Települési statisztikai adatok (KSH)

Település neve	Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma 2013									Nyilvántartott álláskeresők száma életkori megoszlás szerint 2013																			
	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma						20 éves és fiatalabb		21-25 év		26-30 év		31-35 év		36-40 év		41-45 év		46-50 év		51-55 év		56-60 év		61 év felett	
	nő	férfi	össz.	nő	%	férfi	%	össz.	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Balatonberény	331	387	718	39	11,8%	48	12,4%	87	12,1%	2	2,3%	6	6,9%	11	12,6%	5	5,7%	12	13,8%	7	8,0%	17	19,5%	17	19,5%	10	11,5%	0	0,0%
Balatonkeresztúr	477	582	1059	29	6,1%	30	5,2%	59	5,6%	0	0,0%	13	22,0%	9	15,3%	6	10,2%	6	10,2%	3	5,1%	4	6,8%	6	10,2%	11	18,6%	1	1,7%
Balatonmárfiafürdő	280	263	543	8	2,9%	21	8,0%	29	5,3%	1	3,4%	1	3,4%	5	17,2%	3	10,3%	4	13,8%	4	13,8%	1	3,4%	2	6,9%	8	27,6%	0	0,0%
Balatonszentgyörgy	839	783	1622	34	4,1%	23	2,9%	57	3,5%	4	7,0%	5	8,8%	6	10,5%	9	15,8%	6	10,5%	11	19,3%	4	7,0%	6	10,5%	5	8,8%	1	1,8%
Balatonújlak	174	168	342	10	5,7%	15	8,9%	25	7,3%	1	4,0%	4	16,0%	3	12,0%	4	16,0%	3	12,0%	8	32,0%	1	4,0%	1	4,0%	0	0,0%	0	0,0%
Böhönye	821	830	1651	62	7,6%	118	14,2%	180	10,9%	10	5,6%	33	18,3%	22	12,2%	19	10,6%	20	11,1%	22	12,2%	18	10,0%	21	11,7%	14	7,8%	1	0,6%
Csákány	80	89	169	20	25,0%	26	29,2%	46	27,2%	2	4,3%	4	8,7%	6	13,0%	6	13,0%	4	8,7%	11	23,9%	4	8,7%	3	6,5%	5	10,9%	1	2,2%
Csömend	113	106	219	17	15,0%	15	14,2%	32	14,6%	2	6,3%	3	9,4%	5	15,6%	2	6,3%	1	3,1%	5	15,6%	2	6,3%	6	18,8%	6	18,8%	0	0,0%
Főnyed	28	33	61	6	21,4%	3	9,1%	9	14,8%	0	0,0%	1	11,1%	1	11,1%	0	0,0%	1	11,1%	3	33,3%	2	22,2%	1	11,1%	0	0,0%	0	0,0%
Gadány	114	117	231	10	8,8%	11	9,4%	21	9,1%	3	14,3%	0	0,0%	1	4,8%	2	9,5%	3	14,3%	3	14,3%	4	19,0%	2	9,5%	3	14,3%	0	0,0%
Hollád	82	97	179	12	14,6%	18	18,6%	30	16,8%	1	3,3%	3	10,0%	4	13,3%	0	0,0%	3	10,0%	1	3,3%	7	23,3%	7	23,3%	3	10,0%	1	3,3%
Hosszúvíz	13	18	31	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Kelevíz	101	134	235	13	12,9%	19	14,2%	32	13,6%	5	15,6%	3	9,4%	2	6,3%	2	6,3%	4	12,5%	2	6,3%	6	18,8%	5	15,6%	2	6,3%	1	3,1%
Kéthely	820	836	1656	43	5,2%	67	8,0%	110	6,6%	5	4,5%	17	15,5%	9	8,2%	10	9,1%	13	11,8%	20	18,2%	11	10,0%	16	14,5%	8	7,3%	1	0,9%
Libickozma	11	15	26	0	0,0%	1	6,7%	1	3,8%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%
Marcali	4286	4124	8410	203	4,7%	261	6,3%	464	5,5%	25	5,4%	58	12,5%	58	12,5%	48	10,3%	53	11,4%	56	12,1%	47	10,1%	66	14,2%	49	10,6%	4	0,9%
Mesztegyő	469	478	947	32	6,8%	56	11,7%	88	9,3%	5	5,7%	9	10,2%	8	9,1%	14	15,9%	8	9,1%	14	15,9%	8	9,1%	9	10,2%	13	14,8%	0	0,0%
Nagyszakácsi	142	206	348	13	9,2%	27	13,1%	40	11,5%	2	5,0%	5	12,5%	4	10,0%	4	10,0%	4	10,0%	4	10,0%	8	20,0%	7	17,5%	2	5,0%	0	0,0%
Nemesdéd	243	245	488	54	22,2%	71	29,0%	125	25,6%	9	7,2%	22	17,6%	14	11,2%	14	11,2%	13	10,4%	17	13,6%	13	10,4%	14	11,2%	6	4,8%	3	2,4%
Nemeskisfalud	36	39	75	0	0,0%	2	5,1%	2	2,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	50,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	50,0%	0	0,0%	0	0,0%
Nemesvid	230	271	501	32	13,9%	45	16,6%	77	15,4%	3	3,9%	6	7,8%	9	11,7%	12	15,6%	13	16,9%	8	10,4%	8	10,4%	11	14,3%	6	7,8%	1	1,3%

Nikla	258	271	529	46	17,8%	39	14,4%	85	16,1%	7	8,2%	12	14,1%	3	3,5%	9	10,6%	15	17,6%	8	9,4%	16	18,8%	10	11,8%	3	3,5%	2	2,4%
Pusztakovács	282	302	584	44	15,6%	55	18,2%	99	17,0%	8	8,1%	18	18,2%	13	13,1%	9	9,1%	15	15,2%	11	11,1%	9	9,1%	11	11,1%	5	5,1%	0	0,0%
Sávoly	215	210	425	22	10,2%	22	10,5%	44	10,4%	1	2,3%	8	18,2%	5	11,4%	3	6,8%	6	13,6%	3	6,8%	8	18,2%	6	13,6%	2	4,5%	2	4,5%
Somogyásmon	227	265	492	52	22,9%	66	24,9%	118	24,0%	7	5,9%	11	9,3%	10	8,5%	13	11,0%	20	16,9%	18	15,3%	14	11,9%	18	15,3%	7	5,9%	0	0,0%
Somogysimonyi	29	28	57	3	10,3%	2	7,1%	5	8,8%	0	0,0%	3	60,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	20,0%	1	20,0%	0	0,0%
Somogyszentpál	234	271	505	30	12,8%	50	18,5%	80	15,8%	5	6,3%	8	10,0%	11	13,8%	9	11,3%	10	12,5%	10	12,5%	12	15,0%	9	11,3%	6	7,5%	0	0,0%
Somogyzsitfa	191	194	385	29	15,2%	23	11,9%	52	13,5%	3	5,8%	7	13,5%	6	11,5%	5	9,6%	8	15,4%	9	17,3%	3	5,8%	7	13,5%	4	7,7%	0	0,0%
Szegerdő	65	75	140	13	20,0%	23	30,7%	36	25,7%	1	2,8%	4	11,1%	7	19,4%	5	13,9%	4	11,1%	2	5,6%	4	11,1%	6	16,7%	3	8,3%	0	0,0%
Szenyér	111	118	229	12	10,8%	19	16,1%	31	13,5%	2	6,5%	4	12,9%	4	12,9%	3	9,7%	2	6,5%	8	25,8%	5	16,1%	1	3,2%	1	3,2%	1	3,2%
Szőkedencs	81	86	167	16	19,8%	21	24,4%	37	22,2%	0	0,0%	3	8,1%	4	10,8%	5	13,5%	3	8,1%	6	16,2%	9	24,3%	2	5,4%	3	8,1%	2	5,4%
Tapsony	257	255	512	18	7,0%	22	8,6%	40	7,8%	1	2,5%	4	10,0%	5	12,5%	5	12,5%	7	17,5%	6	15,0%	4	10,0%	5	12,5%	2	5,0%	1	2,5%
Táska	128	138	266	5	3,9%	9	6,5%	14	5,3%	1	7,1%	2	14,3%	0	0,0%	1	7,1%	2	14,3%	1	7,1%	1	7,1%	4	28,6%	2	14,3%	0	0,0%
Tikos	44	55	99	5	11,4%	14	25,5%	19	19,2%	0	0,0%	5	26,3%	4	21,1%	2	10,5%	2	10,5%	2	10,5%	3	15,8%	1	5,3%	0	0,0%	0	0,0%
Varászló	48	51	99	4	8,3%	7	13,7%	11	11,1%	0	0,0%	2	18,2%	1	9,1%	1	9,1%	2	18,2%	2	18,2%	1	9,1%	1	9,1%	1	9,1%	0	0,0%
Vése	240	267	507	36	15,0%	49	18,4%	85	16,8%	2	2,4%	7	8,2%	13	15,3%	15	17,6%	17	20,0%	9	10,6%	10	11,8%	8	9,4%	3	3,5%	1	1,2%
Vörs	241	241	482	20	8,3%	15	6,2%	35	7,3%	2	5,7%	4	11,4%	1	2,9%	7	20,0%	2	5,7%	3	8,6%	9	25,7%	5	14,3%	2	5,7%	0	0,0%
JÁRÁS	12341	12648	24989	992	8%	1313	10%	2305	9%	120	5%	295	13%	264	11%	253	11%	286	12%	297	13%	273	12%	296	13%	197	9%	24	1%

Forrás: TeIR – KSH területi statisztikai adatok 2013.

Település neve	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma nemenként 2013														
	180 napnál régebben regisztrált munkanélküli 2013						18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	fő			%			nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
Balatonberény	6	15	21	15,4%	31,3%	24,1%	66	86	152	4	6,1%	2	2,3%	6	3,9%
Balatonkeresztúr	7	5	12	24,1%	16,7%	20,3%	120	134	254	3	2,5%	3	2,2%	6	2,4%
Balatonmárfiafürdő	3	2	5	37,5%	9,5%	17,2%	45	44	89	1	2,2%	0	0,0%	1	1,1%
Balatonszentgyörgy	8	7	15	23,5%	30,4%	26,3%	119	132	251	5	4,2%	2	1,5%	7	2,8%
Balatonújlak	2	4	6	20,0%	26,7%	24,0%	35	25	60	2	5,7%	3	12,0%	5	8,3%

Böhönye	31	44	75	50,0%	37,3%	41,7%	203	188	391	11	5,4%	16	8,5%	27	6,9%
Csákány	7	8	15	35,0%	30,8%	32,6%	20	24	44	1	5,0%	4	16,7%	5	11,4%
Csömend	10	10	20	58,8%	66,7%	62,5%	29	18	47	1	3,4%	3	16,7%	4	8,5%
Főnyed	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%	7	10	17	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Gadány	7	6	13	70,0%	54,5%	61,9%	31	27	58	2	6,5%	1	3,7%	3	5,2%
Hollád	6	12	18	50,0%	66,7%	60,0%	22	18	40	2	9,1%	3	16,7%	5	12,5%
Hosszúvíz	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%	2	4	6	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Kelevíz	8	8	16	61,5%	42,1%	50,0%	18	41	59	1	5,6%	5	12,2%	6	10,2%
Kéthely	19	12	31	44,2%	17,9%	28,2%	169	178	347	3	1,8%	9	5,1%	12	3,5%
Libickozma	0	1	1	0,0%	100,0%	100,0%	2	2	4	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Marcali	78	95	173	38,4%	36,4%	37,3%	856	899	1755	21	2,5%	23	2,6%	44	2,5%
Mesztegnyő	16	19	35	50,0%	33,9%	39,8%	118	112	230	2	1,7%	6	5,4%	8	3,5%
Nagyszakácsi	8	9	17	61,5%	33,3%	42,5%	31	40	71	1	3,2%	3	7,5%	4	5,6%
Nemesdéd	29	43	72	53,7%	60,6%	57,6%	76	59	135	15	19,7%	11	18,6%	26	19,3%
Nemeskisfalud	0	2	2	0,0%	100,0%	100,0%	8	17	25	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Nemesvid	13	27	40	40,6%	60,0%	51,9%	53	53	106	3	5,7%	4	7,5%	7	6,6%
Nikla	30	29	59	65,2%	74,4%	69,4%	75	61	136	7	9,3%	6	9,8%	13	9,6%
Pusztakovácsi	29	37	66	65,9%	67,3%	66,7%	76	86	162	11	14,5%	8	9,3%	19	11,7%
Sávoly	10	15	25	45,5%	68,2%	56,8%	34	40	74	2	5,9%	2	5,0%	4	5,4%
Somogysámson	26	30	56	50,0%	45,5%	47,5%	78	70	148	6	7,7%	7	10,0%	13	8,8%
Somogysimonyi	0	1	1	0,0%	50,0%	20,0%	5	7	12	1	20,0%	0	0,0%	1	8,3%
Somogyszentpál	21	27	48	70,0%	54,0%	60,0%	70	64	134	3	4,3%	4	6,3%	7	5,2%
Somogyzitfa	8	4	12	27,6%	17,4%	23,1%	50	44	94	5	10,0%	1	2,3%	6	6,4%
Szegerdő	2	7	9	15,4%	30,4%	25,0%	22	23	45	3	13,6%	1	4,3%	4	8,9%
Szenyér	9	11	20	75,0%	57,9%	64,5%	32	37	69	2	6,3%	1	2,7%	3	4,3%
Szőkedencs	8	4	12	50,0%	19,0%	32,4%	16	18	34	1	6,3%	0	0,0%	1	2,9%
Tapsony	5	7	12	27,8%	31,8%	30,0%	54	39	93	1	1,9%	2	5,1%	3	3,2%
Táska	4	3	7	80,0%	33,3%	50,0%	25	30	55	0	0,0%	1	3,3%	1	1,8%
Tikos	0	5	5	0,0%	35,7%	26,3%	21	20	41	1	4,8%	0	0,0%	1	2,4%

Varászló	1	7	8	25,0%	100,0%	72,7%	8	8	16	0	0,0%	1	12,5%	1	6,3%
Vése	21	24	45	58,3%	49,0%	52,9%	49	48	97	1	2,0%	4	8,3%	5	5,2%
Vörs	3	2	5	15,0%	13,3%	14,3%	28	35	63	0	0,0%	3	8,6%	3	4,8%
JÁRÁS	435	542	977	43,9%	41,3%	42,4%	2673	2741	5414	122	4,6%	139	5,1%	261	4,8%

Forrás: TeIR – KSH területi statisztikai adatok 2013.

	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint 2013		Közfoglalkoztatásban résztvevők száma 2013		
	8 általánosnál alacsonyabb végzettség	8 általános végzettség	Közfoglalkoztatásban résztvevők személyek száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma
Település neve	fő	fő			
Balatonberény	2	26	30	4,2%	5
Balatonkeresztúr	0	7	24	2,3%	0
Balatonmáriafürdő	0	4	28	5,2%	0
Balatonszentgyörgy	0	20	28	1,7%	24
Balatonújlak	0	4	7	2,0%	1
Böhönye	10	74	n.a	n.a	n.a
Csákány	15	18	22	13,0%	20
Csömend	3	19	8	3,7%	5
Főnyed	3	4	2	3,3%	2
Gadány	4	13	27	11,7%	0
Hollád	3	11	20	11,0%	20
Hosszúvíz	0	0	13	41,9%	0
Kelevíz	5	12	10	4,3%	6
Kéthely	8	35	19	1,1%	10
Libickozma	0	1	3	11,5%	1

Marcali	28	136	173	2,1%	55
Mesztegyő	11	30	34	3,6%	30
Nagyszakácsi	6	13	16	4,6%	5
Nemesdéd	22	70	48	9,8%	38
Nemeskisfalud	0	2	n.a	n.a	n.a
Nemesvid	9	39	38	7,6%	26
Nikla	5	47	28	5,3%	25
Pusztakovácsi	21	45	66	11,3%	50
Sávoly	8	24	32	10,0%	25
Somogysámson	39	57	92	10,0%	85
Somogysimonyi	0	2	1	1,8%	0
Somogyszentpál	15	45	15	3,0%	13
Somogyzsitfa	7	21	29	7,5%	23
Szegerdő	7	22	3	2,1%	2
Szenyér	1	17	n.a	n.a	n.a
Szőkedencs	8	15	13	7,8%	5
Tapsony	3	17	18	0,0%	10
Táska	3	7	35	13,2%	28
Tikos	3	9	24	24,2%	n.a
Varásló	1	7	4	4,0%	1
Vése	3	36	25	4,9%	6
Vörs	2	16	2	0,4%	0
JÁRÁS	255	925	937	3,7%	521

Forrás: TeIR – KSH területi statisztikai adatok 2013. helyi adatgyűjtés

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – közlekedés 2013

Település neve	Legközelebbi centrum							Megyeszékhely						
	elérhetőség átlagos ideje autóval (perc)	autóbusz járatpárok száma munkanapokon (db)	átlagos utazási idő autóbuszsal (perc)	vonat járatok átlagos száma munkanapokon (db)	átlagos utazási idő vonattal (perc)	Kerékpár úton való megközelít- hetőség (km)	átlagos utazási idő kerékpáron (perc)	elérhetőség átlagos ideje autóval (perc)	autóbusz járatpárok száma munkanapokon (db)	átlagos utazási idő autóbuszsal (perc)	vonat járatok átlagos száma munkanapokon	átlagos utazási idő vonattal (perc)	Kerékpár úton való megközelíthetőség (km)	átlagos utazási idő kerékpáron (perc)
Balatonberény	30	10	35	0	0	0	0	80	1	110	0	0	0	0
Balatonkeresztúr	20	26	20	0	0	0	0	60	6	90	0	0	0	0
Balatonmáriafürdő	20	22	25	0	0	0	0	60	2	90	0	0	0	0
Balatonszentgyörgy	13	13	35	0	0	0	0	85	7	90	0	0	0	0
Balatonújlak	10	22	20	0	0	0	0	75	1	126	0	0	0	0
Böhönye	25	20	40	0	0	0	0	40	21	50	0	0	0	0
Csákány	25	5	40	0	0	0	0	55	1	90	0	0	0	0
Csömend	8p	21	10	0	0	0	0	45	2	80	0	0	0	0
Főnyed	20	1	70	0	0	0	0	80	0	0	0	0	0	0
Gadány	16p	5	17	0	0	0	0	55	0	0	0	0	0	0
Hollád	25	0	0	0	0	0	0	80	2	120	0	0	0	0
Hosszúvíz	16	1	20	0	0	0	0	54	0	0	0	0	0	0
Kelevíz	10	25	15	0	0	0	0	50	4	80	0	0	0	0
Kéthely	8	33	13	0	0	7	30	55	6	90	0	0	0	0
Libickozma	32	2	50	0	0	0	0	37	0	0	0	0	0	0
Marcali	-	-	-	-	-	-	-	60	11	60	0	0	0	0
Mesztegyő	13	26	20	0	0	0	0	50	5	80	0	0	0	0
Nagyszakácsi	20	1	30	0	0	0	0	50	2	80	0	0	0	0
Nemesdéd	30	2	55	0	0	0	0	60	4	80	0	0	0	0
Nemeskisfalud	20	3	25	0	0	0	0	45	0	0	0	0	0	0
Nemesvid	20	5	35	0	0	0	0	60	0	0	0	0	0	0
Nikla	11	25	20	0	0	0	0	47	6	60	0	0	0	0
Pusztakovácsi	16	8	33	0	0	0	0	43	2	60	0	0	0	0

Sávoly	18	5	30	0	0	0	0	65	0	0	0	0	0	0
Somogysámson	16	6	30	0	0	0	0	55	2	115	0	0	0	0
Somogysimonyi	30	3	40	0	0	0	0	70	0	0	0	0	0	0
Somogyzentpál	20	4	35	0	0	0	0	80	0	0	0	0	0	0
Somogyzitfa	20	5	30	0	0	0	0	55	2	95	0	0	0	0
Szegerdő	20	1	65	0	0	0	0	80	0	0	0	0	0	0
Szenyér	18	20	25	0	0	0	0	50	4	70	0	0	0	0
Szőkedencs	20	3	50	0	0	0	0	60	1	95	0	0	0	0
Tapsony	22	3	40	0	0	0	0	44	2	70	0	0	0	0
Táska	25	6	20	0	0	0	0	50	0	0	0	0	0	0
Tikos	20	1	60	0	0	0	0	60	0	0	0	0	0	0
Varásló	30	1	85	0	0	0	0	60	4	80	0	0	0	0
Vése	30	1	75	0	0	0	0	45	7	70	0	0	0	0
Vörs	18	1	50	0	0	0	0	95	0	0	0	0	0	0

Forrás: www.volán.hu

Település neve	A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – fiatalok 2013								Mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása 2013	
	fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen		fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzasközpontban		az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen		az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzasközpontban		mélyszegénységben élők	Romák/cigányok
	van/nincs	felsorolás	van/nincs	felsorolás	van/nincs	felsorolás	van/nincs	felsorolás	fő	fő
Balatonberény	van	közfoglalkoztatási program	van	1. GINOP 5.2.1.-14 Ifjúsági Garancia program, 2. TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, 3. Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének	van	közfoglalkoztatási program	van	1. GINOP 5.2.1.-14 Ifjúsági Garancia program, 2. TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, 3. Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének	n.a	1

				támogatása, 4. közfoglalkoztatási programok				támogatása, 4. közfoglalkoztatási programok		
Balatonkeresztúr	van	közfoglalkoztatási program	van	1. GINOP 5.2.1.-14 Ifjúsági Garancia program, 2. TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, 3. Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, 4. közfoglalkoztatási programok	van	közfoglalkoztatási program	van	1. GINOP 5.2.1.-14 Ifjúsági Garancia program, 2. TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, 3. Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, 4. közfoglalkoztatási programok	n.a	n.a
Balatonmáriafürdő	van	közfoglalkoztatási program	van	1. GINOP 5.2.1.-14 Ifjúsági Garancia program, 2. TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, 3. Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, 4. közfoglalkoztatási programok	van	közfoglalkoztatási program	van	1. GINOP 5.2.1.-14 Ifjúsági Garancia program, 2. TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, 3. Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, 4. közfoglalkoztatási programok	n.a	n.a
Balatonszentgyörgy	nincs		van	munkerő-piaci képzések, TÁMOP 1.1.2 " Decentralizált programok hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, Közfoglalkoztatási programok, nyári diákmunka, pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása						
Balatonújlak	nincs		nincs		nincs		nincs		0	0
Böhönye	nincs				nincs					
Csákány	nincs		van	Ifjúsági Garancia program	nincs		nincs		0	0
Csömend	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka		nincs saját fenntartású intézménye
Főnyed	van	közfoglalkoztatási program	van	1. GINOP 5.2.1.-14 Ifjúsági Garancia program, 2. TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, 3. Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, 4.	van	közfoglalkoztatási program	van	1. GINOP 5.2.1.-14 Ifjúsági Garancia program, 2. TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, 3. Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, 4.	n.a	n.a

				közfoglalkoztatási programok				közfoglalkoztatási programok		
Gadány	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka		nincs saját fenntartású intézménye
Hollád	van	közfoglalkoztatási program	van	1. GINOP 5.2.1.-14 Ifjúsági Garancia program, 2. TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, 3. Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, 4. közfoglalkoztatási programok	van	közfoglalkoztatási program	van	1. GINOP 5.2.1.-14 Ifjúsági Garancia program, 2. TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, 3. Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, 4. közfoglalkoztatási programok	n.a	n.a
Hosszúvíz	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka		nincs saját fenntartású intézménye
Kelevéz	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Ifjúsági garancia program, TÁMOP projekt, Kezdő vállalkozások támogatása	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka		nincs saját fenntartású intézménye
Kéthely	nincs		nincs		nincs		nincs		0	0
Libickozma	nincs		nincs		nincs		nincs		0	0
Marcali	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	118	55
Mesztegyő	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	0	0
Nagyszakácsi	nincs		van	Ifjúsági Garancia program, TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, közfoglalkoztatási programok	nincs		van	Ifjúsági Garancia program, TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, közfoglalkoztatási programok	n.a	n.a

Nemesdéd	nincs		nincs		nincs		nincs		0	0
Nemeskisfalud	nincs				nincs					
Nemesvid	nincs		van	Ifjúsági Garancia P.	nincs		nincs		0	0
Nikla	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka					28	25
Pusztakovácsi	nincs		nincs		nincs		nincs		0	0
Sávoly	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	32	25
Somogyásámsón	nincs		van	Ifjúsági Garancia program	nincs		nincs		0	1
Somogyasimonyi	nincs		van	Ifjúsági Garancia P.	nincs		nincs	0	0	0
Somogyaszentpál	nincs		nincs		nincs		nincs		0	0
Somogyasitfa	nincs		van	Ifjúsági Garancia program	nincs		nincs		0	0
Szegerdő	van	közfoglalkoztatási program	van	1. GINOP 5.2.1.-14 Ifjúsági Garancia program, 2. TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, 3. Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, 4. közfoglalkoztatási programok	van	közfoglalkoztatási program	van	1. GINOP 5.2.1.-14 Ifjúsági Garancia program, 2. TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, 3. Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, 4. közfoglalkoztatási programok	n.a	n.a
Szenyér	nincs				nincs					
Szőkedencs	nincs		van	Ifjúsági Garancia program	nincs		nincs		0	0
Tapsony	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka	van	Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, diákmunka		nincs saját fenntartású intézménye
Táska	nincs		nincs		nincs		nincs		0	0
Tikos	nincs		van	Ifjúsági Garancia program, TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért,	nincs		van	Ifjúsági Garancia program, TÁMOP 1.12. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért,	0	0

				Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, közfoglalkoztatási programok				Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása, közfoglalkoztatási programok		
Varásló	nincs		nincs		nincs		nincs		0	0
Vése	nincs		nincs		nincs		nincs		0	0
Vörs	nincs		van	munkerő-piaci képzések, TÁMOP 1.1.2 " Decentralizált programok hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért, Közfoglalkoztatási programok, nyári diákmunka, pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása						

Forrás: helyi adatgyűjtés

Település neve	Álláskeresői segélyben részesülők száma			Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma 2013							
	2013. évi átlag			rendszeres szociális segélyben részesülők	15-64 évesek %-ában	Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett		Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást	
	Nyilvántartott álláskeresői száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %			fő	munkanélküliek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában
Balatonberény	87	4	4,6%	2	0,3%	24	27,6%	2	2,3%	0	0%
Balatonkeresztúr	59	4	6,8%	2	0,2%	15	25,4%	0	0,0%	0	0%
Balatonmáriafürdő	29	1	3,4%	0	0,0%	4	13,8%	2	6,9%	0	0%
Balatonszentgyörgy	57	13	22,8%	2	0,1%	36	63,2%	2	3,5%	0	0%
Balatonújlak	25	1	4,0%	1	0,3%	4	16,0%	0	0,0%	0	0%
Böhönye	180	18	10,0%	25	1,5%	101	56,1%	0	0,0%	0	
Csákány	46	11	23,9%	1	0,6%	15	32,6%	0	0,0%	0	0
Csömend	32	1	3,1%	1,2	0,5%	1	3,1%	n.a.	n.a.	na	na
Főnyed	9	0	0,0%	0	0,0%	3	33,3%	0	0,0%	0	0%
Gadány	21	1	4,8%	5,7	2,5%	1	4,8%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Hollád	30	2	5,8%	3	1,7%	29	96,7%	0	0,0%	0	0%

Hosszúvíz	0	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Kelevíz	32	0	0,0%	1	0,4%	0	0,0%	n.a.	n.a.	1	0,8%
Kéthely	110	16	14,5%	5,83	0,4%	53	48,2%	0	0,0%	0	0%
Libickozma	1	0	0,0%	1,62	6,2%	0	0,0%	0	0,0%	0	0%
Marcali	464	75	16,2%	28	0,3%	75	16,2%	0	0,0%	0	0%
Mesztegyő	88	11	12,5%	8	0,8%	45	51,1%	2	0,0%	0	0%
Nagyszakácsi	40	3	7,5%	6	1,7%	36	90,0%	n.a.		n.a.	
Nemesdéd	125	3	2,4%	19	3,9%	96	76,8%	6	4,8%	0	
Nemeskisfalud	2	0	0,0%	4	5,3%	2	100,0%	0	0,0%	0	
Nemesvid	77	3	3,9%	6	1,2%	61	79,2%	2	2,6%	0	0%
Nikla	85	2	2,4%	3,6	0,7%	2	2,4%	2	2,4%	0	0%
Pusztakovácsi	99	9	9,1%	67,32	11,5%	3	3,0%	0	0,0%	0	0%
Sávoly	44	13	29,5%	1	0,2%	13	29,5%	0	0,0%	0	0%
Somogyásámsón	118	4	3,4%	7	1,4%	101	85,6%	0	0,0%	0	0%
Somogyasimonyi	5	0	0,0%	0	0,0%	2	40,0%	0	0,0%	0	0%
Somogyzentpál	80	6	7,5%	4,41	0,9%	50,11	62,6%	0	0,0%	0	0%
Somogyzitfa	52	8	15,4%	1	0,3%	22	42,3%	0	0,0%	0	0
Szegerdő	36	0	0,0%	1	0,7%	16	44,4%	1	2,8%	1	2,78%
Szenyér	31	3	9,7%	0	0,0%	27	87,1%	0	0,0%	0	
Szőkedencs	37	7	18,9%	1	0,6%	12	32,4%	0	0,0%	0	0%
Tapsony	40	1	2,5%	3	0,6%	18	45,0%	0	0,0%	0	0%
Táska	14	1	7,1%	2,41	0,9%	13	92,9%	0	0,0%	0	0%
Tikos	19	3	15,8%	3	3,0%	12	63,2%	n.a.		n.a.	
Varászló	11	1	9,1%	2	2,0%	6	54,5%	0	0,0%	0	
Vése	85	4	4,7%	4	0,8%	72	84,7%	0	0,0%	0	
Vörs	35	10	28,6%	1	0,2%	16	45,7%	0	0,0%	0	0%
JÁRÁS	2305	239	10,4%	224	0,9%	986	42,8%	19	0,8%	2	0%

Forrás: TeIR – KSH területi statisztikai adatok 2013., helyi adatgyűjtés

	Lakás állomány 2013								Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság 2013	
	összes lakásállomány		bérlakás állomány		szociális lakásállomány		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok			
	Település neve		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma
Balatonberény	653	0	0	0	0	0	7	0	0	4
Balatonkeresztúr	734	0	0	0	0	0	11	0	0	0
Balatonmárfafürdő	353	0	0	0	0	0	5	0	0	0
Balatszentgyörgy	726	0	6	0	0	0	0	0	0	0
Balatonújlak	262	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Böhönye	949	0	11	0	4	0	0	0	0	0
Csákány	181	0	4	0	0	0	2	0	0	0
Csömend	133	na	0	0	0	0	0	0	0	0
Főnyed	53	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gadány	144	16	0	0	0	0	0	0	16	0
Hollád	156	0	0	0	0	0	0	3	0	0
Hosszúvíz	32	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Kelevíz	127	3	0	0	0	0	0	0	3	0
Kéthely	873	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Libickozma	46	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Marcali	5165	n.a	418	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	11
Mesztegyő	564	10	0	0	0	0	0	0	0	0
Nagyszakácsi	277	0	13	0	2	0	0	0	0	0
Nemesdéd	314	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Nemeskisfalud	44	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nemesvid	322	1	7	0	0	0	1	0	0	0
Nikla	322	12	9	0	0	0	0	0	0	0
Pusztakovácsi	337	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Sávoly	327	0	2	1	1	1	0	0	0	0	0
Somogysámson	281	0	9	0	0	0	1	0	0	0	0
Somogysimonyi	47	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Somogyszentpál	367	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Somogyzsitfa	306	0	7	0	0	0	1	0	0	0	0
Szegerdő	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szenyér	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szőkedencs	187	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0
Tapsony	393	0	14	0	0	0	0	0	0	3	0
Táska	198	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tikos	52	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0
Varászló	98	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vése	334	2	3	0	10	0	0	0	0	0	0
Vörs	279	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: KSH Népszámlálási adatok 2011. Somogy megyei területi adatok 2.3.2.

Település neve	Telepek, szegregátumok helyzete, közüemi ellátottság													Telepek, szegregátumok helyzete – lakásállomány		
	Telepek, szegregátumok száma a településen:	A telep/ek, szegregátum/ok elhelyezkedése a település területéhez viszonyítva/? km	A telep/ek megközelíthetősége:	A telepen van-e villamosenergia hálózat kiépítve?	A telepen van-e szilárd útburkolat?	A telepen van-e vízvezeték hálózat?	A telepen van-e közkút? –ha igen, hány darab?	A telepen van-e közvilágítás?	Van-e kiépített gázvezeték hálózat?	A telepen van-e konténeres szemétyűjtés, szállítás?	A telepen hány lakóháznál nincs semmilyen WC?	Van-e orvosi rendelő, ügyelet?	Van-e közösségi tér, közösségi helyiség?	A telepek közelében lévő egészségügyi üzemek, létesítmények	komfort nélküli lakások száma a belterületen	komfort nélküli lakások száma a szegregált lakóterületeken
Marcali	2	1		igen	igen	igen	0	igen	nincs	igen	0	igen	nincs	nincs		
Nemesdéd	1		kiépített burkolt út, mellékutak földesek vagy	igen	részben, 2 utca szilárd, 4 utca földes, köves	részben, egy utca végén 2 lakásnál nincs	1	van	nincs	szemétszállítás hetente rendszeresen	0	van	van	nincs	93	42

			kövesek																													
Nikla	1	1		igen	nincs	nincs	2	igen	nincs	nincs	35	igen	nincs	nincs	50																	35
Pusztakovácsi	1	10		igen	igen	igen	0	igen	nincs	van	26	nincs	igen	nincs	0																	52
Somogysámson	1	1	kiépített aszfaltos út (autó, busz)	igen	igen	igen	3	igen	nincs	igen	1					Somogysámsonban van orvosi rendelő, az orvosi ügyelet Marcaliban van.	nincs	nincs														55
Tikos	1	0,8	600 m aszfalt úton, 200 m murvás úton (nem elzárt telep)	igen	nincs	igen	0	igen	igen	igen	0	van	igen	nincs	0																	0

Forrás: helyi adatgyűjtés

A telepeken, szegregátumokban élők száma, 2013. év																																											
Település neve	a telep/szegregátumokban élők száma			a telep/szegregátumokban élők életkori megoszlása																		az aktív korúak (15-64 év) közül foglalkoztatott	munkanélküli	inaktív	eltartott	segélyezettek száma			hátrányos helyzetű gyermekek száma			halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma											
				0-6-éves			7-14 éves			15-30 éves			31-45 éves			46-64 éves			65+ éves																								
össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő	össz.	férfi	nő					
Marcali	138	73	65	17	8	9	17	8	9	33	22	11	39	19	20	27	15	12	5	1	4	38	21	17	43	23	20	5	1	4	34	16	18	53	30	23	30	11	19	38	21	17	
Nemesdéd	165	82	83	30	16	14	19	9	10	43	21	22	39	17	22	23	11	12	11	4	7	11	7	4	57	38	19	46	25	21	7	2	5	42	28	14	6	2	4	77	35	42	
Nikla	124	64	60	20	12	8	20	11	9	44	20	24	23	14	9	15	6	9	2	1	1	30	17	13	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	9	5	4	37	18	19
Pusztakovácsi	197	98	99	23	13	10	48	22	26	62	30	32	36	17	19	27	16	11	1	0	1	59	39	20	66	28	38	84	46	38	0	0	59	26	23	49	30	19	5	3	2		
Somogysámson	266	138	128	36	19	17	45	25	20	69	34	35	49	29	20	50	24	26	17	7	10																						

Somogyszentpál	189	88	10	32	13	19	29	13	16	65	28	37	18	13	5	34	16	18	8	3	5	26	22	4	53	29	24	67	31	36	20	9	11	50	31	19	14	2	12	50	21	29
Tikos	38	18	20	4	2	2	9	3	6	12	5	7	10	5	5	2	1	1	1	0	1	24	11	13	19	9	10	1	0	1	18	8	10	19	9	10	0	0	0	13	5	8

Forrás: helyi adatgyűjtés

Település neve	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma 2013	Ápolási díjban részesítettek száma 2013	Védelemben vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 2013				Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 2014	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma
			18 év alattiak száma a népességben	Védelemben vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelemben vettek közül	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma					
Balatonberény	19	3	132	1	0	7	49	1	0	0	0
Balatonkeresztúr	46	10	191	0	0	0	28	0	0	0	0
Balatonmáriafürdő	14	4	84	0	0	0	6	0	0	0	0
Balatszentgyörgy	23	6	265	6	1	15	85	1	0	0	81
Balatonújlak	6	2	52	3	0	0	15	0			1
Böhönye	37	23	462	16	3	40	233	2	0	0	1
Csákány	6	3	44	0	0	1	30	2	0	0	0
Csömend	9	2	59	3	0	10	44	0	0	0	0
Főnyed	3	0	15	0	0	0	12	0	0	0	2
Gadány	14	3	62	4	1	14	39	3	0	0	0
Hollád	4	1	39	0	0	0	25	0	0	0	0
Hosszúvíz	0	0	12	0	0	0	6	0	0	0	0
Kelevíz	26	4	72	7	2	14	56	10	0	0	2
Kéthely	210	10	324	3	0	0	89	0			22

Libickozma	0	2	7	0	0	0	5	0			0
Marcali	336	32	1865	19	6	69	411	10	1	0	155
Mesztegyő	29	11	255	2	1	41	136	3	0	0	2
Nagyszakácsi	15	0	68	2	0	2	40	0	0	0	0
Nemesdéd	22	15	212	5	0	12	228	0	1	0	0
Nemeskisfalud	15	0	18	7	0	10	7	0	0	0	0
Nemesvid	16	9	174	11	0	39	111	10	1	1	0
Nikla	9	5	173	11	0	51	114	1	1	0	0
Pusztakovácsi	13	3	224	1	0	0	163	0			0
Sávoly	9	2	104	0	0	1	60	1	0	0	3
Somogysámson	12	5	193	10	1	25	115	7	0	0	
Somogysimonyi	1	0	8	0	0	0	2	0	0	0	0
Somogyzentpál	22	5	206	3	0	0	142	0			0
Somogyzitfa	7	5	71	2	0	12	35	0	0	0	
Szegeerdő	4	1	60	0	0	0	42	0	0	0	7
Szenyér	6	2	122	9	0	29	89	0	0	0	64
Szőkedencs	4	2	34	0	0	0	22	0	0	0	
Tapsony	9	1	132	1	0	16	65	0	0	0	0
Táska	10	3	88	1	0	1	71	0			0
Tikos	3	1	25	1	0	1	21				14
Varászló	2	3	22	1	0	0	21	0	0	0	0
Vése	17	8	123	3	0	5	91				
Vörs	5	3	74	1		2	29	0	0	0	70
JÁRÁS	983	189	6071	133	15	417	2737	51	4	1	424

Forrás: TeIR – KSH területi statisztikai adatok 2013., helyi adatgyűjtés

Település neve	Nyári étkeztetésben részesülők száma	Védőnői álláshelyek száma 2013	Gyermekorvosi ellátás jellemzői 2014		
			Helyben van-e gyermekorvos?	Ha nincs, hány km-re kell utazni?	Kórházi ellátás hány km távolságban?
Balatonberény	14	1	nincs	13	13
Balatonkeresztúr	16		nincs	67	15
Balatonmáriafürdő	nem pályáztak	1	nincs	67	15
Balatonszentgyörgy	0	1	nincs	12	12
Balatonújlak	0	0	nincs	10	10
Böhönye	118	2	igen (havonta egyszer)	-	24
Csákány	nincs	1	nincs	20	20
Csömend	0	0	nincs	7	7
Főnyed	nem pályáztak		nincs	70	20
Gadány	0	0	nincs	8	8
Hollád	nem pályáztak		nincs	20	20
Hosszúvíz	0	0	nincs	14	14
Kelevíz	44	0	nincs	8	8
Kéthely	12	1	nincs	8	8
Libickozma	0	0	nincs	30	30
Marcali	56	8	igen, kettő		
Mesztegyő	0	1	nincs	12	12
Nagyszakácsi	n.a	0	nincs	17	17
Nemesdéd	172	1	nincs	30	30
Nemeskisfalud	3	0	nincs	5	19
Nemesvid	0	1	nincs	20	20
Nikla	0	1	nincs	17	17
Pusztakovácsi	0	1	nincs	25	25
Sávoly	0	0	nincs	18	18
Somogyámson		1	nincs	15	15

Somogysimonyi	0	0	nincs	23	23
Somogyzentpál	0	0	nincs	15	15
Somogyzsitfa	nincs	1	nincs	20	20
Szegerdő	nem pályáztak		nincs	75	25
Szenyér	70	0	nincs	-	15
Szőkedencs	nincs	1	nincs	25	25
Tapsony	0	1	nincs	22	22
Táska	0	0	nincs	20	20
Tikos	0	0	nincs	19	19
Varászló	16	0	nincs	35	35
Vése	75	0	nincs	25	25
Vörs	0	0	nincs	15	15

Forrás: TeIR – KSH területi statisztikai adatok 2013., helyi adatgyűjtés

Település neve	Óvodával rendelkező települése											Óvodával nem rendelkező települések							
	Az óvoda telephelyeinek száma	Hány településről járnak be a gyermekek	Óvoda i férőhelyek száma	Óvoda i csoportok száma	Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	Óvodapedagógusok száma		Ebből diplomás óvodapedagógusok száma		Gyógypedagógusok létszáma		Dajka/gondozónő		Kiegészítő személyzet		Hány km-re található a legközelebbi óvoda?	Hány gyermek jár más településre óvodába?	Hogyan járnak óvodába a gyerekek? Egyéb megjegyzés
							fő	hiányzó létszám	fő	hiányzó létszám	fő	hiányzó létszám	fő	hiányzó létszám	fő	hiányzó létszám			
Balatonberény	1	1	25	1	6.15-16.15	3 hét	2	0	2	0	0	0	1	0	0	0		2	VOLÁN autóbusszos járattal
Balatonkeresztúr	n.a																n.a		
Balatonmáriafürdő	1	4	60	2	7.00-17.00	3 hét	5	0	3	0	0	0	2	0	0	0			
Balatonszentgyörgy	1		75	3	7.00-17.00	20 nap	6	0					3	0	2	0			
Balatonújlak																	3	8	falugondnoki busszal

Böhönye	1	3	120	4		3 hét	9	0	9	0	0	0	4	0	1	0		
Csákány																	8	busszal
Csömend																	3	7 menetrend szerinti buszjáráttal
Főnyed																	7	VOLÁN autóbuszos járáttal
Gadány																	6	9 mesztegyői ök. által bérelt busszal
Hollád																	12	n.a VOLÁN autóbuszos járáttal
Hosszúvíz																	2	2 menetrend szerinti buszjáráttal
Kelevíz																	3	5 bérelt busszal, vagy menterend szerinti buszjáráttal
Kéthely	1	4	90	3	6.30-17.00	4 hét	7	0	7	0	0	0	3	0	1	0		
Libickozma																	15	1 személyautóval
Marcali	4	16	355	14	6.30-17.30	0	29	0	28	0	0	0	14	0	10	0		
Mesztegyő	1	4	70	3	6.30-17.00	10 nap	7	0	6	0	0	0	5	0	0	0		
Nagyszakácsi	1	1	25	1	7.30-16.60	6 hét	2	0	2	0	0	0	1	0	0	0		
Nemesdéd	1	1	50	2	7.30-tól 16.00-ig	30 nap	3	1	3	1	0	0	2	0	0	0		
Nemeskisfalud																	5	2 falugondnoki szolgálattal
Nemesvid	1	0	33	1	42202	3 hét	2	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Nikla	1	1	40	1	8.00-16.30	30 nap	2	0	2	0	0	0	1	0	0	0		
Pusztakovácsi	1	2	60	1	7.00-17.00	4 hét	2	0	2	0	0	0	1	0	1	0		
Sávoly	1	4	50	2	7.00-17.00	20 nap	4	0	4	0	0	0	2	0	0	0		
Somogysámson	1	3	60	2	7.00-16.30	4 hét	4	0	4	0	0	0	2	0	0	0		
Somogysimonyi																	3	2 falugondnoki szolgálat által autóval
Somogyzentpál	1	0	40	2	7.00-16.00	4 hét	2	0	1	0	0	0	2	0	1	0		
Somogyzsitfa																	5	busszal
Szegerdő																	14	n.a VOLÁN autóbuszos járáttal
Szenyér																	7	17 falugondnoki szolgálattal
Szőkedencs																	6	busszal

Tapsony	1		26	1	7.00-16.00	20 nap	2	0	2	0	0	0	0	0	1	0			
Táska	1	0	25	1	7.00-17.00	3 hét	2	0	2	0	1	0	1	0	1	0			
Tikos																	8	2	Szülők, hozzátartozók viszik őket
Varásló	1	2	25	1	7.00-tól 16.00-ig	4 hét	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0			
Vése	1	1	25	1	7.30-tól 16.00-ig	4 hét	2	0	2	0	0	0	1	0	0	0			
Vörs	n.a																		

Forrás: helyi adatgyűjtés, intézményi adatok

Települések neve	Óvodai nevelés adatai 2014 .						
	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai feladat-ellátási helyek száma	Férőhelyek kihasználtsága	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
Balatonberény	24	1	25	1	52,0%	13	0
Balatonmáriafürdő	60	2	60	1	100,0%	60	0
Balatonszentgyörgy	63	3	75	2	84,0%	63	1
Böhönye	67	4	120	1	78,3%	94	0
Kéthely	70	3	90	1	77,8%	70	0
Marcali	272	14	355	4	93,5%	332	0
Mesztegyő	32	3	70	1	98,6%	69	0
Nagyszakácsi	15	1	25	1	60,0%	15	0
Nemesdéd	61	2	50	1	76,0%	38	0
Nemesvid	34	1	33	1	72,7%	24	0
Nikla	24	1	40	1	80,0%	32	0
Pusztakovácsi	27	1	60	1	45,0%	27	0
Sávoly	19	2	50	1	68,0%	34	0

Somogyásámon	43	2	60	1	71,7%	43	0
Somogyzentpál	31	2	40	1	77,5%	31	0
Tapsony	15	1	26	1	50,0%	13	0
Táska	18	1	25	1	72,0%	18	0
Varásló	6	1	25	1	80,0%	20	0
Vése	28	1	25	1	92,0%	23	0
JÁRÁS	1052	46	1254	23	75,2%	1019	1

Forrás: helyi adatgyűjtés, intézményi adatok

Település neve	Az óvodai ellátás igénybevétele 2013-2014																																							
	Az intézménybe beiratott gyermekek létszáma						Más településről bejáró gyermekek létszáma						Az intézménybe beiratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)						A beiratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma						HH%	A beiratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma						HHH%	Sajátos nevelési igényű gyermekek létszáma							
	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	össz	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	ös sz.	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	ös sz.	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	ös sz.		3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	össz		3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	össz		
Balatonberény	2	3	4	3	1	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	1	0	4	31%	1	1	1	3	0	6	46%	0	0	0	0	0	0		
Balatonmárfafürdő	20	15	19	11	0	60	15	12	14	9	0	50	10	7	6	0	0	23	3	4	3	1	0	11	18%	0	0	0	0	0	0	0%	0	0	0	0	0	0		
Balatszentgyörgy	14	14	19	15	1	63	6	1	10	7	0	24	0	0	0	0	0	0	8	8	11	4	0	33	52%	2	1	1			4	6%						3	0	3
Böhönye	28	24	26	15	1	94	4	5	4	4	2	19	0	0	0	0	0	0	10	12	8	3	0	33	35%	8	10	10	0	0	28	30%	0	1	1	0	0	2		
Kéthely	17	18	20	15	0	70	2	4	6	8	0	20	0	0	4	2	0	6	2	3	8	8	0	21	30%	0	0	4	0	0	4	6%	0	0	0	1	0	1		
Marcali	86	102	92	52	0	332	4	3	5	8	0	20	33	81	85	121	0	32	1	4	0	0	0	5	2%	0	0	0	0	0	0	0%	0	0	0	0	0	0		
Mesztegyő	26	18	10	12	3	69	5	5	7	4	0	21	13	6	5	4	0	28	5	10	5	8	0	28	41%	6	6	5	5	1	23	33%	0	0	0	0	0	0		
Nagyszakácsi	4	4	5	2	0	15	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	13%	1	1	2	0	0	5	33%	0	0	0	0	0	0		
Nemesdéd	9	8	9	8	4	38						0	0	1	2	1	0	5	1	1		1		3	8%	6	6	9	7	4	32	84%	0	0	0	0	0	0		
Nemesvid	3	6	5	10	0	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0%	3	3	4	7	0	17	71%	0	0	0	0	0	0		

Nikla	10	10	10	2	0	32	3	2	3	0	0	8	1	0	1	0	0	2	8	5	8	2	0	23	72%	8	5	8	2	3	23	72%	0	0	0	0	0	0
Pusztakovácsi	4	9	7	5	2	27						0	0	0	0	0	0	4	8	6	5	1	24	89%	2	8	6	5	1	22	81%	0	0	1	0	0	1	
Sávoly	7	11	9	7	0	34	3	2	5	3	0	13	7	7	4	2	0	20	0	0	0	0	0	0	0%	0	0	0	0	0	0	0%	0	1	1	0	0	2
Somogysámson	8	13	9	12	1	43	4	0	3	0	0	7	0	0	0	0	0	17	0	19	0	0	36	84%	14	0	15	0	0	29	67%	0	0	0	0	0	0	
Somogyszentpál	6	9	7	8	1	31							0	0	0	0	0	6	9	7	8	1	31	100%	4	7	5	8	1	25	81%	0	0	1	1	0	2	
Tapsony	6	1	3	3	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	3	2	0	9	69%	0	0	2	1	0	3	23%	0	0	0	0	0	0	
Táska	4	3	5	6	0	18							0	0	0	0	0	3	3	4	6	0	16	89%	1	2	1	2	0	6	33%	0	0	0	0	0	0	
Varásló	3	4	5	5	3	20	1	3	4	4	2	14	0	0	0	0	0	2		1		1	4	20%	1	3	4	2	1	11	55%	0	0	0	0	0	0	
Vése	5	6	7	3	2	23							0	0	0	0	0	1	1	1	2		5	22%	2	3	4	1	1	11	48%	0	0	0	0	0	0	
JÁRÁS	262	278	271	194	19	1019	48	37	61	47	4	197	64	102	107	130	0	404	75	71	86	51	3	288	28%	59	56	81	43	12	249	24%	0	2	4	5	0	11

Forrás: helyi adatgyűjtés, intézményi adatok

Település neve	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása 2013.			
	fejlesztő foglalkozásban részesülő hátrányos helyzetű gyermekek száma	fejlesztő foglalkozásban részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	Helyben van a fejlesztés? (ha nem, akkor hol?)	Milyen fejlesztések
Balatonberény	n.a	n.a	nincs	
Balatonmáriaifürdő	n.a	n.a	nincs	
Balatszentgyörgy	8	1	igen	IPR. BTM.
Böhönye	33	28	igen	
Kéthely	0	4	igen	gyógytorna, logopédia, fejlesztőpedagógia, szurdo
Marcali	0	0	helyben (SMPSZMT végzi) és a SMPSZMT-nál is	helyben: logopédia, gyógytestnevelés; SNI-s, BTM-es gyerekekhez SMPSZ-tól fejlesztőpedagógus jár

Mesztegyő	10	0	helyben (SMPSZMT végzi)	logopédia, gyógytestnevelés, óvodapszichológia, SNI-BTM fejlesztések
Nagyszakácsi	2	5	igen	gyógytorna, logopédia
Nemesdéd	2	12	helyben	logopédus, gyógytornász
Nemesvid	0	8	igen	beszéd
Nikla	2	6	helyben (SMPSZMT végzi)	fejlesztőpedagógia, logopédia, gyógytestnevelés, óvodapszichológia
Pusztakovácsi	10	8	igen	gyógytorna, logopédia, komplex fejlesztés, pszichológus, SNI
Sávoly	0	0	helyben (SMPSZMT végzi)	logopédia, gyógytestnevelés, szurdopedagógia
Somogysámsón	1	15	igen	
Somogyszentpál	1	1	igen	gyógytorna, logopédia, fejlesztőpedagógia
Tapsony	2	1	helyben (SMPSZMT végzi) és a SMPSZMT-nál is	helyben: logopédia; SNI-s, BTM-es gyerekeket SMPSZ-ben látják el
Táska	9	2	igen	logopédia, komplex fejlesztés
Varásló	2	5	helyben	logopédus, gyógytornász
Vése	2	4	helyben	logopédus, gyógytornász

Forrás: helyi adatgyűjtés, intézményi adatok

	Általános iskolában tanuló száma 2013/2014 tanév					Általános iskolák adatai, 2013/2014. tanév						
	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulóinak száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulóinak száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma		általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
				fő	%	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	
Balatonkeresztúr	53	50	103	72	69,9%	4	4	8	0	0	0	1
Balatonszentgyörgy	91	109	200	145	72,5%	4	5	9	0	0	0	1
Böhönye	136	179	315	133	42,22	7	8	15	0	0	0	1
Kéthely	97	68	165	97	58,8%	5	4	9	0	0	0	1
Marcali	486	547	1033	479	46,4%	21	22	43	3	4	7	3

Mesztegyő	68	69	137	110	80,0%	4	4	8	0	0	0	1
Nagyszakácsi	23	0	23	20	87,0%	2	0	2	0	0	0	1
Nemesdéd	23	0	23	21	91,3%	2	0	2	0	0	0	1
Nemesvid	30	42	73	30	41,1%	4	0	4	0	0	0	1
Nikla	33	30	63	63	100,0%	2	4	6	0	0	0	1
Pusztakovácsi	42	26	68	25	36,8%	3	3	6	0	0	0	1
Sávoly	45	25	70	68	97,0%	4	4	8	0	0	0	1
Somogysámson	54	51	105	91	86,0%	4	4	8	0	0	0	1
Véese	40	66	106	90	0,85	3	4	7	0	0	0	1
JÁRÁS	1221	1262	2484	1444	58%	69	66	135	3	4	7	16

Forrás: helyi adatgyűjtés, intézményi adatok

Település neve	Továbbtanulási mutatók középfokra nappali tagozaton	Hátránykompenzáló programok, 2013/2014. tanév				
	<i>Jellemzően továbbtanulnak-e a 8. osztályt elvégzettek, hova mennek, stb.</i>	tanodai program létszám	tehetséggondozó program	nyári tábor	Alapfokú művészetoktatás	Van-e a hh/hhh-s gyerekeknek részt venni ezeken?
Balatonkeresztúr	34 % gimnázium, 35 % szakközépiskola, 29 % szakiskola, 2 % speciális szakiskola			van		
Balatonszentgyörgy	igen, Fonyódi Mátyás Király Gimnázium, Keszthely Vajda J.	nincs	van	nincs	nincs	
Böhönye	igen, általában Marcaliban szakképzőbe, Kaposvárra gimnáziumba, Nagyatádra gimnáziumba	nincs	van	nem	igen	igen
Kéthely	minden tanuló továbbtanul, jellemzően szakmunkás és szakközépiskolába mennek, 2-3 fő megy csak gimnáziumba	nincs	van	van (2)	van (2)	igen
Marcali	22% szakiskolában, 34% szakközépiskolában, 43% gimnáziumban, 1% speciális szakiskolában	nincs	van	van	van	igen
Mesztegyő	52% szakiskolában, 24% szakközépiskolában, 24% gimnáziumban	nincs	van	van	nincs	van
Nagyszakácsi	n.a	nincs	nincs	nincs	nincs	
Nemesdéd	Általában mindenki továbbtanul, körülbelül 70% szakmunkásképzőbe megy, olyan iskolát választanak, ahova be tudnak járni. A többiek szakközépiskolába, gimnáziumba	nincs	nincs	nincs	van	igen

	mennek.					
Nemesvid	A nappali oktatásban középfokú tanulmányokat folytató gyermekeink több mint a fele szakiskolai képzésben vesz részt (ebből a leglátogatottabb a Széchenyi Szakképző Iskola Somogyzsitfa, Szakképző Iskola Marcali). A gyermekek 1/3-ad része folytat tanulmányokat szakközépiskolában-, gimnáziumban. 8-10 főre tehető az egyetemi-, főiskolai képzésben résztvevő.	nincs	van (3)	nincs	van	igen
Nikla	100%-ban szakiskolában	nincs	van	van	nincs	Van-e a hh/hhh-s gyerekeknek részt venni ezeken?
Pusztakovácsi	jellemzően szakképző iskolába mennek	nincs	nincs	van(3)	nincs	igen
Sávoly	40% szakiskolában, 60% szakközépiskolában	nincs	nincs	van	van	van
Somogyásmon	A tapasztalatok alapján 8. osztályos tanulók közül 1-2 kivétellel eredményesen elvégzik az iskolát és lehetőségük van szakmát tanulni. A továbbtanulási mutatók alapján elmondható, hogy az intézményben tanuló HH tanulók 80%-a szakiskolai képzésben, ezen belül több mint fele speciális szakiskolai képzésbe kerül be. Az intézmény igénybe veszi a gyerekeket közvetlenül támogató formákat (Útravaló, MACIKA ösztöndíj). A gyermekek többsége a Marcali és Somogyzsitfai szakiskolába jelentkezik.	nincs	nincs	nincs	van	van
Vése	Általában mindenki továbbtanul, körülbelül 70% szakmunkásképzőbe megy, olyan iskolát választanak, ahova be tudnak járni. A többiek szakközépiskolába, gimnáziumba mennek.	nincs	nincs	nincs	van	igen

Forrás: helyi adatgyűjtés, intézményi adatok

Település neve	Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében 2013						Nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban, 2013.		
	Munkavállalási korúak száma			Munkanélküliek		Munkanélküli nők aránya a munkavállalási korú nőkn belül	Foglalkoztatást segítő és képzési programok száma adott évben	résztevők száma	résztevő nők száma
	férfiak	nők	összesen	férfiak	nők				
Balatonberény	387	331	718	48	39	11,8%	5	30	11
Balatonkeresztúr	558	460	1018	30	29	6,3%	5	24	6

Balatonmárfiafürdő	263	280	543	21	8	2,9%	10	28	15
Balatonszentgyörgy	515	411	926	23	34	8,3%		8	4
Balatonújlak	168	174	342	15	10	5,7%	0	0	0
Böhönye	830	821	1651	118	62	7,6%	0		
Csákány	28	20	48	26	20	100,0%	0		
Csömend	101	106	207	17	15	14,2%	0	0	0
Főnyed	33	28	61	3	6	21,4%	1	2	0
Gadány	109	107	216	20	13	12,1%	0	0	0
Hollád	97	82	179	18	12	14,6%		20	10
Hosszúvíz	18	10	28	1	0	0,0%	0	0	0
Kelevíz	129	94	223	15	16	17,0%	0	0	0
Kéthely	820	836	1656	43	67	8,0%	0	0	0
Libickozma	11	15	26	0	1	6,7%	0	0	0
Marcali	3890	3988	7878	296	249	6,2%	15	n.a.	n.a.
Mesztegyő	454	447	901	60	37	8,3%	0	0	0
Nagyszakácsi	206	142	348	27	13	9,2%	0	0	0
Nemesdéd	228	226	454	71	54	23,9%	2	58	23
Nemeskisfalud	39	36	75	2	0	0,0%	0		
Nemesvid	271	230	501	58	55	23,9%	1	14	7
Nikla	248	243	491	49	44	18,1%	9	28	11

Pusztakovácsi	282	302	584	44	55	18,2%	0	0	0
Sávoly	198	153	351	26	20	13,1%	0	0	0
Somogysámson	101	59	160	24	22	37,3%	0		
Somogysimonyi	28	29	57	2	3	10,3%	0	0	0
Somogyszentpál	271	234	505	50	30	12,8%	0	0	0
Somogyzsitfa	104	84	188	24	18	21,4%	0		
Szegerdő	75	65	140	23	13	20,0%	1	3	2
Szenyér	118	111	229	19	12	10,8%	0		
Szőkedencs	53	25	78	4	3	12,0%	0		
Tapsony	230	242	472	23	23	9,5%	0	0	0
Táska	138	128	266	9	5	3,9%	0	0	0
Tikos	55	44	99	14	5	11,4%	0	0	0
Varászló	48	46	94	7	4	8,7%	1	2	0
Vése	250	228	478	49	36	15,8%	2	35	14
Vörs	141	115	256	20	15	13,0%	52	2	1
JÁRÁS	11495	10952	22447	1299	1048	9,6%	104	254	104

Forrás: TeIR KSH Területi statisztikai adatok 2013., helyi adatgyűjtés

Település neve	Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei, 2013. Nemzeti Foglalkoztatás Szolgálat adatai, 2013. évi átlagos zárónapi létszámok								A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások	A nők szerepe a helyi közéletben – Képviselő-testületi tagok	
	munkanélküli nők száma	8 általánosnál alacsonyabb végzettségű	8 általános	szakiskola/szakmunkásképző	gimnázium	érettségi	főiskola	egyetem	Településen van-e bölcsőde, családi napközi?	férfi	nő
Balatonberény	24,2	0,8	6,0	6,4	3,7	4,7	1,4	1,3	nincs	7	1
Balatonkeresztúr	34,4	0,0	3,6	8,7	6,0	12,5	3,2	0,5	nincs	6	1
Balatonmárfafürdő	13,3	0,0	3,1	4,0	2,1	2,9	1,3	0,0	nincs	4	1
Balatonszentgyörgy	34,5	0,0	11,3	12,7	4,0	5,7	0,8	0,0	nincs	4	2
Balatonújlak	10,6	0,7	1,9	4,3	0,0	3,7	0,0	0,0	nincs	3	1
Böhönye	81,0	8,7	32,4	21,9	5,1	12,1	0,8	0,0	nincs	5	2
Csákány	14,2	6,3	5,8	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	nincs	4	0
Csömend	15,1	2,8	7,3	3,7	0,0	1,4	0,0	0,0	nincs	4	1
Főnyed	3,9	0,7	2,6	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	nincs	1	2
Gadány	12,1	4,3	5,8	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	nincs	3	2
Hollád	22,9	5,7	8,4	4,6	0,8	2,1	0,6	0,8	nincs	0	5
Hosszúvíz	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	nincs	1	2
Kelevíz	15,4	2,9	7,3	3,9	0,0	1,3	0,0	0,0	nincs	4	1
Kéthely	47,7	7,2	13,8	14,0	2,6	9,3	0,9	0,0	nincs	4	2
Libickozma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	nincs	2	1
Marcali	249,2	20,8	76,4	66,7	31,8	38,7	9,3	5,5	Van bölcsőde (52 férőhely, van családi napközi (7 férőhely))	10	1
Mesztegyő	36,7	7,0	10,3	12,3	0,8	6,3	0,0	0,0	nincs	4	3
Nagyszakácsi	20,2	2,7	10,5	1,8	1,0	2,2	1,0	1,0	nincs	4	1
Nemesdéd	58,6	11,3	38,3	5,4	0,0	3,5	0,0	0,0	nincs	2	2
Nemeskifalud	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	nincs	5	0
Nemesvid	33,7	3,1	20,8	7,8	0,0	2,1	0,0	0,0	nincs	4	1
Nikla	44,0	5,8	24,3	9,4	1,3	3,3	0,0	0,0	nincs	4	1
Pusztakovácsi	48,5	12,3	25,2	8,1	0,0	2,0	0,9	0,0	nincs	4	0

Sávoly	19,4	3,0	9,6	3,3	0,0	2,1	0,8	0,6	nincs	4	1
Somogyásámsón	54,8	21,8	24,0	6,4	1,2	1,5	0,0	0,0	nincs	2	2
Somogyásimonyi	1,3	0,0	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	nincs	2	1
Somogyászentpál	32,2	8,4	15,9	4,2	1,2	2,5	0,0	0,0	nincs	1	3
Somogyászitfa	20,0	5,7	6,6	5,1	0,0	2,7	0,0	0,0	nincs	4	0
Szegerdő	8,3	3,2	4,3	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	nincs	3	1
Szenyér	18,9	5,5	9,4	3,3	0,8	0,0	0,0	0,0	nincs	4	1
Szókedencs	16,1	2,6	8,8	3,4	1,3	0,0	0,0	0,0	nincs	4	0
Tapsony	23,4	2,6	9,8	5,3	1,8	2,8	1,2	0,0	nincs	5	0
Táska	15,6	3,8	8,7	3,1	0,0	0,0	0,0	0,0	nincs	4	0
Tikos	5,6	1,4	2,9	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	nincs	4	0
Varászló	4,2	1,0	1,3	0,8	0,0	1,1	0,0	0,0	nincs	1	3
Vése	39,1	0,8	12,5	14,9	2,7	8,2	0,0	0,0	nincs	2	2
Vörs	12,2	0,0	6,0	3,7	0,8	1,0	0,7	0,0	nincs	4	0
JÁRÁS	1092	163	435	257	69	135	23	10		133	47

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatás Szolgálat adatai, helyi adatgyűjtés

Települések neve	Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint, 2014			64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma, 2014.			Időskorúak járadékában részesülők száma, 2013.
	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma		
				fő	fő	%	
Balatonberény	117	186	303	310	25	8%	2
Balatonkeresztúr	197	308	505	404	18	4%	0
Balatonmáriafürdő	77	124	201	195	0	0%	1
Balatonszentgyörgy	191	293	484	346	25	7%	1
Balatonújlak	60	124	184	127	0	0%	0

Böhönye	254	394	648	378	24	6%	5
Csákány	15	34	49	71	0	0%	1
Csömend	51	93	144	31	0	0%	0
Főnyed	10	14	24	18	0	0%	0
Gadány	67	136	203	57	0	0%	6
Hollád	25	51	76	56	0	0%	2
Hosszúvíz	7	14	21	3	0	0%	0
Kelevíz	65	88	153	34	0	0%	1,17
Kéthely	298	427	725	437	50	11%	1
Libickozma	4	6	10	10	0	0%	0
Marcali	2587	4058	6645	2014	39	2%	6,41
Mesztegnyő	247	403	650	225	0	0%	4,32
Nagyszakácsi	49	78	127	106	0	0%	0
Nemesdéd	74	87	161	102	0	0%	7
Nemeskisfalud	16	29	45	42	0	0%	1
Nemesvid	85	99	184	140	0	0%	4
Nikla	124	198	322	96	0	0%	2
Pusztakovácsi	91	111	202	130	0	0%	3,82
Sávoly	44	84	128	88	0	0%	
Somogysámson	54	96	150	102	0	0%	1
Somogysimonyi	6	15	21	32	0	0%	0
Somogyszentpál	76	102	178	140	0	0%	1
Somogyzitfa	49	99	148	88	0	0%	0
Szegerdő	20	33	53	35	0	0%	0
Szenyér	28	34	62	25	0	0%	0
Szőkedencs	32	60	92	82	0	0%	2
Tapsony	135	248	383	147	0	0%	0
Táska	46	91	137	84	0	0%	1,74
Tikos	9	16	25	16	0	0%	0

Varásló	24	27	51	38	0	0%	0
Vése	89	171	260	162	0	0%	1
Vörs	52	73	125	129	0	0%	0
JÁRÁS	5375	8504	13879	6500	181	3%	55,46

Forrás: TelR KSH Területi statisztikai adatok 2013

Település neve	Meváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma				Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma			Jogsabályok alapján nyújtott ellátások			
	meváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	lakónépesség	meváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők aránya	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben	Fogyatékosági támogatás 2014 (fő)	Rokkantsági járadék 2013. (fő)	Személygépkocsi átalakítási támogatás 2013. (fő)	Személygépkocsi szerzési kedvezmény 2013. (fő)
Balatonberény	30	1092	3%	n.a	4	0	0	7	n.a	0	0
Balatonkeresztúr	71	1556	5%	n.a	6	0	0	12	5	0	0
Balatonmárfafürdő	18	731	2%	n.a	0	0	0	17	n.a	0	0
Balatonszentgyörgy	59	1622	4%	0	0	0	0	14	7	0	1
Balatonújlak	30	495	6%	0	0	0	0	7	6	0	0
Böhönye	0	2336	0%	0	0	0	0	37	14	0	1
Csákány	5	227	2%	0	0	0	0	1	5	0	0
Csömend	15	314	5%	n.a.	0	0	0	7	0	0	0
Főnyed	3	82	4%	n.a	0	0	0	1	0	0	0
Gadány	29	324	9%	2	0	0	0	18	n.a	0	1
Hollád	17	223	8%	n.a	0	0	0	4	n.a	0	0
Hosszúvíz	2	42	5%	0	0	0	0	0	0	0	0
Kelevíz	16	313	5%	1	0	0	0	4	0	0	0
Kéthely	142	2293	6%	0	1	0	0	76	69	0	0

Libickozma	2	27	7%	1	0	0	0	0	0	0	0
Marcali	618	11697	5%	4	1	0	46	119	91	0	5
Mesztegyő	69	1364	5%	2	0	2	0	24	16	0	0
Nagyszakácsi	21	451	5%	n.a.	0	0	0	7	0	0	0
Nemesdéd	29	738	4%	5	n.a.	n.a.	n.a.	11	6	0	0
Nemeskisfalud	0	160	0%	0	0	0	0	10	n.a.	0	0
Nemesvid	47	754	6%	1	0	0	0	10	5	0	0
Nikla	50	730	7%	n.a.	0	0	0	11	6	0	2
Pusztakovácsi	36	850	4%	0	0	0	0	14	5	1	1
Sávoly	22	541	4%	10	0	0	0	11	5	0	0
Somogysámson	32	757	4%	0	0	0	0	10	9	0	0
Somogysimonyi	1	87	1%	0	0	0	0	0	0	0	0
Somogyszentpál	36	785	5%	0	0	0	0	19	6	0	0
Somogyzitfa	48	579	8%	0	0	0	0	6	n.a.	0	1
Szegeerdő	9	209	4%	n.a.	0	0	0	2	0	0	0
Szenyér	0	303	0%	0	0	0	0	3	1	0	0
Szőkedencs	15	258	6%	0	0	0	0	3	n.a.	0	0
Tapsony	44	744	6%	2	0	0	0	7	n.a.	0	0
Táska	32	405	8%	2	0	0	0	7	n.a.	0	0
Tikos	6	127	5%	1	0	0	0	0	n.a.	0	0
Varásló	8	159	5%	1	n.a.	n.a.	n.a.	3	n.a.	0	0
Vése	46	763	6%	1	n.a.	n.a.	n.a.	24	7	0	0
Vörs	19	482	4%	0	0	0	0	2	0	0	0
JÁRÁS	1627	34620	5%	33	12	2	46	508	263	1	12

Forrás: TeIR KSH Területi statisztikai adatok 2013, helyi adatgyűjtés, Somogy Megyei Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztálya, Országos

Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság, Somogy Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya